

Tampereen yliopisto
Johtamiskorkeakoulu
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

FUNKTIONAALINEN ANALYYSI YHDYSVALTAIN VUODEN 2016 PRESIDENTINVAALIVÄITTELYISTÄ

Marja-Leena Pennanen
Pro gradu -tutkielma
Ohjaaja: Tuomas Forsberg
Kesäkuu 2017

Tampereen yliopisto
Johtamiskorkeakoulu
Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

PENNANEN, MARJA-LEENA: Funktionaalinen analyysi Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaaliväittelyistä

Pro gradu -tutkielma, 84 s., 1 liites.

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma / Kansainvälisen politiikan opintosuunta

Kesäkuu 2017

Tämä pro gradu -tutkielmani tarkastelee vuoden 2016 Yhdysvaltain presidenttiehdokkaiden kampanjadiskursseja televisioitujen vaaliväittelyiden kontekstissa. Analyysin aineistona toimivat kolmen syksyllä 2016 ehdokkaiden välillä järjestetyn vaaliväittelyn kirjalliset jäljennökset. Tutkielma hyödyntää William L. Benoitin funktionaalista teoriaa analysoidessaan vuoden 2016 presidenttiehdokkaiden, Hillary Clintonin sekä Donald Trumpin, väittelyiden aikaisia puheenvuoroja. Tutkielmassa tarkastellaan sitä, minkälaisiksi ehdokkaiden kampanjadiskurssit vaaliväittelyiden aikaisten puheenvuorojen perusteella muotoutuvat. Lisäksi huomiota kiinnitetään siihen, millaisia puheen funktioita ehdokkaiden puheesta on mahdollista tunnistaa, ja kuinka ehdokkaat hyödyntävät näitä funktioita pyrkiessään vakuuttaa amerikkalaiset äänestäjät.

Funktionaalinen teoria ymmärtää presidenttiehdokkaiden diskurssin instrumentaalisen, ja teorian mukaan diskurssilla pyritään ensisijaisesti vaikuttamaan äänestäjien käsityksiin ehdokkaista ja siten vaikuttamaan myös vaalien lopputulokseen. Kumpikin ehdokas pyrkii omalla diskurssillaan maksimoimaan kannatuksensa. Tähän ehdokkaat pyrkivät hyödyntäen erilaisia puheen funktioita, joita funktionaalisen teorian mukaan voidaan tunnistaa kolme: ylistykset, hyökkäykset sekä puolustukset. Lisäksi teoria jakaa ilmaisut asia- ja henkilöperustaisiin puheenvuoroihin. Näitä kategorioita hyödynnetään myös tässä tutkielmassa.

Analyysin perusteella ehdokkaiden kampanjadiskursseista muodostuu hyvin erilaiset. Donald Trumpin puheenvuorot lukeutuvat suurimmilta osin hyökkäyksiin, joissa hän kritisoi muun muassa presidentti Obaman hallintoa sekä Hillary Clintonin ehdokkuutta. Omia poliittisia tavoitteitaan kuvaavissa, ylistävissä puheenvuoroissa hän esiintyy puolestaan tavallisten amerikkalaisten etuja ajavana ehdokkaana. Suurin osa Trumpin puheenvuoroista on luokiteltavissa asiaperustaisten puheenvuorojen kategoriaan. Sisällöltään Trumpin puheesta on tunnistettavissa populistisia piirteitä.

Hillary Clinton nojaa puolestaan retoriikassaan voimakkaasti omaan kokemukseensa Yhdysvaltain virkamiehenä sekä poliittiseen osaamiseensa. Clintonin puheesta muodostuu lisäksi arvoperustaista, sillä hän korostaa useaan otteeseen amerikkalaisten arvojen merkitystä. Hän myös nostaa esille itse tärkeinä pitämiään arvoja. Poliittisilta tavoitteiltaan ja suunnitelmiltaan Clinton näyttäytyy jatkumona presidentti Obaman kausille, siinä missä Trump pyrkii esiintymään täysin vastakkaisena vaihtoehtona Obaman hallinnolle.

Asiasanat: Yhdysvallat, poliittinen väittely, presidentinvaalit, funktionaalinen teoria.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	1
2. POLIITTINEN VIESTINTÄ, VAALIT JA VÄITTELYT.....	5
2.1. POLIITTINEN VIESTINTÄ.....	5
2.2. VAALIT JA VÄITTELYT.....	8
3. VAALIVÄITTELYT OSANA AMERIKKALAISTA POLIITTISTA KULTTUURIA	15
3.1. VAALIVÄITTELYT YHDYSVALLOISSA.....	15
3.2. VÄITTELYIDEN VAIKUTUKSET.....	23
4. HENKILÖ- JA ASIAPERUSTAISUUS KAMPANJADISKURSSIEN ANALYYSISSÄ	33
4.1. HENKILÖ- JA ASIAPERUSTAISUUS KAMPANJADISKURSSIN PERUSYKSIKÖINÄ	33
4.2. FUNKTIONAALINEN TEORIA	37
5. YHDYSVALTAIN PRESIDENTINVAALIT 2016: KONTEKSTI JA AINEISTO	45
6. ANALYYSI: TOTEUTTAMINEN JA TULOKSET	51
6.1. DONALD TRUMPIN KAMPANJADISKURSSI.....	53
6.2. HILLARY CLINTONIN KAMPANJADISKURSSI.....	66
6.3. AINEISTON ANALYYSIN YHTEENVETO.....	76
7. YHTEENVETO	79
LÄHDELUETTELO	81
LIITE: ANALYYSITÄULUKOT	85

1. JOHDANTO JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Järjestyksessään Yhdysvaltain 58. presidentinvaalit järjestettiin syksyllä 2016. Virallisena vaalipäivänä, tiistaina 8. marraskuuta, amerikkalaiset valitsivat maalleen valitsijamiesäänienemmistöllä presidentiksi republikaaniehdokas liikemies Donald J. Trumpin, joka vasten etukäteen tehtyjä mielipidekyselyjä voitti demokraattien presidenttiehdokkaan senaattori Hillary Clintonin. Vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalit olivat mielenpainuvat niin lopputulokseltaan kuin kampanjoinneiltaankin. Trump herätti kaunistelemattomilla lausunnoillaan ja räikeillä kannanotoillaan laajaa huomiota Yhdysvaltain lisäksi myös kansainvälisesti, kun taas Clinton joutui kokemuksestaan sekä pitkästä poliittisesta urastaan huolimatta kamppailemaan vakuuttaakseen amerikkalaiset luotettavuudestaan ja rehellisyydestään. Näiden kahden presidenttiehdokkaan poliittiset mielipiteet ja puhetaidot nousivatkin erityisesti esille heidän välisissään kolmessa vaaliväittelyssä, jotka järjestettiin noin kuukautta ennen marraskuun kahdeksatta päivää syksyllä 2016.

Yhdysvalloissa presidenttiehdokkaiden välisiä televisioituja vaaliväittelyitä on pidetty merkittävänä osana ehdokkaiden vaalikampanjointia etenkin 1900-luvun loppupuolelta saakka. Näillä väittelyillä on todettu olevan suoria sekä välillisiä vaikutuksia niin äänestäjiin kuin ehdokkaidenkin kampanjoihin. Yhdysvaltalaisessa poliittisessä kulttuurissa ehdokkaiden retorisia taitoja ja puhelajvoja on perinteisesti pidetty suuressa arvossa, minkä vuoksi onkin tärkeää tarkastella niitä keinoja, joilla presidenttiehdokkaat yrittävät vakuuttaa amerikkalaisen yleisön omasta kompetenssistaan ja paremmuudestaan Yhdysvaltain presidentin virkaan seuraavan neljän vuoden mittaisen kauden ajaksi. Ehdokkaille puolestaan tärkeintä on voittaa amerikkalainen yleisö ja heidän äänensä puolelleen. Tähän he pyrkivät vetoamalla yhtäältä omaan henkilökohtaiseen kykyynsä hoitaa Yhdysvaltain presidentin tehtävää menestyksekkäästi sekä toisaalta korostamalla omia poliittisia näkemyksiään, suunnitelmiaan ja tavoitteitaan. Tätä käsitystä itsestään ehdokkaana he koettavat tehdä yleisön keskuudessa tunnetuksi välittämällä äänestäjille informaatiota kampanjadiskurssiensa kautta.

Tämä tutkimus tarkastelee niitä diskursseja, joilla Yhdysvaltain presidenttiehdokkaat, demokraattien Hillary Clinton ja republikaanipuolueen Donald Trump, pyrkivät vakuuttamaan amerikkalaisen äänestäjäkunnan kolmessa syksyllä 2016 järjestetyssä presidentinvaaliväittelytilaisuudessa. Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida Clintonin sekä Trumpin kampanjadiskursseja ja selvittää, minkälaiseksi ne muotoutuivat heidän omassa puheessaan televisiossa suorina lähetettyjen väittelytilanteiden aikana. Tutkimus hyödyntää analyysissä William L. Benoitin kampanjadiskurssien funktionaalista teoriaa vastatessaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Minkälaisiksi Hillary Clintonin ja Donald Trumpin kampanjadiskurssit väittelyiden perusteella muodostuvat?
2. Millaisia puheen funktioita Clintonin ja Trumpin vaaliväittelyiden aikaisista puheenvuoroista on mahdollista tunnistaa?
3. Miten Clinton ja Trump hyödyntävät näitä puheen funktioita pyrkiessään vakuuttaa amerikkalaiset äänestäjät?

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen on tarkoitus vastata kuvailevasti tarkastelemalla sitä, minkälaisena Trumpin ja Clintonin itse esittämä kuva omista kampanjadiskursseistaan näyttäytyy kolmen vaaliväittelytilaisuuden perusteella. Tarkoituksena on kuvailla yleisesti sitä näkemystä, jonka ehdokkaat antavat itsestään ja edustamastaan poliittisista kannoistaan väittelyiden aikana. Tämän lisäksi toiseen tutkimuskysymykseen on tarkoitus vastata tarkemman määrällisemmän analyysin keinoin tunnistamalla ehdokkaiden puheenvuorot niiden funktioiden perusteella väittelyiden kirjallisista jäljennöksistä ja luokittelemalla ne myöhemmin esitettävien Benoitin funktionaalisen teorian jakolinjojen mukaan. Kolmanneksi väittelyiden sanallisen sisällön kategorisoinnin avulla tutkimus syvenyy erittelemään ehdokkaiden kampanjadiskurssien sisältöä ja selvittämään, miten ehdokkaat yrittävät vakuuttaa amerikkalaisen äänestäjäkunnan itsestään ja omasta kompetenssistaan Yhdysvaltain presidenttiehdokkaana.

Analyysin tarkoituksena ei ole siten ainoastaan ilmaisujen laskeminen ja luokittelu, vaan lisäksi tutkimuksessa keskustellaan niiden merkityksestä presidenttiehdokkaiden laajemmassa kampanjadiskurssissa. Tutkimus yhdistää siinä mielessä sekä määrällistä että laadullista tutkimusotetta tarkastellessaan Hillary Clintonin sekä Donald Trumpin kampanjadiskursseja.

Vaikka väittelyitä ja niiden merkityksiä poliittisille prosesseille on tutkittu varsinkin Yhdysvalloissa runsaasti, väittelyiden sisältöjen systemaattinen ja analyttinen tarkastelu on jäänyt tutkimuksessa vähäisemmäksi (Isotalus & Aarnio 2005, 156). Lisäksi Benoit ja McHale (2004, 52) huomauttavat, että toistaiseksi tutkimuksessa ei ole keskitytty siihen, mitä ehdokkaiden omat diskurssit kertovat nimenomaan heistä ja heidän henkilökohtaisista ominaisuuksistaan. Tässä tutkimuksessa huomio kiinnitetään juuri siihen, mitä ehdokkaat itse sanovat niin omista henkilökohtaisista piirteistään kuin poliittisista näkemyksistään ja mielipiteistään. Presidenttiehdokkaiden väittelyissä esille tuomien ja niitä hyödyntävien kampanjadiskurssien analysointi mahdollistaa tulevan presidentin diskurssin yksityiskohtaisemman tarkastelun ja sitä kautta laajentaa käsitystämme siitä, minkälaisien seikkojen ehdokkaat itse uskovat äänestäjiinsä vetoavan ja millaisen presidentin maalleen haluavan.

Presidentinvaaliehdokkaiden diskurssien analysointi on tärkeää myös siitä syystä, että ehdokkaiden kampanjadiskurssien perusteella on mahdollista päätellä, millaisia viestijöitä he ovat ja mikä on heidän tapansa välittää viestejä suurille massoille. Tämä puolestaan voi antaa vihjeitä siitä, minkälaisia johtajia ehdokkaat olisivat maalleen. Yhdysvaltain maailmanpoliittisen valta-aseman vuoksi maan johtajalla on luonnollisesti väliä myös kansainvälisestä perspektiivistä, sillä niin Yhdysvaltain talous-, puolustus- kuin esimerkiksi energiapoliittisilla päätöksillä on väistämättä kansainvälisiä vaikutuksia. Eri valtionpäämiesten diskursseja on analysoitu tutkimuksessa kansainvälisen politiikan tieteenalalla runsaasti. Tämä tutkimus ottaa tässä perinteessä kuitenkin yhden askeleen taaksepäin, ja keskittyy tarkastelemaan tulevan Yhdysvaltain presidentin tapaa viestiä ja ymmärtää ympäröivää yhteiskuntaa.

Näiden seikkojen lisäksi tämä tutkimus pyrkii tuomaan uutta näkökulmaa presidenttiehdokkaiden diskurssien, ja sitä myötä muidenkin attribuuttien, analyysiin, sillä toisena ehdokkaana vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaaleissa oli ensimmäistä kertaa maan historiassa nainen. Koska ennen vuotta 2016 Yhdysvaltain presidentiksi viimeisellä kierroksella on ollut ehdolla vain miehiä, on tähän mennessä tutkimusta tehty pelkästään miesehdokkaista ja heidän diskursseistaan. Sen vuoksi luonnollisesti aiempien väittelyiden analyysien pohjalta rakennetut teoriat sekä olettamukset perustuvat pelkästään miesehdokkaiden diskurssien analysointiin. Esimerkiksi Bystrom (2004) on nostanut artikkelissaan esille tämän tarpeen amerikkalaisten naispoliitikkojen diskurssien tarkemmalle analysoinnille heidän kampanjoissaan eritasoisin poliittisiin virkoihin Yhdysvalloissa. Kuten Anderson (2002, 106) toteaa, on sukupuoli merkittävä mutta silti monimutkainen muuttuja Yhdysvaltain politiikassa. Etenkin Yhdysvaltain presidentin viran koetaan olevan voimakkaasti sukupuolittunut. Naispoliitikkojen onkin todettu hyödyntävän ainutlaatuisia viestinnällisiä strategioita kampanjoissaan poliittisiin virkoihin ja pyrkiessään vakuuttamaan äänestäjäkuntansa omasta pätevyystään. Tässä suhteessa tutkimus pyrkii täydentämään uudella tavalla jo olemassa olevaa poliittisen kampanjadiskurssin teoriaa tuomalla mukaan analyysiin ensimmäistä kertaa naispuolisen presidenttiehdokkaan.

Tutkimus noudattaa rakenteeltaan seuraavanlaista kaavaa. Ensimmäisenä perehdyn tutkimuksen kannalta olennaisiin poliittisen viestinnän, retoriikan ja väittelyiden käsitteisiin. Kerron, millainen rooli retoriikalla sekä väittelyillä on ollut länsimaisissa demokratioissa, ja kuinka ne on ymmärretty merkittävänä osana poliittisia prosesseja. Sen jälkeen siirryn tarkastelemaan vaaliväittelyitä Yhdysvaltain historiassa ja Yhdysvaltain presidentinvaalien asettamassa kontekstissa ja kerron, miten juuri televisioituista väittelyistä on tullut merkittävä osa vaalikampanjointia. Kiinnitän huomiota myös siihen, kuinka televisioitujen vaaliväittelyiden on todettu vaikuttavan amerikkalaisiin

äänestäjiin ja toisaalta myös ehdokkaiden kampanjointiin. Perehdyn sitten tarkemmin poliittisia kampanjadiskursseja käsittelevässä tutkimuksessa esille nousseisiin asia- ja henkilöperustaisten argumenttien käsitteisiin sekä esittelen tätä jaottelua hyödyntävän ja tällekin tutkimukselle teoreettiset raamit antavan funktionaalisen teorian. Lopuksi ennen tutkimuksen analyysiosuutta esittelen vielä tutkimuksessa käytettävän aineiston sekä sen ajallisen, yhteiskunnallisen ja poliittisen kontekstin, jossa Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaalit käytiin.

2. POLIITTINEN VIESTINTÄ, VAALIT JA VÄITTELYT

Tässä kappaleessa perehdyn tämän tutkimuksen kannalta merkittäviin käsitteisiin, jotka ohjaavat tutkimusta ja auttavat sitä sijoittumaan teoreettiselle kentälle. Näitä ovat poliittisen viestinnän, retoriikan ja väittelyiden käsitteet, sekä niiden välinen vuorovaikutus ja niiden merkitys länsimaaisissa demokraattisissa poliittisissa prosesseissa. Lisäksi keskustelen vaaleista ja vaaliväittelyistä erityisenä kontekstina, joka määrittää sen ympäristön ja asetelman, jossa ehdokkaat esiintyvät ja yrittävät voittaa äänestäjien kannatuksen puolelleen viestimällä heille kampanjadiskurssiaan.

2.1. POLIITTINEN VIESTINTÄ

Terminä poliittinen viestintä on saanut tutkimuksessa useita eri merkityksiä, riippuen siitä kontekstista, johon sillä on viitattu ja jonka parissa käsitteen avulla on operoitu. Hyvin laajasti ajateltuna se voidaan ymmärtää keinona jakaa, vastaanottaa ja lähettää sellaista informaatiota, joka muovaa yhteiskunnallista poliittista diskurssia vaikuttaen siten myös äänestäjien poliittiseen päätöksentekoon (Tuman 2008, 6). Kapeammaksi rajattuna poliittisen viestinnän tarkastelussa voidaan puolestaan hyödyntää erilaisia näkökulmia ja luokitteluja sen suhteen, kuka informaatiota lähettää ja kenelle, minkälaisen viestimen avulla ja millaisia vaikutuksia tällä viestin välittämällä on. Tämän poliittisen viestinnän analysoinnissa perinteisesti hyödynnetyn jaottelun kehitti Harold D. Lasswell (1938) tarkastellessaan ensimmäisen maailmansodan aikaista valtioiden levittämää propagandaa. Valtiollinen propaganda olikin siten ensimmäisiä poliittisen viestinnän muotoja, johon kiinnitettiin myös akateemisesti huomiota, ja jonka pohjalta sen teoretisointi on sittemmin kehittynyt. Tutkimusta on lisäksi ohjannut Rogersin (2004, 4) mukaan näkemys vapaan median sekä informoidun äänestäjäkunnan oikeuksista.

Keskeisenä poliittisen viestinnän osa-alueena nousee siten esille viestijän pyrkimys vaikuttaa niin yleisön mielipiteisiin, poliittisiin näkemyksiin kuin esimerkiksi poliittisten puolueiden sekä yksittäisten ehdokkaiden kannatukseenkin. Kuitenkin se, missä määrin näihin tavoitteisiin pyritään, riippuu siitä, millä yhteiskunnan tasolla ymmärrämme poliittisen viestinnän tapahtuvan. Esimerkiksi osa poliittiseen viestintään liittyvästä tutkimuksesta rajaa viestintää tiukan kolmijakoisesti poliittisen eliitin, äänestäjien ja median välillä tapahtuvaksi passiiviseksi viestien vaihdoksi ja informaation välittämiseksi poliitikoilta kansalaisille, siinä missä osa painottaa poliittisen viestinnän merkitystä puolestaan aktiivisempänä osana käytännön politiikan tekoa ja poliittisen agendan määrittymistä (Tuman 2008, 6). Yhteneväistä näille molemmille näkemyksille on kuitenkin se, että ne ymmärtävät poliittisen viestinnän pyrkivän ensisijaisesti yhteiskuntaan vaikuttaviin tavoitteisiin.

Esimerkiksi Tuman (2008, 8) määrittelee poliittisen viestinnän erityisesti juuri poliittisessa virassa olevien tai niihin pyrkivien ehdokkaiden sekä äänestäjien väliseksi diskursiiviseksi prosessiksi. Hänen mukaansa poliittisen viestinnän merkitys korostuu etenkin silloin, kun poliittisessa virassa olevat henkilöt tai siihen pyrkivät ehdokkaat yrittävät vaikuttaa äänestäjiinsä viestinnällisin keinoin joko kerätäkseen tai kasvattaakseen äänestäjien heille osoittamaa tukea. Ilman viestintää ja sitä välittäviä viestimiä ehdokkaat ja äänestäjät eivät pääsisi minkäänlaiseen vuorovaikutussuhteeseen keskenään. Näin ollen poliittisella viestinnällä on demokraattisissa vaaleissa suuri merkitys. Toisaalta tämä ajatus voidaan kääntää toisinkin perin, ja ymmärtää vaaleissa olevan nimenomaan pääasiallisesti kyse viestinnästä (Tuman 2008, 8).

Korostaakseen tätä näkemystään Tuman (ibid.) painottaakin poliittisessa viestinnässä olevan ensisijaisesti kyse vaaleista ja vaalien merkittävimmistä ulottuvuuksista, kuten poliittisista puheista, vaaliväittelyistä sekä erilaisten joukkoviestimien osallisuudesta. Näiden avulla, ja toisaalta myös niiden kautta, ehdokkaat välittävät äänestäjille poliittista informaatiota itsestään ehdokkaana, mikä voi puolestaan vaikuttaa äänestäjiin lisäämällä heidän poliittista aktiivisuuttaan tai passiivisuuttaan, kiinnostustaan käynnissä oleviin vaaleihin tai esimerkiksi kasvattamalla äänestäjäkunnassa joko yksimielisyyttä tai mielipide-eroja vaaleissa esille nousevien poliittisten asiakysymysten suhteen (Tuman 2008, 8). Tällaista ehdokkaiden ja äänestäjien välistä poliittisen viestinnän ketjua Tuman (2008, 10) nimittää diskursiiviseksi prosessiksi, sillä se vaikuttaa siihen, kuinka ehdokkaat sekä äänestäjät puhuvat kampanjaan liittyvistä asioista keskenään. Poliittiseen virkaan ehdolla olevat poliitikot pyrkivät kampanjallaan vaikuttamaan äänestäjiin, mutta toisaalta heidän tulee myös ottaa huomioon, ja tarpeen tullen muuttaa kampanjadiskurssiaan sen perusteella, miten äänestäjäkunta vastaanottaa ja reagoi ehdokkaan viestintään ja kampanjadiskurssien sisältöön.

Sekä äänestäjien että ehdokkaiden viestit välittyvät tässä diskursiivisessa prosessissa usein erilaisten viestimien kautta. Lisäksi ehdokkaiden kampanjadiskurssiin ja niiden sisältämien viestien välittymiseen ehdokkailta äänestäjille vaikuttavat ne kontekstit, joissa informaatio välitetään, kuten poliittiset puheet tai vaaliväittelyt (Tuman 2008, 10). Benoit (2007, viii) huomauttaa lisäksi, että ehdokkaiden välittämät viestit voivat itseasiassa vaihdella sen suhteen, missä vaiheessa kampanjaa ja minkälaisessa tilanteessa niitä välitetään äänestäjille. Siten viestinnällisellä kontekstilla on merkitystä myös diskurssien sisällön kannalta. Kampanjadiskurssin avulla ei ainoastaan pyritä viestimään ehdokkaan pätevyydestä ja poliittisista mielipiteistä vaan sen keinoin pyritään vaikuttamaan myös äänestäjien kokonaisvaltaisempiin käsityksiin ehdokkaista (Benoit 2007, 4). Siten poliittisella viestinnällä voidaan käytännön tasolla ymmärtää olevan ympäröivää yhteiskuntaa ja maailmaa muovaava vaikutus.

Tumanin lisäksi myös esimerkiksi Benoit (2007, vii) toteaa vaalien olevan pohjimmiltaan ja luonnostaan viestinnällisiä, ”inherently and essentially communicative in nature”. Myös Trent ja Friedenberga (2004, 14) painottavat poliittisten kampanjoiden viestinnällistä merkitystä. Heidän argumenttinsa mukaan viestintä muodostaa jokaisen vaalikampanjan ytimen, ja juuri viestinnän avulla kaikki muut seikat tehdään näkyviksi ja merkittäviksi kampanjassa (Trent & Friedenberga 2004, 15). Kaikki ehdokkaiden käyttäytyminen vaalikampanjan aikana on heidän mukaansa osa ehdokkaiden yritystä viestiä äänestäjien sekä median kanssa ja välittää siten kampanjadiskurssiaan näille tahoille. Siinä missä Tuman (2008) painotti viestinnän merkitystä poliittisessä kampanjassa, vievät Trent ja Friedenberga (2004, 15) näkemyksensä hieman pidemmälle todetessaan, ettei poliittista vaalikampanjaa olisi lainkaan ilman viestintää: ”Siten viestintä on keino, jonka avulla kampanja alkaa, etenee ja loppuu. Se on, kuten olemme esittäneet, [kampanjan] epistemologinen perusta. Ilman sitä ei olisi poliittista kampanjaa.”¹

Keskeiseksi analyysiyksiköksi poliittisen viestinnän tarkastelussa nousee diskurssin käsite, joka tässä tutkimuksessa ymmärretään Johnstonen (2002, 2) määritelmän mukaan, jossa diskurssi tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sanallista viestintätilannetta.² Tässä tutkimuksessa tuon tilanteen sanalliselle viestinnälle tarjoavat Yhdysvaltain vuoden 2016 presidenttiehdokkaiden välillä järjestetyt televisioidut vaaliväittelyt ja niiden aikana heille annetut puheenvuorot. Siten tutkimuksessa diskurssi voidaan ymmärtää niinä sanallisina ilmauksina, joita ehdokkaat käyttävät puhuessaan väittelyiden aikana. Tutkimuksen tarkoituksiin ehdokkaiden puheesta muodostuvia diskursseja tarkastellaan analyttisesti osana sitä laajempaa kampanjadiskurssia, jolle he ehdokkuutensa pohjaavat. Lisäksi tällä kampanjadiskurssilla nähdään olevan funktionaalinen luonne, sillä sen avulla ehdokkaiden ymmärretään pyrkivän vakuuttamaan amerikkalaiset äänestäjät puolelleen.

Nämä edellä esitetyt näkemykset tarjoavat tärkeitä teoreettisia lähtökohtia myös tälle tutkimukselle. Poliittisella viestinnällä ymmärretään olevan erittäin suuri merkitys presidenttiehdokkaille läpi kampanjan. Viestinnällä käsitetään olevan perustavanlaatuinen merkitys erityisesti ehdokkaiden pyrkiessä välittämään informaatiota äänestäjille ja saadakseen sitä kautta itselleen äänestäjien antama tuki. Poliittisen viestinnän avulla ehdokkaat pyrkivät siten vaikuttamaan vaalien kulkuun sekä niiden lopputulokseen itselleen suotuisalla tavalla. Jotta kampanjadiskurssilla saavutettaisiin ehdokkaiden kannalta toivottu lopputulos, vaalivoitto, on viestiä välitettävä useina aikoina ja useissa eri

¹ ”Hence, communication is the means by which the campaign begins, proceeds, and concludes. It is, as we suggested, the epistemological base. Without it, there is no political campaign.”.

² Johnstonen alkuperäiskielinen määritelmä: ”Discourse is an actual instance of communication in the medium of language.”.

konteksteissa. Ehdokkaiden välillä järjestettävät vaaliväittelyt antavat siihen yhden merkittävän mahdollisuuden osana laajempaa kampanjaa.

2.2.VAALIT JA VÄITTELYT

Siinä missä poliittisen viestinnän ymmärretään kuuluvan olennaisena osana vaaleihin, voidaan puolestaan sekä vaalien että vaaliväittelyiden käsittää olevan laajemmin osa demokratian ydintä (Coleman 2001, 1; Trent & Friedenberg 2004, 3). Coleman (2000, 5) toteaaakin vaaleista ja väittelyistä suhteessa demokratian prosesseihin seuraavaa:

”Vaalikampanjat ovat olennainen tilaisuus väittelyille ja niiden tärkeydelle. Vaalit ovat merkittävä paikka demokraattisessa yhteiskunnassa yleisön aktivoitumisen ja motivoitumisen kannalta erilaisten kilpailevien periaatteiden ja poliittisten mielipiteiden väliltä valitsemisessa. Mikä olisikaan parempi tapa voittaa äänestäjien kannatus, kuin osoittaa oma johtamiskykynsä ja paremmuutensa vastaehdokkaaseensa verrattuna, kuin avoin väittely?”

”Election campaigns are obvious moments for debate to become important. An election is a key moment in a democratic society for the public to become activated and motivated to choose between competing political principles and policies. What better way to win the support of voters than to demonstrate in open debate the superiority of ones fitness for power over that of ones opponents?”

Siten vaalien, väittelyiden ja poliittisen viestinnän käsitteet ovat tiiviisti kietoutuneena toisiinsa osana niitä politiikan prosesseja, jotka olemme ymmärtäneet jo vuosisatojen ajan demokraattisina. Yleisön vakuuttamisella viestinnän eri keinoin on ollut sijansa jo kreikkalaisessa filosofiassa yhteiskunnan yhteisten asioiden hoitamiseksi ja edistämiseksi. Esimerkiksi Aristoteles (2012) luokitteli puhujan ilmaisut teoksessaan *Retoriikka* eetoksen, paatoksen ja logoksen kategorioihin. Näistä eetos viittaa puhujan henkilökohtaiseen uskottavuuteen ja luotettavuuteen, paatos yleisön tunteisiin vetoavaan argumentointiin ja logos puolestaan järkeen ja logiikkaan perustuviin argumentteihin. Tätä jaottelua on myöhemmin käytetty myös vaaliväittelyiden sekä ehdokkaiden retoriikkojen analysoinnin tukena sekä teoretisoinnin perustana.³

Retoriikan teoretisoinnissaan Aristoteles keskittyy nimenomaan niihin argumentatiivisiin keinoihin, joilla puhuja pyrkii vakuuttamaan yleisön. Samaan tavoitteeseen pyrkivät myös modernin poliittisen väittelyn osapuolet. Jotta pystyisimme kuitenkin tekemään mielekkäästi eroa retoriikan ja väittelyn välille, on syytä kiinnittää huomiota siihen kontekstiin, jossa ehdokkaat pyrkivät vaikuttamaan yleisöön. Yksittäisten puhujien yleisön vakuuttamiseen tähtäävän argumentoinnin analysointiin

³ Esimerkiksi Clifton ja Van De Mieroop (2010) ovat käyttäneet tätä jaottelua analysoidessaan presidentti John F. Kennedyn presidenttiehdokasidentiteetin rakentumista tämän kampanjadiskurssien perusteella.

voidaan lisätä Tumanin (2008, 123) mukaan toinen taso, jolloin argumentointia tarkastellaan vuorovaikutteisena toimintana. Hänen mukaansa voimme viitata juuri tämänkaltaiseen yleisön vakuuttamiseen pyrkivien argumenttien vuorovaikutukseen poliittisena väittelyinä.

Poliittisessa väittelyssä on siten Tumanin (2008, 123) mukaan kyse tilanteesta, jossa yhden ehdokkaan ja tämän kampanjan vakuutteleva puhe kohtaa toisen ehdokkaan argumentoinnin. Tumanin lailla myös Jones (2000, 9) painottaa tällaisen ehdokkaiden ja heidän argumenttiansa välisen vastakkainasettelun roolia väittelyssä. Hänen mukaansa ehdokkaiden välinen konfrontaatio nostaa esille ehdokkaiden eriävät mielipiteet ja mahdollisesti vastakkaiset henkilökohtaiset luonteenpiirteet. On kuitenkin pidettävä mielessä, että tämänkaltaisen vastakkainasettelu on muun muassa Isotaluksen ja Aarnion (2005, 157) mukaan tyypillistä nimenomaan Yhdysvaltain kaltaisissa kaksipuoluejärjestelmissä, jossa presidentinvaaleissa virkaan on yleensä varteenotettavasti ehdolla vain kahden pääpuolueen ehdokkaat, eikä niinkään parlamentaarisisissa monipuoluejärjestelmissä, jolloin väittelyä käytäisiin usean eri puolueen ehdokkaan kesken.

Tyypillistä Tumanin (2008, 124) mukaan väittelyille on lisäksi se, että väittelyn osapuolien esittämien mielipiteiden ja väitteiden jopa oletetaan olevan vastakkaisia. Amerikkalaisten vaaliväittelyiden formaatti mahdollistaa Benoitin (2014, 7) mukaan sen, että ehdokkaat voivat esittää heti oman mielipiteensä vastaehdokkaalleen ja yleisölle. Siten heillä on mahdollisuus myös korjata vastaehdokkaan virheellisiä lausuntoja tai tuoda esille oman näkemyksensä. Lisäksi koska ehdokkaat keskustelevat samasta aiheesta, voivat äänestäjät vaivattomasti verrata ehdokkaiden näkemyksiä ja mielipiteitä (Benoit 2014, 3). Tällainen ehdokkaiden välisen vastakkaisen asetelman on nähty myös voimistaneen väittelyiden amerikkalaisille mukanaan tuomaa viihdearvoa (Jones 2005, 80).

Vastakkainasettelun elementin lisäksi Tuman (2008, 124) huomauttaa, ettei väittely tapahdu tyhjiössä, jossa ehdokkaat puolustaisivat omia mielipiteitään toinen toistaan vastaan, vaan yleensä läsnä on väittelijöiden lisäksi myös yleisö. Juuri tämän ehdokkaiden ja yleisön välisen vuorovaikutteisuuden elementin kautta voimmekin hänen mukaansa tehdä eron yksilön monologisen argumentoinnin ja kahden ehdokkaan välillä tapahtuvan, äänestäjien vakuuttamiseen tähtäävän poliittisen väittelyn välille.

Huomionarvoista on tässä kohtaa kuitenkin myös todeta, että vaikka pystymmekin määrittämään tiettyjä poliittisessa väittelyssä tunnistettavissa olevia vuorovaikutteisuuden ja vastakkainasettelun kaltaisia elementtejä, on amerikkalaisten vaaliväittelyiden luonne käynyt läpi suuriakin muutoksia viimeisten yli sadan vuoden aikana. Kuten Jones (2005, 5) huomauttaa, on etenkin moderneja televisioituja vaaliväittelyitä kritisoitu siitä, etteivät ne muistuta ”oikeita väittelyitä”. Tutkijoiden

mukaan muun muassa väittelyiden nykyiset formaatit aikarajoitteineen sekä puheenjohtajineen ovat vaikuttaneet siihen, etteivät ne täytä enää väittelyiden tunnusmerkistöä.

Tätä tunnusmerkistöä peilataan usein J. Jeffrey Auerin (teoksessa Kraus 1963, 146) esittämän määritelmää vasten, jonka mukaan tosiasiallisen väittelyn tulee täyttää viisi elementtiä. Näihin lukeutuu muun muassa jo edellä mainittu vastakkainasettelu. Auer itse määrittää väittelyn tilanteeksi, jossa kaksi yhtäläistä ehdokasta asettuu toisiaan vastaan keskustelemaan määrätystä aihepiiristä. Ehdokkailla tulee olla käytössään keskenään saman verran riittävästi aikaa. Väittelyn lopuksi yleisö voi muodostaa käydyn keskustelun perusteella mielipiteensä ja kantansa keskustellusta aiheesta. Lisäksi Auer korostaa jokaisen edellä mainitun elementin olevan erittäin tärkeä tosiasiallisen väittelyn toteutumiseksi. Koska kuitenkin vain harvat modernit Yhdysvalloissa käydyt poliittiset väittelyt täyttävät tutkijoiden mukaan nämä Auerin määrittämät kriteerit, on niitä kutsuttu myös epäaidoiksi väittelyiksi ”counterfeit debates” (Trent & Friedenberg 2004, 268). Sen lisäksi niistä on myös käytetty termiä ehdokkainen yhteinen lehdistötilaisuus, ”joint press conference” (Benoit 2014, 38).

Esimerkiksi Trent ja Friedenberg (2004, 268) kritisoivat moderneja väittelyitä ja toteavat edellä esitettyä Auerin määritelmää hyödyntäen, ettei suurimpaan osaan moderneista väittelyistä sisälly ehdokkaiden välistä vastakkainasettelun elementtiä. Ehdokkaiden onkin havaittu vain harvoin asettuvan näkemyksissään vastatusten väittelyiden aikana, vaan heidän on sen sijaan katsottu joutuvan asettumaan mediaa ja yleisöä vastaan (Trent & Friedenberg 2004, 269). Toisinaan väittely voikin ajautua jopa ehdokkaan ja väittelyn puheenjohtajan väliseksi argumentoinniksi keskusteltavista teemoista (Benoit 2007, 73). Näin voi tapahtua esimerkiksi silloin kun ehdokas on eri mieltä väittelyn puheenjohtajan esittämästä väitteestä tai kysymyksestä ja kokee siten tullessa hyökkäyksen kohteeksi.

Puheenjohtajan ehdokkaille jakama aika ei myöskään aina jakaudu väittelyissä tasapuolisesti väittelyn osapuolien tai käsiteltävien aihepiirien välillä (Trent & Friedenberg 2004, 270). Osaltaan tähän vaikuttavat ehdokkaiden laveat puheenvuorot, joissa he pyrkivät edistämään omaa näkemystään ja kampanjansa teemoja mahdollisimman tehokkaasti. Toisaalta ajan riittämättömyyteen vaikuttaa myös se, että yhden väittelyn aikana ehdokkaille esitetään usein kysymyksiä monesta eri aihepiiristä (McKinney & Carlin 2004, 219). Koska yhden väittelyn aikana ehdokkaiden kantaa kysytään useaan eri kysymykseen ja aihealueeseen, joihin ehdokkaiden odotetaan vastaavan mahdollisimman nopeasti ja tiiviisti, voi äänestäjien olla vaikeaa muodostaa selkeää käsitystä ehdokkaan kannasta tiettyjen poliittisten asiakysymysten suhteen. Lisäksi poliittisten vaaliväittelyiden tarkastelussa on kiinnitetty huomiota siihen, etteivät myöskään

ehdokkaat pysty annettujen aikarajoitteiden puitteissa esittämään syvällisiä argumentteja omasta osaamisestaan tai poliittisista näkemyksistään (ibid.). Vaaliväittelylle asetetut aikarajoitteet voivat rajoittaa tai estää kokonaan myös mahdollisten tarkentavien lisäkysymysten tai kommenttien esittämisen joko ehdokkailta itseltään tai, väittelyn formaatista riippuen, esimerkiksi väittelyn puheenjohtajilta tai yleisöltä.

Poliittisten väittelyiden luonteen on todettu muuttuneen erityisesti niiden televisioinnin seurauksena. Osaltaan tähän väittelyiden luonteen muutokseen on Jonesin (2000, 6) mukaan vaikuttanut ne formaatit, joilla väittelyitä osaltaan niiden televisioinnin seurauksena järjestetään. Esimerkiksi ehdokkaiden puheenvuoroille annetuilla aikarajoitteilla, yleisön esittämällä kysymyksillä ja kommentteilla sekä väittelyn puheenjohtajien roolilla on ollut vaikutuksensa väittelyiden luonteen muutokseen (Carlin, Morris & Smith 2001). Kysymykset, joita ehdokkaille väittelyn aikana esitetään, kehystävät väittelyä sekä asettavat rajoja sen kululle määritellen ne aihepiirit, joista presidenttiehdokkaiden toivotaan keskustelevan (Benoit 2007, 73).

Väittelyistä keskustellessa on kuitenkin tärkeää erottaa toisistaan akateemisesti etenkin Yhdysvalloissa opetettava väittelyperinne sekä poliittisiin virkoihin ehdolla olevien henkilöiden kesken käytävät modernit poliittiset väittelyt. Esimerkiksi Benoit (2007, 73) huomauttaa, poliittisten väittelyiden eroavan muista perinteisistä väittelyistä merkittävästi. Poliittisten väittelyiden tarkoituksena on tarjota konteksti, jossa ehdokkaat voivat viestiä äänestäjäkunnalle ja tehdä näille kampanjadiskurssiaan tiettäväksi. Osana laajempaa poliittista kampanjaa väittelyllä on tällöin tärkeä rooli poliittisen viestin ja informaation välittämisessä ehdokkailta äänestäjille. Tällaisella väittelyllä ei pyritä päättämään samassa hetkessä, kumpi väittelyn osapuolista onnistuu vakuuttamaan kuulijat oman argumenttinsa tai näkökulmansa paremmuudesta. Sen sijaan vaaliväittelyn todellinen voittaja selviää silloin, kun vaalien äänet on laskettu. Poliittisella väittelyllä voidaan siten ymmärtää olevan koko presidentinvaalikampanjassa tietty funktio ja tarkoitus.

Funktionaalisen luonteensa vuoksi vaaliväittelyt ovat siten muiden muassa yksi keino ehdokkaille välittää haluamaansa kampanjadiskurssia ja sen kantamaa informaatiota äänestäjäkunnalle (Tuman 2008, 10). Yhdysvaltain, kuten monien muidenkin valtioiden, presidentinvaaleissa ehdokkailla on kuitenkin mahdollisuus valita useiden eri medioiden ja tiedonvälityskanavien väliltä. Ehdokkaat voivat hyödyntää kampanjoinnissaan eri viestintäkanavia väittelyistä ja television talk show - ohjelmista postimainontaan ja puskuritarroihin (Benoit 2007, 64). Erilaisten viestimien käyttöaste amerikkalaisten äänestäjien keskuudessa sekä niiden vaikutus äänestäjiin on vaihdellut runsaasti jopa viimeaikaisten presidentinvaalien välillä (ibid.).

Huomionarvoista on myös se, että vaikka nykyään nimenomaan televisioitujen vaaliväittelyiden rooli kampanjassa on suuri, ennen niitä maan presidenttiehdokkaiden väliset väittelyt käytiin ja lähetettiin radiossa (Coleman 2000, 6). Sen sijaan sitä ennen ehdokkaiden kampanjadiskurssia välitettiin laajemmalle äänestäjäkunnalle sanomalehdissä (Jones 2005, 3). Sosiaalisen median merkitys vaalikampanjoinnissa on noussut puolestaan 2000-luvulla räjähdysmäisesti, presidentti Barack Obaman ollessa ensimmäinen presidenttiehdokas, joka onnistui kampanjassaan aktivoimaan äänestäjiä sosiaalisen median välityksellä (Green 2015). Myös vuoden 2016 presidenttiehdokas Donald Trump nousi kampanjansa aikana esille ahkerana viestipalvelu Twitterin käyttäjänä. Ehdokkaiden aktivoituminen sosiaalisessa mediassa on myös johtanut tätä käyttäytymistä tarkastelevan tutkimuksen kasvuun. Esimerkiksi Enli (2017) tarkastelee tutkimuksessaan Clintonin ja Trumpin viestinnällistä käyttäytymistä Twitterissä vaalikampanjoitensa aikana.

Vaikka tämänkaltaiset muutokset eri viestimien painoarvossa kampanjoinnin kannalta voivat vaikuttaa itsestään selviltä, on niiden merkitys ymmärrettävä laajemmassa kontekstissa. Teknologian kehitys viime vuosikymmeninä on vaikuttanut merkittävästi kampanjointiin sekä siihen informaatioon, mitä ehdokkaat voivat itsestään ja vastaehdokkaastaan viestiä äänestäjille. Näillä muutoksilla on ollut vaikutuksensa myös koko amerikkalaiseen vaalikulttuuriin (Trent & Friedenberg 2004, 13). Esimerkiksi vuoden 2016 presidentinvaaliväittelyiden aikana miljoonat ihmiset osallistuivat keskusteluun myös sosiaalisen median eri kanavissa (Nielsen 2016a, 2016b, 2016c). Siten eri viestimien keskinäinen vuorovaikutus ja kietoutuneisuus toisiinsa ilmenee myös Yhdysvaltain presidentinvaalikampanjoinnissa.⁴

Benoitin (2007, 64) mukaan etenkin eri joukkoviestimien välittämä tieto ehdokkaista itsestään ja heidän poliittisista näkemyksistään sekä kannanotoistaan voi vaihdella, ja sisällöllisesti äänestäjien niiden kautta vastaanottamassa informaatiossa voi olla suuriakin eroja esimerkiksi aihepiirien osalta tai näkökulmissa, joista asioista kerrotaan. Tämän lisäksi ehdokkaat voivat itse valita, minkälaista viestiä he välittävät kunkin viestimen kautta (Benoit 2007, vii). Yhdysvaltalaisesta poliittisesta kulttuurista puhuttaessa on lisäksi hyvä pitää mielessä se, että maan mediat voivat olla julkisesti asettautuneita joko demokraattien tai republikaanien kannattajaksi ja esimerkiksi presidentinvaalien alla maan suurten lehtien odotetaan julkaisevan kantansa pääehdokkaiden väliltä. Benoitin (2007, viii) mukaan myös republikaani- ja demokraattiehdokkaiden välittämässä informaatiossa voi olla

⁴ Presidentinvaaliväittelyiden aikana tapahtuvasta kommentoinnista viestipalvelu Twitterissä ovat kirjoittaneet esimerkiksi Freelon ja Karpf (2015). Heidän tutkimuksensa keskittyy tarkastelemaan vuoden 2012 presidentinvaaliehdokkaiden, presidentti Barack Obaman ja kuvernööri Mitt Romneyyn, esiintymisen ja puheenvuorojen kommentointia sosiaalisessa mediassa.

järjestelmällisiä eroavaisuuksia. Puolueettomien televisioitujen vaaliväittelyiden merkitystä Yhdysvalloissa on siten tärkeää ymmärtää myös tätä taustaa vasten.

Väittelyiden sekä edellä mainittujen joukkoviestimien ohella muita keinoja välittää informaatiota ehdokkaista ja ehdokkailta äänestäjille ovat muun muassa televisiomainokset sekä valmiit, suoraan äänestäjille eri kampanjatilaisuuksissa osoitetut puheet. Väittelyt eroavat näistä televisioituina suorina lähetyksinä, joissa ehdokkailla ei ole mahdollista käyttää valmiiksi kirjoitettuja puheita tai opeteltuja vuorosanoja. Siten äänestäjien on mahdollista saada väittelyiden välityksellä aidompi kuva ehdokkaista verrattuna muiden viestinten välittämiin käsityksiin (Benoit 2014, 7). Jonesin (2005) mukaan presidenttiehdokkaiden välillä käydyt televisioidut vaaliväittelyt ovatkin valtavan tärkeä kampanjointiin kuuluva diskursiivinen tapahtuma. Viestimenä television merkitys vaaleissa korostuu myös siinä, kuinka se on perinpohjaisesti muuttanut vaaleja ja ehdokkaiden tapaa kampanjoida poliittisiin virkoihin. Colemanin (2000, 6) mukaan mikään muu joukkoviestin ei ole vaikuttanut amerikkalaiseen vaalikulttuuriin yhtä paljon kuin televisio. Yhdessä näitä kaikkia poliittisen viestinnän keinoja ja niiden roolia presidentinvaalikampanjoissa on tutkittu runsaasti myös akateemisesti. Suurin osa tutkimuksesta on Benoitin (2007, 65) mukaan keskittynyt niistä vaikuttavimpien, vaaliväittelyiden sekä televisiomainoksien tarkasteluun. Kuten edellä todettiin, on kuitenkin internetin nousun ja kehittymisen myötä tutkimuksessa osoitettu kasvavaa kiinnostusta myös erilaisten sosiaalisten median väylien sekä esimerkiksi blogikirjoitusten hyödyntämiseen osana Yhdysvaltain presidentinvaaleja.⁵

Tämä tutkimus tekee muun muassa Tumanin ja Benoitin lailla eron vaaliväittelyiden sekä muiden edellä mainittujen kontekstien ja viestinnällisten väylien välillä. Tutkimuksen tarkoitukseen vaaliväittely ymmärretään erityisenä presidentinvaalikampanjan kontekstina, jossa poliittista viestiä välitetään ehdokkailta äänestäjille. Väittely asettaa olosuhteet, jossa ehdokkaat pyrkivät edistämään omia näkemyksiään ja itseään sopivana henkilönä Yhdysvaltain presidentin virkaan oman kampanjadiskurssinsa keinoin ja maksimoimaan näin äänestäjien kannatusta. Väittelytilanne on siten ymmärrettävä yhtenä vaaliprosessin kannalta tärkeänä, mutta ei suinkaan ainoana, osana laajempaa poliittista kampanjaa, jolla on oma tarkoituksensa diskurssin edistämisessä. Vaikka internetin sekä esimerkiksi sosiaalisen median kehittyminen on pakottanut myös presidenttiehdokkaat muuttamaan tapansa kampanjoida, on television merkitys vaaliväittelyiden välittäjänä säilynyt suurena etenkin

⁵ Tässäkin tutkimuksessa hyödynnettävää Benoitin funktionaalista teoriaa on hyödynnetty myös Trammellin (2006) tutkimuksessa, jossa tämä tarkasteli vuoden 2004 presidenttiehdokkaiden blogeja ja niissä ilmenneitä vastaehdokasta vasten hyökkäviä sanallisia ilmaisuja. Myös Wicks et al. (2011) ovat analysoineet kyseisen teorian avulla vuoden 2008 Yhdysvaltain presidentinvaalien aikaista poliittista sisältöä blogeissa.

Yhdysvalloissa. Seuraavassa kappaleessa keskitynkin juuri televisioituihin vaaliväittelyihin Yhdysvaltain poliittisessa ja historiallisessa kontekstissa.

3. VAALIVÄITTELYT OSANA AMERIKKALAISTA POLIITTISTA KULTTUURIA

Tässä kappaleessa esittelen televisioitujen vaaliväittelyiden asemaa osana amerikkalaista poliittista kulttuuria ja yhteiskuntaa. Käyn läpi väittelyiden historiaa ja niiden merkitystä amerikkalaisessa vaalikulttuurissa, jotta osaisimme paremmin ymmärtää sitä yhteiskunnallista ja historiallista jatkumoa, osana jota myös vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalit väittelyt käytiin. Kappaleessa perehdyn siihen, millainen rooli väittelyillä on ollut Yhdysvaltain poliittisen historian eri vaiheissa aina 1800-luvulta viimeisiin vaaleihin asti ja millaisiksi ne ovat vuosikymmenten aikana muovautuneet etenkin televisioitujen suorien lähetysten vaikutuksesta. Kiinnitän lisäksi huomiota aikaisemmassa väittelyitä käsittelevässä tutkimuksessa esille nostettuihin näkemyksiin väittelyiden merkityksestä ehdokkaille, äänestäjille ja poliittisille prosesseille Yhdysvalloissa.

3.1.VAALIVÄITTELYT YHDYSVALLOISSA

Amerikkalaisilla vaaliväittelyillä ja niiden tutkimuksella on ollut vuosikymmenien ajan merkittävä asema niin Yhdysvalloissa kuin maan ulkopuolellakin. Esimerkiksi Coleman (2000, 7) toteaa amerikkalaisten vaaliväittelyiden tutkimuksesta seuraavaa:

”Eri valtioiden poliittisten johtajien televisioitujen väittelyiden historiassa, erilaisine asetelmineen ja erilaisine poliittisine kulttuureineen, on Yhdysvaltain presidentinvaaliväittelyitä pidetty kaikkein tärkeimpinä.”

”Throughout the long and varied history of televised leaders’ debates in different countries, with their varied formats adapted to distinct political cultures, it is the record of the US presidential debates which have been seen as the most important.”

Tähän tutkimuksessakin korostuneeseen asemaan on vaikuttanut muun muassa Yhdysvaltain maailmanpoliittinen valta-asema, minkä vuoksi maassa järjestettäviä vaaleja kohtaan on osoitettu laajaa kansainvälistä kiinnostuneisuutta (Coleman 2000, 8).

Sen sijaan Yhdysvaltain sisällä etenkin televisioitujen presidentinvaaliväittelyiden asema merkittävänä kampanjatapahtumana, ja sen seurauksena myös kiintoisana akateemisen tutkimuksen kohteena, perustuu Colemanin (2000, 8) mukaan siihen, että koko kansakunta voidaan kuvailla pohjimmiltaan televisuaaliseksi kulttuuriksi, ”quintessentially televisual culture”. Tällä termillä hän viittaa amerikkalaiseen medioituneeseen kansalliseen kulttuuriin useilla sen osa-alueilla. Poliittisilla väittelyillä on sen sijaan ollut sijansa Yhdysvaltain historiassa ja sen politiikassa aina maan itsenäistymisestä saakka, ja kuten Jamieson ja Birdsell (1988, 17) toteavat, on väittelyn elementti ollut voimakkaasti läsnä maan eri kehitysvaiheissa. Näiden seikkojen vuoksi myös televisioitujen

vaaliväittelyiden merkitys poliittisena tapahtumana on saanut suuren painoarvon maassa, jonka peruspilareihin ovat sen alusta saakka kuuluneet muun muassa sananvapaus sekä demokraattisin vaalein valitut poliittiset edustajat.

Amerikkalaisen poliittisen kulttuurin synty ja kehittyminen, mukaan lukien poliittiset väittelyt osana demokratian prosesseja, saivat voimakkaita vaikutteita Iso-Britannian poliittisesta järjestelmästä (Tuman 2008, 127). Erityisesti maan itsenäistymisellä oli suuri merkitys väittelykulttuurin kehittymiselle Yhdysvalloissa. Itsenäistyminen brittiläisestä, monarkkisesta imperiumista tarkoitti amerikkalaisille sitä, että maahan tuli perustaa uusi legitiimi poliittinen instituutio. Poliittisella väittelyllä oli tuolloin suuri merkitys, sillä uusien instituutioiden täytyi vakuuttaa amerikkalaiselle kansalle olevansa legitiimimpiä, kuin edellisen isäntämaan monarkkinen järjestelmä (Jamieson & Birdsell 1988, 11). Tähän periaatteeseen pohjautuu itse asiassa koko Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä; valtion edustajat, mukaan lukien presidentti, valitaan demokraattisin vaalein kansanäänestyksellä (Davies & Zelizer 2015, 1). Siinä missä edustajainhuoneen ja senaatin edustajat ovat vastuussa päätöksistään ja teoistaan oman osavaltionsa äänestäjille, on Yhdysvaltain presidentti maan ainoa kansallisin vaalein valittu poliittinen edustaja. Yhdysvaltain presidentti on siten vastuussa toimistaan ja päätöksistään hänet valinneille äänestäjille – koko Yhdysvaltain kansalle.

Tämän demokratian periaatteen lisäksi yhden amerikkalaisen yhteiskunnan kulmakivistä muodostaa myös käsitys sananvapaudesta. Vaikka muun muassa itsenäistymistä seuranneet perustuslakia koskeneet väittelyt ja keskustelut käytiinkin suljettujen ovien takana, ymmärrettiin Yhdysvalloissa pian tarve avoimelle, kansalaisten edessä tapahtuvalle poliittiselle keskustelulle (Jamieson & Birdsell 1988, 10). Lisäksi Jamiesonin ja Birdsellin (ibid.) mukaan tämä sananvapauden periaate toistuu ja se tehdään todeksi myös moderneissa vaaliväittelyissä muun muassa ehdokkaiden puheenvuoroissa sekä äänestäjien poliittisissa mielipiteissä ja siten äänestyskäyttäytymisessä.

Amerikkalainen poliittinen väittelemisen kulttuuri juontuu siis Yhdysvaltain historiassa yli kahdensadan vuoden taakse aina maan itsenäistymisen jälkeiseen aikaan. Näin ollen tarkastellessa analyttisesti nykypäivän väittelyitä, on niiden asema maan historiassa ja poliittisessa kulttuurissa ymmärrettävä myös tätä taustaa vasten (Jamieson & Birdsell 1988, 10). Poliittista väittelyä hyödynnettiin alun alkaen johtajien kouluttamisessa sekä kansalaisten sivistämisessä, minkä vuoksi käytäntöä pidettiinkin amerikkalaisten keskuudessa korkeassa arvossa (Jamieson & Birdsell 1988, 8). Tämän käytännön myötä väittelykulttuuri ja sen kunnioittaminen levisi myös laajemmalle amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Yhdysvaltalaisessa poliittisessa väittelykulttuurissa painoarvo on sittemmin annettu sekä puhujan puhelajhoille että tämän tietämykselle poliittisten prosessien säännöistä ja käytänteistä (Tuman 2008, 127). Etenkin jälkimmäinen on korostunut kongressin

toiminnassa ja sen edustajien puheenvuoroissa kongressin istuntojen aikana. Kuitenkin osoittaakseen olevansa pätevä ehdolla olevaan virkaan, tulee myös presidenttiehdokkaiden osoittaa hallitsevansa nämä taidot. Vaaliväittelyt kuuluvatkin siten olennaisena osana myös Yhdysvaltain presidentinvaalikampanjaan (Jamieson ja Adasiewicz 2000, 25).

Tällainen osaavan argumentoinnin ja äänestäjien puolelleen voittamisen kulttuuri on läsnä lähes kaikilla Yhdysvaltain poliittisen järjestelmän tasolla kansallisista vaaleista osavaltiotasolle sekä myös paikallisesti käytäviin vaaleihin (ibid.). Poliittisen väittelyn käymisestä on muodostunut laajalle amerikkalaiseen yhteiskuntaan ja sen poliittiseen järjestelmään levinnyt, miltei rituaalinomainen osa vaalikampanjointia (Trent & Friedenberg 2004, 270). Vaaliväittelyistä on siten muodostunut tärkeä osa Yhdysvaltain vaaliprosesseja maan historiassa aina vuodesta 1788 nykypäivään saakka (Jamieson & Birdsall 1988, 34). Viime vuosisadan puolivälin jälkeen aloitettu vaaliväittelyiden televisiointi on lisäksi Jonesin (2005, 17) mukaan tuonut ehdokkaat sekä vaaliteemat yhä lähemmäksi amerikkalaisia äänestäjiä ja siten määritellyt uudelleen, kuinka äänestäjät arvioivat ehdokkaita ja lopulta valitsevat niiden perusteella maalleen presidentin. Näiden piirteiden myötä Yhdysvaltain presidentinvaaleista on kehittynyt jännittävä sekä toisaalta myös viihdyttävä poliittinen tapahtuma, jonka kautta maan politiikkaa ja poliittista kulttuuria voidaan tarkastella (Davies & Zelizer 2015, 5).

Kuten muillekin länsimaisille demokratioille on toisinaan tyypillistä, ei kampanjointi Yhdysvaltain poliittisiin virkoihin ole aina vaivatonta, saati positiivisessa hengessä käytyä, ehdokkaiden välistä ystävällismielistä kilpailua. Erityisesti Yhdysvaltain vaaleissa on viimeisimpien presidentinvaalien aikana noussut voimakkaasti esille niin kutsuttu loanheittämissen kulttuuri, jossa oman paremmuutensa ja pätevyytensä osoittamisen lisäksi kampanjoinnissa on keskitytty myös vastaehdokkaiden aseman heikentämiseen. Osaltaan tähän on vaikuttanut esimerkiksi internetin yleistyminen kampanjoinnissa. Tähän ehdokkaat pyrkivät myös vaaliväittelyiden aikana muun muassa tuomalla esille vastaehdokkaidensa epäedullisia ominaisuuksia. Tuman (2008, 128) kuvaileekin Yhdysvaltain vaaleja tiukkoina, taktisina ja usein likaisinakin kamppailuina.

Tämän lisäksi Yhdysvaltain presidentinvaaleissa on eroteltavissa myös muita erityisiä piirteitä, jotka tekevät niistä omanlaisensa verrattuna toisten länsimaalaisten demokratioiden järjestämiin vaaleihin ja poliittisiin kulttuureihin (Coleman 2000, 8). Esimerkiksi parlamentaarisisissa poliittisissa järjestelmissä poliitikoille on tyypillistä edetä useiden tehtävien kautta pikkuhiljaa puolueen johtoon organisaation sisällä. Näin ollen ehdokkailla on jo usein ehdolle asettuessaan vahva julkinen profiili ja kannatuspohja. Sen sijaan Yhdysvalloissa poliittinen järjestelmä mahdollistaa henkilöiden asettumisen presidentinvaaleissa ehdolle ilman, että hänet tunnetaan liittovaltiotasolla laajasti. Suhteellisesta kansallisesta tuntemattomuudesta huolimatta poliitikko voi olla kuitenkin ansioitunut

osavaltion politiikassa tai sen edustajana liittovaltiotasolla. Parlamentaaristen järjestelmien kaltaista etenemistä puolueen organisaatiossa ei välttämättä kuitenkaan edellytetä menestyksen takaamiseksi kansallisissa presidentinvaaleissa. Esimerkiksi vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaaleissa Donald Trump ensin julistautui ja myöhemmin asetettiin republikaanipuolueen ehdokkaaksi käytännössä lähes täysin politiikan ulkopuolelta ilman aiempaa kokemusta poliittisista tehtävistä tai julkishallinnosta.

Tämän lisäksi Yhdysvaltain presidentti nauttii suurta henkilökohtaista valtaa verrattuna parlamentaaristen demokratioiden johtajiin. Vaikka amerikkalaisia poliittisia elimiä ja niiden päätöksentekoa sääteleekin niin kutsuttu *checks and balances -järjestelmä*⁶, on Yhdysvaltain presidentillä huomattavasti enemmän poliittista valtaa kuin esimerkiksi Euroopan unionin jäsenmaiden valtionpäämiehillä. Tämän vuoksi myös amerikkalaisissa vaaliväittelyissä painottuvat presidenttiehdokkaiden henkilökohtaiset kyvyt sekä ominaisuudet ja mielipiteet, verrattuna parlamentaarisiin järjestelmiin, jossa ehdokkaat toimivat ensisijaisesti puolueensa keulakuvina ja edustajina (Coleman 2000, 8). Nämä edellä mainitut seikat Yhdysvaltain presidentinvaalien erityispiirteistä vaikuttavat osaltaan myös siihen, kuinka osana presidentinvaaleja järjestettyjä vaaliväittelyitä on hyvä ymmärtää Yhdysvaltain kansallisen ja poliittisen kulttuurin kontekstissa.

Kuten edellä esitettiin, ovat väittelyperinne ja poliittiset vaaliväittelyt kulkeneet ja kehittyneet osana Yhdysvaltain historiaa. Vaikka väittelyiden asema diskursiivisen kampanjатаpahtumana on vakiintunut, eivät niiden luonne taikka formaatti ole pysynyt muuttumattomana (Jones 2005, esipuhe). Suurimman muutoksen väittelykäytäntö kohtasi, kun väittelyt lähetettiin ensimmäistä kertaa suorana televisiossa kansallisesti vuoden 1960 presidentinvaaleissa. Presidentinvaaliväittelyt ovat kehittyneet suuresti myös kyseisten vaalien jälkeen, ja väittelyt vaalitapahtumana ovat sittemmin muokanneet muun muassa ehdokkaiden esiintymiselle asetettuja olettamuksia ja normeja (ibid.). Väittelyiden televisioinnin lisäksi on niiden historiassa tapahtunut kuitenkin muitakin keskeisiä muutoksia aina 1800-luvulta viimeisiin, vuoden 2016 presidentinvaaleihin.

Jo 1800-luvulla väittelyt muodostivat tärkeän osan poliittista kampanjointia Yhdysvalloissa (Trent & Friedenberg 2004, 270). Lukuun ottamatta Abraham Lincolnin ja Stephen Douglasin välistä kansallisestikin merkittävää väittelyä heidän kampanjoissaan Illinoisin osavaltion senaattorin virkaan kesällä 1858, vain harva väittely onnistui kuitenkaan kiinnittämään kansallista huomiota

⁶ Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä perustuu poliittisen vallan jakautumiselle kongressin, presidentin sekä korkeimman oikeuden instituutioiden välillä. Vaikka Yhdysvaltain presidentti nauttii suurta poliittista luottamusta, mikä puolestaan mahdollistaa monien suurten poliittisten päätösten teon, on se silti sidottu toimissaan kongressin ja lopulta korkeimman oikeuden asettamiin rajoitteisiin. Silti presidentin toimivaltaa esimerkiksi ulko- ja puolustuspolitiikan alueella voidaan pitää parlamentaarisia järjestelmiä laajempina (Davidson et. al 2014, 19).

(Trent & Friedenberg 2004, 267). Vaikka kyseessä ei ollut osana kansallista presidentinvaalikampanjaa järjestetty väittelytilaisuus, on Lincolnin ja Douglasin välisellä väittelyllä ollut kuitenkin merkittävä asema muun muassa amerikkalaisen väittelyperinteen kehittämisessä. Kyseistä väittelysarjaa pidetäänkin edelleen yhtenä merkittävimmistä väittelyistä Yhdysvaltain historiassa. Esimerkiksi Tuman (2008, 128) esittää, että tapa ja tyyli, jotka ovat ominaisia nykypäivän vaalikampanjoille ja väittelyille, ovat saaneet vaikutteensa Lincolnin ja Douglasin väittelyistä. Sen vuoksi monia moderneja amerikkalaisia väittelyitä sekä niiden käytänteitä peilataan tätä väittelysarjaa vasten.

Abraham Lincolnin ja Stephen Douglasin välisen väittelysarjan lisäksi myös muualla 1800-luvun Yhdysvalloissa oli erittäin tavanomaista järjestää poliittisia väittelyitä osana kampanjointia eritasoisin poliittisiin virkoihin. Tyyllisesti väittelyt erosivat kuitenkin paljon Lincolnin ja Douglasin välisestä väittelystä sekä etenkin moderneista väittelyistä, sillä suoran ehdokkaiden välisen vastakkainasettelun sijaan väittelyissä käytettiin usein sijaisväittelijöitä (Trent & Friedenberg 2004, 271). Väittelyitä käytiin osana kampanjointia paikallisiin sekä osavaltion poliittisiin virkoihin, mutta nimenomaan paikallisuutensa vuoksi ne eivät saaneet juurikaan kansallista huomiota. Sijaisväittelijöiden ja -puhujien käyttäminen väittelyissä ulottui käytäntönä myös aina maan presidentinvaaleihin saakka, minkä johdosta vaalien keskipisteessä olivat usein puolueet sekä niitä jakavat poliittiset kysymykset ehdokkaiden henkilökohtaisen ehdokasimagon sijaan. Kuten Jamieson ja Birdsell (1988, 84) kuitenkin huomauttavat, ei ehdokkaan persoona ollut presidentinvaaleissa täysin mitätön muuttuja, vaan se vaikutti pikemminkin kampanjoiden taka-alalla.

Ehdokkaiden omat henkilökohtaiset piirteet vaalikampanjoissa nousivatkin yhä merkittävämpään asemaan teknologian kehittyessä, jolloin myös ehdokkaiden omasta esiintymisestä tuli tärkeämpi osa kampanjointia. Radiolähetysten myötä 1920-luvun puoliväliin mennessä myös liittovaltiotasolla järjestetyt ja kansallisesti lähetetyt väittelyt mahdollistuivat Yhdysvalloissa (Trent & Friedenberg 2004, 270). Siten ensimmäinen joukkoviestin, joka välitti poliittisiin virkoihin ehdolla olleiden ehdokkaiden välisen väittelyn, oli radio. Sen sijaan presidenttiehdokkaiden välinen ensimmäinen radiossa lähetetty vaaliväittely käytiin vuonna 1948, jolloin republikaanipuolueen esivaaliehdokkaat Harold Stassen ja Thomas Dewey väittelivät vain pienen yleisömäärän edessä ennalta päätetystä aiheesta, kommunistisen puolueen kriminalisoimisesta Yhdysvalloissa (Trent & Friedenberg 2004, 272).

Koska radion avulla oli mahdollista lähettää koko maan laajuisia lähetyksiä, alettiin sitä suosia yhä enemmän myös poliittisten ohjelmien lähetyksessä sekä valjastaa ehdokkaiden vaalikampanjoinnin tarpeisiin. Lisäksi siinä missä nykyään presidenttiehdokkaiden oletetaan ottavan osaa

vaaliväittelyihin, oli niihin osallistuminen 1900-luvun alkupuolella poliittinen ja strateginen valinta jo itsessään. Tänä päivänä vaaliväittelystä kieltäytyminen olisi todennäköisesti ehdokkaan menestymisen kannalta kohtalokas virhe, mutta ennen 1900-luvun puoliväliä ehdokkaat tekivät päätöksen osallistua väittelyyn ainoastaan silloin, kun molemmat kokivat sen olevan kampanjointinsa kannalta hyödyllistä. Ennen kansallisten radio- tai televisiolähetysten yleistymistä ehdokkaiden eri vaalipiirit sekä Yhdysvaltain maantieteelliseen laajuuteen liittyvät seikat vaikuttivat osaltaan siihen, ettei ehdokkaiden ollut kannattavaa osallistua väittelyyn. Vasta kun kansallisten suorien lähetysten myötä ehdokkaiden oli mahdollista tavoittaa sama yleisö heidän fyysisestä sijainnistaan huolimatta, muuttui heidän asenteensa väittelyyn osallistumista kohtaan (Jamieson & Birdsell 1988, 86). Tämän myötä 1950-luvulla poliittisiin virkoihin, niin Yhdysvaltain kongressiin kuin Valkoiseen taloonkin, ehdolla olleet ehdokkaat esiintyivät säännöllisesti kotitalouksissa yleistyneessä televisiossa. Vuosien 1956 sekä 1960 presidentinvaaleissa demokraattipuolueen ehdokkuudesta kilpailevat ehdokkaat, mukaan lukien presidentti John F. Kennedy esiintyivät televisioituissa väittelytilaisuuksissa (Trent & Friedenbergr 2004, 272).

Vuoden 1960 presidentinvaaliehdokkaat, demokraattien John F. Kennedy sekä republikaanipuolueen Richard Nixon osallistuivatkin ensimmäisinä ehdokkaiden väliseen televisiossa lähetettyyn vaaliväittelytilaisuuteen. Yhteensä Kennedyn ja Nixonin välillä järjestettiin osana vuoden 1960 presidentinvaalikampanjaa yhteensä neljä väittelyä. Väittelysarja onkin merkittävä tapahtuma amerikkalaisessa vaalikulttuurissa, sillä näillä väittelyillä on sittemmin todettu olleen moninaisia vaikutuksia yhdysvaltalaisen väittelykäytännön kehittymiseen. Isotaluksen ja Aarnion (2005, 156) mukaan kyseisen väittelysarjan myötä myös vaaliväittelyiden tutkimukseen alettiin osoittaa akateemista kiinnostusta. Myös esimerkiksi McKinney ja Carlin (2004, 203) toteavat kyseisen väittelysarjan tehneen vaaliväittelyistä amerikkalaisen presidentinvaalikampanjoiden instituution. Kyseisen väittelysarjan myötä televisioituista väittelyistä tuli olennainen osa kampanjointia niin liittovaltio-, osavaltio- kuin paikallisellakin tasolla, ja ehdokkaiden väliset vaaliväittelyt ovat kuuluneet sittemmin jokaisiin presidentinvaaleihin aina vuoden 1976 vaalien jälkeen. Ainoastaan vuosina 1964, 1968 sekä 1972 väittelyitä kahden pääpuolueen ehdokkaan välillä ei ole järjestetty (Benoit 2007, 73).

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi John F. Kennedyn ja Richard Nixonin välinen vaaliväittelysarja oli tärkeä myös monilta muilta osin. Ehdokkaiden väliset väittelyt olivat ensimmäiset televisioidut vaaliväittelyt Yhdysvalloissa sekä ensimmäinen amerikkalaisten pääpuolueiden ehdokkaiden kohtaaminen väittelyssä millään tasolla (Jamieson & Birdsell 1988, 6). Väittelyiden televisioinnilla oli puolestaan vaikutuksensa siihen, minkälaisin perustein amerikkalaiset äänestäjät muodostivat

äänestyspäätöksensä. Jo radiolähetysten myötä voimakkaammin painottunut ehdokkaiden henkilökohtainen ehdokasimago ja heidän luonteenpiirteensä nousivat yhä merkittävimmiksi tekijöiksi. Tumanin (2008, 134) mukaan kyseisillä vaaleilla olikin oma roolinsa siinä, miten amerikkalainen yleisö alkoi äänestyspäätöksissään painottaa aiempaa enemmän presidenttiehdokkaiden imagoa heidän edustamansa politiikan ohella. Siinä missä Nixonin olemus vaikutti väsyneeltä ja kalpealta, onnistui Kennedy vakuuttamaan äänestäjäkunnan tervehenkisellä ja hyvin pukeutuneella olemuksellaan näyttäen siten myös ulkoisesti äänestäjien mielestä sopivammalta Yhdysvaltain presidentin tehtävään. Myös Jonesin (2005, 3) mukaan etenkin median jatkuvasti kasvanut rooli presidenttiehdokkaiden vaalikampanjoinnissa on johtanut siihen, että ehdokkaiden omia henkilökohtaisia piirteitä pidetään yhä tärkeämpänä. Varhaisimmissa presidentinvaaleissa ehdokkaiden henkilökohtainen tapa viestiä omaa kampanjadiskurssiaan jäi osaltaan sijaisväittelijöiden käyttämisen kulttuurin myötä varsin tuntemattomaksi. Tämä kuitenkin muuttui ensin radion myötä, jolloin äänestäjät loivat omat käsityksensä ehdokkaasta tämän äänen perusteella. Lisäksi Jones (2005, 4) toteaa, että nimenomaan ehdokkaiden imagon perusteella äänestäjien oli mahdollista arvioida myös tämän kykyä toimia Yhdysvaltain presidenttinä.

Väittelyiden esittäminen suorissa televisiolähetyksissä alkoi myös muuttaa hiljalleen vaaliväittelyiden luonnetta. Aikaisemmin tiukan asiakeskeiset väittelyt viihteellistyivät ja vaaliväittelyistä tuli siten Jamiesonin ja Birdsellin (1988, 94) mukaan keino viihdyttää amerikkalaista yleisöä. Myös verrattuna aikaisempiin poliittisiin väittelyihin televisioitujen väittelyiden sisältämät viestit ja informaatio tiivistyivät ja lyhenivät (ibid.). Myös Jones (2005, 80) toteaa samaa väittelyiden luonteen muuttumisesta niiden televisioinnin myötä asiakeskeisestä poliittisesta keskustelusta viihteellisemmäksi ajanvietteeksi:

”Presidentinvaaliväittelyiden alkuperäinen tarkoitus oli informoida äänestäjiä ehdokkaiden poliittisista, ratkaisevasti yhteiskuntaan vaikuttavista näkemyksistä. Ennen vuotta 1960 tämä tavoite saavutettiin luultavasti usein. Kuitenkin, televisiokameroiden tullessa osaksi kampanjointia vuoden 1960 vaaliväittelyissä, muokkasivat ne samalla väittelyitä poliittisesta keskustelusta kohti yhteiskunnallista speaktaakkelia ja viihdeohjelmaa.”

”Presidential debates were originally created to inform voters regarding candidates’ positions on crucial issues affecting the nation. Prior to 1960 that objective was probably accomplished quite often. However, with the introduction of the television camera in the 1960 debates, presidential debates were refined and became more public spectacle and entertainment than a political dialogue.”

Sen lisäksi, että vaaliväittelyiden suora televisiointi muutti väittelyiden sisältöjä asiapitoisemmasta viihteellisempään, oli sillä Jamiesonin ja Birdsellin (1988, 102) mukaan vaikutus myös väittelyiden sisäiseen viestintätyyliin. Väittelyiden televisiointi näkyi muun muassa siinä, että aiemmin

ehdokkaiden välinen keskustelevampi tapa väitellä muuttui monologisemmaksi puheeksi. Toisaalta tämän lisäksi yleisölle tuli mahdollisuus esittää väittelyiden aikana haluamiaan kysymyksiä ehdokkaille, jotka puolestaan joutuivat reagoimaan ja vastaamaan esitettyihin kysymyksiin välittömästi. Näin ollen ehdokkaiden ja äänestäjien välisen vuorovaikutuksen voidaan nähdä osaltaan tiivistyneen yhtäältä väittelyiden televisioinnin ja toisaalta myös muiden nykyaikaisten viestintävälineiden ja -väylien kehityttyä ja yleistyttyä.

Vuodesta 1987 lähtien Yhdysvaltain presidentinvaaleihin kuuluvat väittelytilaisuudet on järjestänyt puolueeton Commission on Presidential Debates -organisaatio. Organisaation järjestämät väittelytilaisuudet ovat vaihdelleet vuosien varrella niin formaattinsa kuin muidenkin väittelyn yksityiskohtien suhteen. Vaaliväittelytilaisuudet noudattivat pitkään 1990-luvulle saakka rakenteellisesti samaa kaavaa, mutta viimeisten parin vuosikymmenen aikana väittelyitä on järjestetty myös eri formaateissa, joihin on lukeutunut muun muassa epävirallisemmat pöydän ympärillä järjestetyt keskustelut, *town hall meetings*, joissa yleisön on ollut mahdollista esittää ehdokkaille kysymyksiä sekä erilaiset keskustelufoorumit (McKinney & Carlin 2004, 220). Lisäksi väittelyiden kulkua on ohjannut muun muassa se, onko niissä annettu ehdokkaille aikaa erillisille aloitus- tai lopetuspuheenvuoroille tai selkeille vastausvuoroille, joissa on ollut mahdollisuus kommentoida vastaehdokkaan puheenvuoroa (Tuman 2008, 144). Erilaisilla väittelyformaateilla on todettu tutkimuksessa olevan vaikutuksensa myös siihen, kuinka ehdokkaat väittelyn aikana viestivät ja millaisia ilmauksia he siinä käyttävät (Carlin, Morris & Smith 2001, 2210). Siten väittelyiden formaatin voidaan ymmärtää vaikuttavan osaltaan presidenttiehdokkaiden kampanjadiskurssin muodostumiseen.

Kuten aikaisemmin esitettiin, ovat television rinnalle toki nousseet internetin myötä muutkin viestintävälineet, ja etenkin sosiaalisen median merkitys on kasvanut. Presidentti Barack Obaman vuosien 2008 sekä 2012 vaalikampanjat olivat ensimmäiset, joissa sosiaalista mediaa hyödynnettiin onnistuneesti äänestäjien aktivoimiseksi (Green 2015). Esimerkiksi vuoden 2016 presidentinvaalien kampanjoiden aikana republikaaniehdokas Donald Trump otti useaan otteeseen kantaa Twitterissä, ja sosiaalisen median kautta nousi esille myös teemoja, joista väittelyiden puheenjohtajat kysyivät kysymyksiä ja ehdokkaat kertoivat mielipiteitään toisen vaaliväittelyn aikana. Siten sosiaalisen median eri kanavat tarjoavat äänestäjille ja ehdokkaille uudenlaisen mahdollisuuden keskinäiseen vuorovaikutukseen. Trent ja Friedenber (2004, 13) nostavatkin esille uusien teknologioiden kehittymisen ja niiden merkityksen poliittiselle kampanjoinnille jo 1990-luvulta saakka. Ehdokkaiden ja heidän kampanjansa taustavoimien on huomioitava tämä jatkuva median murros kampanjoinnissaan ja siinä sisällössä, jota he eri viestimien välityksellä yleisölle jakavat. Myös sillä,

minkäläistä ehdokaskuvaa he itsestään näissä kanavissa rakentavat, voidaan nähdä olevan merkitys ehdokkaiden vaalimenestyksen kannalta.

Tässä kappaleessa olen esittänyt amerikkalaisen väittelykulttuurin kehittymisen ja maan historiasta nouseviin perustavanlaatuisiin periaatteisiin lukeutuvan käsityksen sananvapaudesta, jonka voidaan katsoa toteutuvan esimerkiksi juuri poliittisessa väittelyssä. Väittelyn elementti on ollut läsnä Yhdysvaltain politiikan prosesseissa aina 1800-luvulta saakka, joskin se on muuttanut muotoaan ja saanut uudenlaisia piirteitä muun muassa kansallisten ja sitä myötä myös kansainvälisten suorien televisiolähetysten alettua. Tämä on puolestaan vaikuttanut muun muassa siihen, että ehdokkaat ovat päässeet lähemmäksi laajaa äänestäjäkuntaansa. Siten myös ehdokkaiden fyysinen olemus sekä esimerkiksi luonteenpiirteet ovat nousseet poliittisten näkemysten ohella yhä tärkeämmiksi seikoiksi äänestäjien arvioidessa ehdokkaita ja punnitessa äänestyspäätöstään.

Koska televisioidut vaaliväittelyt saavat niin suuren painoarvon yhdysvaltalaisessa poliittisessa kulttuurissa, ei Colemanin (2000, 8) mukaan ole yllätys, että suurin osa poliittisten johtajien ja johtajaehdokkaiden välisiä väittelyitä tutkiva kirjallisuus on keskittynyt juuri amerikkalaisen väittelykulttuurin analysointiin. Tässä akateemisessa tutkimuksessa on keskitytty erityisesti väittelyiden vaikutuksiin ja siksi keskustelen näistä vaikutuksista Yhdysvaltain poliittisissa prosesseissa niin ehdokkaisiin kuin äänestäjiin tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

3.2.VÄITTELYIDEN VAIKUTUKSET

Tuman (2008, 144) toteaa televisioiduista vaaliväittelyistä tulleen säännöllinen ja vakiintunut käytäntö presidenttiehdokkaiden pyrkiessä Valkoiseen taloon. Väittelyitä ei pidetä ainoastaan vaalitapahtumana, jota osataan odottaa sekä Yhdysvalloissa että sen ulkopuolella, vaan niillä on todettu lisäksi olevan sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia myös vaalien kulkuun (Jones 2005, 10). Tämä väittelyiden vakiintunut rooli osana vaalikampanjoita näkyy esimerkiksi siinä, miten äänestäjät odottavat väittelyitä järjestettävän. Monille äänestäjille väittelyt tarjoavatkin ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella ehdokkaita ja heidän poliittisiä kantojaan tarkemmin (Tuman 2008, 145). Tämän historian saatossa vakiintuneen käytännön vuoksi ehdokkaiden oletetaan osallistuvan väittelyihin, ei ainoastaan presidentinvaaleissa, vaan myös muihin, alempiin poliittisiin virkoihin pyrkiessä (ibid.).

Kuten aiemmin todettiin, siinä missä aiemmin 1900-luvulla järjestetyissä presidentinvaaleissa väittelyihin osallistuminen oli pitkälti myös ehdokkaiden strateginen valinta kampanjansa menestyksen kannalta, osallistuvat ehdokkaat nykyään väittelyihin nimenomaan perinteen ja sen

vakiintuneen käytännön vuoksi (Tuman 2008, 146). Lisäksi ehdokkaat ymmärtävät väittelyiden merkityksen poliittisen viestinnän keinona vaikuttaa äänestäjiin (ibid.). Tässä kappaleessa perehdyn tarkemmin väittelyiden vaikutuksiin perehtyvään tutkimukseen ja erittelen, millaisia vaikutuksia väittelyillä on aiemmin esitetty olevan toisaalta niitä katsovaan yleisöön ja toisaalta väittelyn osapuolille.

Aikaisemmassa presidentinvaaliväittelyitä ja niiden vaikutuksia käsittelevässä tutkimuksessa on Jamiesonin ja Adasiewiczin (2000, 25) mukaan todettu yhteen vetäen seuraavaa: ensimmäiseksi, väittelyt mitä todennäköisemmin vahvistavat kuin muuttavat äänestäjien jo olemassa olevia käsityksiä ehdokkaista; toiseksi, ne lisäävät äänestäjien tietämystä ehdokkaiden poliittisista mielipiteistä sekä näiden henkilökohtaisista luonteenpiirteistä; ja kolmanneksi, väittelyiden perusteella voidaan tehdä päätelmiä siitä, minkälainen viestijä presidenttiehdokas on ja millaisia teemoja hän on halukas tulevana presidenttikautenaan ajamaan. Lisäksi väittelyiden ollaan todettu edistävän Yhdysvaltain demokraattisia prosesseja ja lisäävän amerikkalaisten luottamusta maan poliittisiin instituutioihin ja niiden virkojen haltijoihin (Trent & Friedenberga 2004, 301).

Painottaakseen television merkitystä vaaliväittelyiden välittäjänä, Trentin ja Friedenbergin lisäksi myös Coleman (2000, 9-11) erittelee teoksessaan syitä sille, miksi nimenomaan televisioidut vaaliväittelyt edistävät demokratian prosesseja. Ensiksikin hänen mukaansa televisioidut väittelyt saavuttavat laajan yleisön parhaiten. Lisäksi väittelyitä katsovat äänestäjät oppivat väittelyistä välittyvän informaation avulla ehdokkaista ja heidän mielipiteistään sekä voivat siten oppimansa perusteella verrata ehdokkaita toisiinsa. Väittelyiden kautta äänestäjät pääsevät Colemanin mukaan lähemmäksi ehdokkaita, mikä voi muissa olosuhteissa olla esimerkiksi maantieteellisten sekä ajankäytöllisten seikkojen vuoksi silkka mahdottomuus. Lisäksi väittelyiden formaatti mahdollistaa sen, että ehdokkaat saavat yhtä paljon julkisuutta ja mediahuomiota. Colemanin (2000, 11) mukaan televisiosta onkin siten tullut merkittävä osa poliittista demokratian kulttuuria. Tämän myötä poliittiset väittelyt edesauttavat myös äänestäjien tyytyväisyyttä demokratiaan poliittisena instituutiona sekä sen prosesseihin (Trent & Friedenberga 2004, 301).

Useat tutkijat ovatkin eritelleet vaikutuksia, joita väittelyillä on voitu tunnistaa olevan niin äänestäjäkunnan kuin ehdokkaidenkin kannalta. Keskusteltaessa poliittisten väittelyiden vaikutuksesta on kuitenkin pidettävä mielessä, ettei niistä tulisi tehdä liian yksioikoisia päätelmiä, sillä jokainen väittelytilanne on erilainen, oma kokonaisuutensa (Trent & Friedenberga 2004, 292). Lisäksi yksittäisen väittelyn vaikutuksia ei voida mielekkäästi erottaa muusta kampanjan aikana äänestäjille välitetystä poliittisesta viestinnästä (Trent & Friedenberga 2004, 293). Väittelyiden vaikutuksia on kuitenkin tutkittu runsaasti, ja McKinney ja Warner (2013, 239) tunnistavatkin niitä

tarkastelevan tutkimuksen olevan nykyään yhtä mieltä vaaliväittelyiden merkityksestä. Sen sijaan viimeaikaisessa tutkimuksessa on keskitytty siihen, missä määrin ja millä tavoin väittelyiden vaikutukset ilmenevät.

Väittelyiden vaikutuksista on siten tutkimuksessa esitetty moninaisia mielipiteitä. Nostan seuraavaksi esille niistä muutamia, joista toiset käsittelevät väittelyiden vaikutuksia äänestäjäkuntaan ja toiset vaikutuksia presidenttiehdokkaiden kannalta. Väittelyiden vaikutuksista keskusteltaessa on kuitenkin pidettävä mielessä, että ne riippuvat suurilta osin kampanjan laajemmasta kontekstista ja ehdokkaiden välisestä dynamiikasta sekä toisaalta katsojista (McKinney & Carlin 2004, 210). Lisäksi esimerkiksi tarkemmin presidenttiehdokkaiden kampanjadiskursseja sekä niiden sisältämiä retorisia keinoja tai väittelyiden sisältöjä yleistävät tutkimukset ovat kohdanneet haasteita siinä, ettei yksikään väittelysamojenkaan ehdokkaiden kesken ole samanlainen (Jones 2005, 20). Tämän vuoksi väittelyiden vaikutuksia, saati ehdokkaiden kampanjadiskursseja tai viestintätyylejä yleistävien päätelmien tekeminen voi olla tutkimuksessa haasteellista. Tässä tutkimuksessa pyritään kuvailemaan vain yhtä väittelysarjaa ja tarkastelemaan sen väittelyitä omina yksittäisinä kokonaisuuksinaan. Näin pyritään luomaan käsitys siitä, millaisia ehdokkaiden kampanjadiskurssit ovat. Jotta kuitenkin ymmärtäisimme väittelyiden laajemman merkityksen, on hyvä perehtyä tarkemmin myös niiden vaikutuksiin eri osapuolten kannalta.

Väittelyt ja äänestäjät

Televisioitujen vaaliväittelyiden formaattiin ja niiden nykymuotoonsa muotoutumiseen 1900-luvun loppupuolella vaikutti olennaisesti Jamiesonin ja Birdsellin (1988, 98) mukaan olettamus amerikkalaisten äänestäjien lyhyestä keskittymiskyvystä. Lisäksi äänestäjien on oletettu katsovan väittelyitä niiden tarjoaman viihdearvon vuoksi. Väittelyiden viihteellisyys nousee esille ehdokkaiden välisissä vastakkainasetteluissa sekä ehdokkaiden välisten erimielisyyksien kautta.

Katsoivatpa kuitenkin äänestäjät vaaliväittelyitä niiden viihteellisyyden tai poliittisen kiinnostuneisuuden perusteella, keräävät televisioidut väittelyt kymmeniä miljoonia katsojia pelkästään Yhdysvaltain sisällä. Siten todennäköisyydet sille, että väittelyt vaikuttavat tavalla tai toisella äänestäjien äänestyskäyttäytymiseen, mielipiteisiin tai näkemyksiin ehdokkaista, ovat suuret (Benoit, Hanser & Verser 2003, 335). Vaikka tutkijoiden näkemykset vaaliväittelyiden vaikutuksista ovat vaihtelevat, voidaan tutkimuksesta nostaa esille ainakin kolme keskeistä vaikutusta: väittelyt informoivat äänestäjiä, vahvistavat jo olemassa olevia poliittisia näkemyksiä niiden äänestäjien keskuudessa, jotka kuuluvat joko demokraatti- tai republikaanipuolueen kannattajiin, sekä auttavat äänestäjiä muodostamaan käsityksen ehdokkaasta mahdollisena Yhdysvaltain presidenttinä.

Vaikka väittelyiden vaikutuksia on tutkittu laajasti varsinkin Yhdysvalloissa, eivät tutkijat ole Jonesin (2005, 46) mukaan kuitenkaan vielä ymmärtäneet täysin televisioitujen vaaliväittelyiden vaikutuksia äänestäjäkuntaan. Hänen mukaansa väittelyt kuitenkin vaikuttaisivat lisäävän äänestäjien tietämystä presidenttiehdokkaiden poliittisista kannoista sekä kampanjan kannalta merkittävistä poliittisistä kysymyksistä, mutta tällä olisi vain vähäinen vaikutus äänestäjien käyttäytymiseen vaalipäivänä. Tutkimuksessa onkin pikemminkin todettu, että väittelyt vahvistavat etenkin niiden äänestäjien kantoja, jotka ovat jo valinneet puolensa ja lukeutuvat joko republikaani- tai demokraattipuolueen kannattajiin (Trent & Friedenberga 2004, 295). Vaaliväittelyiden kautta kerrytetty tieto ehdokkaista ei siis välttämättä johda äänien jakautumiseen eri lailla äänestyspäivänä, mikäli äänestäjät ovat jo päättäneet, kumpaa ehdokasta he äänestävät. Kuitenkin on tärkeää huomata, että mikäli ehdokkaiden välisessä kannatuksessa on vain marginaalinen ero, voi pienilläkin kannatusvaihteluilla olla merkitys vaalien lopputuloksen kannalta (Trent & Friedenberga 2004, 296). Siten ehdokkaiden esiintyminen vaaliväittelyissä ja se, millaisen kuvan äänestäjät ehdokkaista niiden perusteella saavat ja muodostavat, voi tiukoissa vaaleissa vaikuttaa jopa äänestystulokseen. Vaikka ehdokkaat eivät väittelyiden aikana ja niiden välityksellä onnistu käännettämään jo jommankumman puolueen kannattajiksi lukeutuvia äänestäjiä, voivat väittelyt kuitenkin vahvistaa äänestäjien jo olemassa olevia poliittisia asenteita. Tällöin väittelyillä voi olla rohkaiseva vaikutus ja kuten Benoit ja Wells (1996, 12) toteavat, todennäköisyys sille, että äänestäjät aktivoituvat vaalipäivänä, kasvaa.

Niiden amerikkalaisten osalta, jotka eivät vielä ole tehneet äänestyspäätöstään, eräs poliittisten vaaliväittelyiden vaikutuksista voi Trentin ja Friedenbergin (2004, 300) mukaan olla kampanjan ”jäädettäminen”. Tällä he tarkoittavat ilmiötä, jolloin äänestäjät jättävät ehdokkaiden ja heidän näkemystensä aktiivisen pohtimisen vähemmälle väittelysarjan ajaksi, palaten siihen vasta väittelyiden käymisen jälkeen. Väittelyiden välisenä aikana äänestäjät siis punnitsevat vaihtoehtojaan rauhassa tilannetta ja sen kehittymistä seuraten. Tämänkaltainen tilanne hyödyttää Trentin ja Friedenbergin mukaan etenkin sellaista ehdokasta, joka ennen väittelysarjan käynnistämistä on kyselyiden perusteella johtavassa asemassa.

Ymmärrettiinpä väittelyillä olevan suora vaikutus ehdokkaiden kannatukseen sekä äänen vaihtamiseen tai ei, on vaaliväittelyillä todettu olevan voimakas opettava vaikutus (Jamieson & Birdsell 1988, 127). Vaaliväittelyiden opettavia vaikutuksia koskevan tähänastisen tutkimuksen keskeiset tulokset voidaan Trentin ja Friedenbergin (2004, 297) tiivistää kolmeen seikkaan. Heidän mukaansa äänestäjien tietämys poliittisista kysymyksistä sekä ehdokkaista kasvaa väittelyiden katsomisen seurauksena. Erityisen suuri rooli väittelyillä on tämän suhteen etenkin paikallisissa vaaleissa. Lisäksi tutkimuksessa on Trentin ja Friedenbergin mukaan kiinnitetty huomiota siihen,

etteivät äänestäjien ole kuitenkaan todettu oppivan niistä poliittisista kysymyksistä, jotka koskettavat heitä itseään eniten. Tähän voisi osaltaan olla syynä se, ettei vaaliväittelyillä ole voimakas poliittisia kantoja muuttava vaikutus, vaan ne pikemminkin voimistavat jo olemassa olevia näkemyksiä. Äänestäjät vaikuttaisivat siten antavan äänensä sellaiselle ehdokkaalle, joka edustaa ja vahvistaa diskurssissaan äänestäjien omia tuntemuksia ja ymmärrystä maailmasta. Äänestyskäyttäytymisellään amerikkalaiset puolestaan vastaavat tähän diskurssiin. Myös Turcotten ja Goidelin (2014) tutkimus tukee tätä näkemystä. Tutkimuksen mukaan väittelyiden opettava vaikutus näyttäisi rajoittuvan vain tiettyihin aihepiireihin sekä tietynlaisiin väittelyn formaatteihin. Kuitenkin väittelyiden on todettu informoivan äänestäjiä ehdokkaista ja heidän poliittisista kannoistaan, minkä seurauksena äänestäjät oppivat poliittisista kysymyksistä ja ehdokkaista seuraamalla vaaliväittelyitä. Opettavien vaikutusten intensiivisyys ei kuitenkaan ole sama väittelystä toiseen.

Kuten jo aiemmin todettiin, toimivat väittelyt viestinnällisenä välineenä ja kontekstina ehdokkaille tuoda esille toisaalta itseään ja toisaalta edustamaansa politiikkaa sekä tehdä niitä tunnetuksi äänestäjille. Erityisesti Yhdysvaltain presidentinvaalien viimeisellä kierroksella käydyillä väittelyillä on tapana tavoittaa myös sellaiset äänestäjät, jotka voisivat muutoin jäädä muun kampanjadyssöön ja poliittisen informaation saavuttamattomiin (Jamieson & Birdsell 1988, 120). Väittelyt herättävät laajaa kansallista sekä kansainvälistä huomiota eri viestintäkanavissa, ja sen myötä kiinnostus vaalikampanjoihin kasvaa (ibid.). Mitä lähemmäksi presidentinvaalien viimeistä kierrosta tullaan, sitä suuremmaksi myös kansalaisten mielenkiinto vaaleja kohtaan kasvaa (Jamieson & Birdsell 1988, 122). Tässä Jamieson ja Birdsell (ibid.) tunnistavat myös mahdollisen haasteen, sillä mitä myöhemmässä vaiheessa kampanjaa äänestäjä kiinnostuu vaaleista, sitä todennäköisempää on, että häneltä puuttuu esimerkiksi tarvittava ja riittävä informaatio ehdokkaiden perustavanlaatuisista poliittisista mielipiteistä.

Trentin ja Friedenbergin (2004, 297) mukaan vaaliväittelyillä on lisäksi voimakas rooli poliittisen agendan määrittämisessä. Ne teemat, jotka ehdokkaat nostavat kampanjoissaan esille ja joille he antavat painoarvoa, saavat huomiota myös mediassa. Sitä kautta ne päätyvät ajankohtaisiksi teemoiksi myös äänestäjien keskuuteen. Lisäksi tapa, jolla ehdokas asiasta puhuu ja se näkökulma, joka hänellä siihen on, vaikuttaa siihen, kuinka media ja lopulta äänestäjät siihen suhtautuvat ja muodostavat siitä oman mielipiteensä. Vuoden 2016 presidentinvaaleissa eräs esimerkki tällaisesta agendan määrittämisestä oli Donald Trumpin esiin nostama vaatimus muurin rakentamisesta Yhdysvaltain ja Meksikon väliselle maarajalle. Ennen kuin Trumpin kampanja painotti muurin rakentamista, ei asia saanut juuri lainkaan kansallista huomiota. Kampanjan aikana muurista nousi

kuitenkin merkittävä poliittinen kysymys, joka jakoi myös niin ehdokkaiden kuin heidän kannattajiensakin mielipiteitä.

Näiden edellä mainittujen seikkojen lisäksi väittelyt tarjoavat muihin viestimiin sekä jo aiemmin nimettyihin presidentinvaalikampanjan viestinnällisiin konteksteihin verrattuna äänestäjille pisimmän ja intensiivisimmän väylän tarkastella ehdokkaita ja luoda sen myötä heistä omat käsityksensä (Jamieson & Birdsell 1988, 126). Siten äänestäjille tarjoutuu väittelyiden perusteella mahdollisuus muodostaa oma näkemyksensä ehdokkaasta kattavimman ja kenties edustavimman tilanteen perusteella. Tällainen vaikutus on McKinneyn ja Warnerin (2013) tutkimuksen mukaan voimakas etenkin esivaalien aikaisissa väittelyissä.

Väittelytilanteessa myös ehdokkaiden viestinnälliset kyvyt sekä heidän tapansa ajatella välittyvät äänestäjille (Jamieson & Birdsell 1988, 161). Näiden viestinnän kautta välittyvien vihjeiden perusteella äänestäjät voivat päätellä, miten ehdokas hoitaisi Yhdysvaltain presidentin viran ja millainen olisi hänen tapansa johtaa maata. Jonesin (2005, 32) mukaan äänestäjillä on jo etukäteen aiempiin kokemuksiin ja perinteisiin pohjautuvia käsityksiä siitä, kuinka Yhdysvaltain presidentin tulisi puhua ja käyttäytyä. Televisioituja vaaliväittelyitä seuraamalla amerikkalaisilla on mahdollisuus tarkkailla ehdokkaiden käytöstä ja verrata näitä ennakko-olettamuksiin ja kriteereihin.

Näiden edellä mainittujen seikkojen vuoksi myös presidenttiehdokkaiden on tärkeää valmistautua väittelytilanteisiin huolella. Seuraavassa kappaleessa perehdynkin tarkemmin siihen, miten vaaliväittelyt ja niiden tarjoama konteksti vaikuttavat presidenttiehdokkaiden käyttäytymiseen ja puheeseen.

Väittelyt ja ehdokkaat

Siinä missä väittelyiden sekä niiden yleisöjen välisen vaikutussuhteen tarkastelussa on keskitytty väittelyiden opettavaan rooliin, väittelyiden vaikutuksiin äänestäjien äänestyskäyttäytymiseen sekä äänestäjien käsityksiin ehdokkaista, on väittelyillä huomattu olevan vaikutuksia etenkin tapaan, jolla ehdokkaat tuovat kampanjadiskurssiaan yleisölle tiettäväksi.

Väittelyillä on tutkimuksessa havaittu olevan myös useita eri etuja ehdokkaiden kannalta. Kuten jo aiemmin on todettu, mahdollistavat väittelyt kontekstina sekä viestinnällisenä keinona ehdokkaille laajan yleisön saavuttamisen. Koska presidenttiehdokkaat voivat vieraila vain rajallisessa määrässä paikkakuntia ja tavata rajallisen määrän kannattajiaan, täytyy heidän luottaa muun muassa medianäkyvyyteen tavoittaakseen sen osan äänestäjäkunnasta, jota he eivät pääse fyysisesti tapaamaan (Jones 2005, 31). Kampanjatapahtumana väittelyihin kiinnitetään suurta huomiota ja niistä

uutisoidaan mediassa erittäin laajasti, minkä vuoksi ne tarjoavatkin erinomaisen väylän ehdokkaille saavuttaa äänestäjät. Toisaalta väittelyiden suuren painoarvon vuoksi joutuvat ehdokkaat pitämään mielessä myös julkisuuden kääntöpuolen. Jamieson ja Birdsell (1988, 161) toteavatkin vaaliväittelyissä esiintyvien ehdokkaiden olevan enemmän vastuussa sanomisistaan. Tämän seikan merkitys on lisääntynyt huomattavasti sosiaalisen median käytön lisääntyessä jatkuvasti myös kampanjoinnissa. Ehdokkaat joutuvat perustelemaan esittämänsä väitteet ja kantamaan vastuun myös siinäkin tapauksessa, että väitteet päätyvät uutisoinnin aiheeksi mediassa tai kommentoiduiksi sosiaalisen median viestipalveluissa. Tämän voidaan toisaalta nähdä valmistavan ehdokkaita tulevaan virkaansa, sillä he joutuvat Yhdysvaltain presidentin virassa olemaan muun muassa vastuussa suurista, mahdollisesti koko maailmaan vaikuttavista maailmanpoliittisista päätöksistä.

Kontekstina väittelytilanne on siten ainutlaatuinen verrattuna muihin viestinnällisiin väyliin ja keinoihin, jotka ovat ehdokkailla käytössä presidentinvaalikampanjan aikana. Saavuttamansa mediahuomion lisäksi väittelyt ovat usein kokonaiskestoltaan esimerkiksi kampanjapuheita tai televisiomainoksia pidempiä. Siten ehdokkailla on teoriassa mahdollisuus esittää ja keskustella syvällisemmin poliittisista mielipiteistään ja näkemyksistään (Jones 2005, 26). Tämän lisäksi, kuten jo aikaisemmin todettiin, vaaliväittely mahdollistaa tilanteena ehdokkaan puolustautumisen vastaehdokkaan väitteiltä ja mahdollisten virheellisten väittämien välittömän oikaisun. Nämä yksityiskohtaisemmat viestit kertovat parhaimmillaan puolestaan äänestäjille ehdokkaista sekä heidän näkemyksistään enemmän kuin mitä televisiomainokset, uutiset tai yksittäiset sosiaalisen median julkaisut (Jamieson & Birdsell 1988, 153).

Siinä missä presidentinvaaleista tapahtuva uutisointi, mediassa muutoin käytävä keskustelu sekä esimerkiksi televisiossa esitettävät mainokset rakentuvat tavanomaisesti ehdokkaiden arviointiin, puolustamiseen sekä kritisointiin, saavat ehdokkaat mahdollisuuden olla itse äänessä väittelytilaisuuksissa. Vaikka ehdokkaat valmistautuvat vaaliväittelyihin huolella, on heidän silti mahdotonta opetella puheenvuorojaan ja vastauksiaan ulkoa, sillä vaikka nykypäivän vaaliväittelyiden teemat julkaistaan tapojen mukaisesti ennen väittelyä, ei puheenjohtaja jaa kysymyksiään ehdokkaiden tietoon etukäteen. Presidenttiehdokkaan takana kampanjassa työskentelevät voimat ja taustajoukot valmistelevat ehdokkaan kuitenkin perinpohjaisesti vaaliväittelytilaisuuksiin. Jamiesonin ja Birdsellin (1988, 142) mukaan tämä valmistautuminen ja ennakkoon opetellut ilmaisut vähenevät väittelyn edetessä ja siten ehdokkaasta ja tämän viestintätyylistä paljastuu yksityiskohtaisempia seikkoja katsojalle. Kontekstina väittely tuo siten esiin erilaisen, spontaanin ja sen myötä kenties autenttisemman, ulottuvuuden yhtäältä ehdokkaista ja toisaalta heidän kampanjadiskurssistaan.

Tällaiset puheenvuorot paljastavat väittelyiden yleisölle Jamiesonin ja Birdsellin (ibid.) mukaan yksityiskohtia presidenttiehdokkaan kielellisistä valinnoista sekä viestinnällisistä manereista. Näiden viestinnällisten vihjeiden perusteella voidaan tehdä lisäksi päätelmiä ehdokkaista ja heidän tavastaan ajatella, mitkä puolestaan voivat vaikuttaa siihen, millaisia poliittisia johtajia heistä tulisi. Kielellisillä valinnoillaan ja käytöksellään ehdokkaat lisäksi asettavat itse itselleen ne kriteerit, joita vasten heitä ja heidän presidenttikauttaan tullaan arvioimaan, mikäli heidät valitaan kyseiseen virkaan (Jamieson & Birdsell 1988, 132). Vaikka pitkien perinteiden ja poliittisten käytänteiden seurauksena amerikkalaisessa yhteiskunnassa istuu edelleen voimakkaana käsitys siitä, millainen Yhdysvaltain presidentin tulisi olla, määrittelee silti presidenttiehdokkaan käyttäytyminen pitkälti sen mittapuun, jolla hän itse olettaa, että hänen kauttaan tullaan arvioimaan (Jamieson & Birdsell 1988, 156).

Vaaliväittelytilanteita tarkastelemalla on mahdollista kiinnittää huomiota juuri tällaisiin yksityiskohtiin ehdokkaiden käytöksessä ja puheessa. Jamieson ja Birdsell (1988, 149) nostavatkin esille erilaisia seikkoja ehdokkaiden diskursiivisesta käyttäytymisestä: osa ehdokkaista vaikuttaa olevan hyvin tietoinen itsestään ja omasta esiintymisestään väittelytilanteen aikana, koettaen siten kontrolloida omia ilmauksiaan ja reaktioitaan, kun taas osa uppoutuu puheeseensa niin, etteivät he enää havaitse, miltä heidän puheensa ja väitteensä sitä kuuntelevan yleisön korviin kuulostavat. Näiden lisäksi osa ehdokkaista keskittyy Jamiesonin & Birdsellin (1988, 189) mukaan siihen, että nämä kuulostaisivat päteviltä, sen sijaan että nämä vastaisivat esitettyihin kysymyksiin ja kommentteihin asianmukaisilla ja todenmukaisilla puheenvuoroilla.

Väittelytilanteet eivät informoi äänestäjiä ainoastaan presidenttiehdokkaiden viestinnällisistä tyyleistä ja mahdollisesta tavasta johtaa maata. Sen lisäksi väittelyissä käsiteltävien asiakokonaisuuksien kautta ehdokkaat nostavat esille omia lähtökohtiaan ja näkemyksiään poliittisiin kysymyksiin ja päätöksentekoon (Jamieson & Birdsell 1988, 133). Siten vaaliväittelyissä korostuu myös ehdokkaiden poliittinen asiaosaaminen. Tämä puoli ehdokkaasta ei välttämättä pääse esille muissa kampanjatakahtumissa, kuten yksittäisissä puheissa, saati mainoksissa tai sosiaalisen median julkaisuissa. Koska väittelyissä ehdokkaat voivat perustella kantojaan kokonaisvaltaisemmin ja yksityiskohtaisemmin, nähdään heidän tekevän todennäköisemmin myös selkeitä kannanottoja poliittisiin kysymyksiin (Jamieson & Birdsell 1988, 128).

Tilaisuutena väittely tarjoaakin ehdokkaille kontekstin, jossa tarkentaa mielipiteitään ja kertoa yksityiskohtaisemmin, kuinka he esimerkiksi aikovat konkreettisin toimin saavuttaa kampanjassaan asettamansa poliittiset tavoitteet. Esimerkiksi Jamiesonin ja Birdsellin (1988, 131) mukaan tämänkaltaiset tarkennukset usein puuttuvat muusta kampanjadiskurssista. Siten väittelyiden aikana käyty keskustelu voi lisätä siihen selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Kuitenkin on hyvä pitää mielessä,

että myös liian yksityiskohtaisesti esitetyt voimakkaat mielipiteet voivat toimia ehdokasta vastaan (Jamieson & Birdsell 1988, 129). Erittäin tarkoin määritellyt tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi ovat haavoittuvaisempia kritiikin kohteita, ja ennen kaikkea ne voivat karkottaa mahdollisia äänestäjiä. Ehdokkaan tulisikin olla samanaikaisesti sopivassa suhteessa tarpeeksi jämäkkä ja toisaalta tarpeeksi epäselvä esittämiensä poliittisten näkemysten sekä kannanottojen suhteen.

Sen lisäksi, että ehdokkaat pystyvät pureutumaan tarkemmin omiin näkemyksiinsä ja kampanjadiskurssissaan esille nostamiin vaaliteemoihin väittelyiden aikana, on heidän velvollisuutensa ottaa kantaa myös niihin asiakysymyksiin, jotka heidän vastaehdokkaansa tuo esille keskusteluun (Jamieson & Birdsell 1988, 131). Benoitin ja Wellsin (1996, 4) mukaan ehdokkaat lähestyvätkin väittelytilanteita mahdollisuutena haastaa vastaehdokkaansa ja jopa saada hänet näyttäytymään äänestäjien silmissä epäsuosiollisessa valossa. Siten väittely ei ole ehdokkaille ainoastaan tilaisuus tuoda esille omia näkemyksiään ja saavutuksiaan, vaan parantaakseen omia asemiaan, ehdokkaat pyrkivät hyökkäämään kampanjoinnissaan ja erityisesti vaaliväittelyissä vastaehdokastaan vastaan (ibid.).

Tällä näkemyksellä on keskeinen rooli myös tässä tutkimuksessa, sillä kuten tulemme seuraavassa kappaleessa huomaamaan, ovat nämä verbaaliset hyökkäykset oma kategoriansa, jota kampanjadiskurssien analysoinnissa voidaan hyödyntää. Tarkastelemalla ehdokkaiden kampanjadiskurssia, on voitu huomata, että ehdokkaat myös suhtautuvat vastapuoleensa eri tavoin; toiset suhtautuvat vastaehdokkaaseensa arvostavasti ja pitävät häntä rehellisenä ja hyväntahtoisena ihmisenä, siinä missä toiset asettavat kyseenalaiseksi vastaehdokkaansa näkemykset herkemmin (Jamieson & Birdsell 1988, 148).

Väittelyiden perusteella on äänestäjien siis mahdollista tehdä johtopäätöksiä ehdokkaiden mielipiteistä sekä heidän tavastaan viestiä suurille massoille. Lisäksi voidaan todeta, että kontekstina väittelyt mahdollistavat yksityiskohtaisemman keskustelut näistä näkemyksistä sekä ehdokkaan itsensä että tämän vastapuolen kannalta. Kampanjadiskurssinsa avulla ehdokas voi nostaa esille asioita, jotka hän olettaa vetoavan äänestäjiin tai seikkoja, joiden hän olettaa heikentävän vastaehdokkaan kannatusta. Näiden lisäksi vaaliväittelyiden perusteella äänestäjien on mahdollista saada vihjeitä ehdokkaan imagosta, johon vaikuttavat niin pätevyys kuin henkilökohtaiset luonteenpiirteetkin (Trent & Friedenberg 2004, 300). Trentin ja Friedenbergin mukaan tähän vaikuttaa olennaisesti äänestäjien tietämys ja ehdokkaan tuntemus: mitä tunnetumpi ehdokas on, sitä vähemmän väittelyillä on todettu olevan vaikutus ehdokkaan ehdokasimagoon. Sen sijaan jo ennen

presidentinvaalikampanjaa laajalti tunnetun ehdokkaan ehdokasimagoa ja sitä olemassa olevaa käsitystä, joka hänestä äänestäjien parissa vallitsee, väittelyt voivat vahvistaa.

Kaiken kaikkiaan vaaliväittelyillä on tutkimuksessa todettu olevan useita eri vaikutuksia niin niitä katsovan yleisön ja äänestäjien kuin presidenttiehdokkaidenkin kannalta. Väittelyiden vaikutuksia onkin tutkittu runsaasti ja ne ovat saaneet myös paljon akateemista huomiota. Sen sijaan väittelyiden sisällön analyysi on jäänyt tutkimuksessa vähemmälle huomiolle (Isotalus & Aarnio 2005, 156).

Vaaliväittelyiden sisällön tarkastelu on kuitenkin tärkeä keino ehdokkaiden sekä heidän kampanjadiskurssiensa ymmärtämiseen. Ainoana valtiollisilla vaaleilla valittavana henkilönä Yhdysvaltain presidenttiehdokkaan taidot saada amerikkalaiset äänestämään itseään on merkittävä saavutus jo sinällään. Siinä vaaliväittelyt tarjoavat tärkeän kontekstin. Seuraavassa kappaleessa esittelenkin William Benoitin funktionaalisen teorian, jota tämä tutkimus hyödyntää tarkastellessaan ja analysoidessaan ehdokkaiden kampanjadiskursseja ja niiden sisältöjä syksyllä 2016 käydyissä vaaliväittelyissä.

4. HENKILÖ- JA ASIAPERUSTAISUUS KAMPANJADISKURSSIEN ANALYYSISSÄ

Tässä kappaleessa esittelen William L. Benoitin kehittämän kampanjadiskurssien funktionaalisen teorian, jota tämä tutkimus hyödyntää analysoidessaan vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalien ehdokkaiden, Hillary Clintonin sekä Donald Trumpin, välisiä vaaliväittelyitä. Esittelen aluksi kampanjadiskurssien tutkimuksessa käsiteltyä asia- ja henkilöperustaisuuksien⁷ käsitteiden ympärille keskittynyttä keskustelua, jota on hyödynnetty etenkin analysoidessa Yhdysvaltain presidentinvaalikampanjoita ja niiden aikaisia vaaliväittelyitä sekä kampanjadiskursseja. Tämän jälkeen esittelen funktionaalisen teorian sekä sen keskeiset periaatteet, jotka sijoittuvat myös osaltaan tähän henkilö- ja asiaperustaisia argumentteja koskevaan keskusteluun ja myös hyödyntävät tätä jaottelua omissa olettamuksissaan.

4.1.HENKILÖ- JA ASIAPERUSTAISUUS KAMPANJADISKURSSIN PERUSYKSIKKÖINÄ

Kuten aikaisemmin todettiin, ovat presidenttiehdokkaiden henkilökohtaiset piirteet ja ominaisuudet nousseet merkittävään asemaan poliittisten asiakysymysten ja mielipiteiden rinnalle televisioitujen vaaliväittelytilaisuuksien yleistyessä. Ehdokkaiden poliittiset mielipiteet ja ehdokasimagon muotoutuminen ovatkin Jonesin (2005, 81) mukaan tärkeimmät, ja samalla painavimmat, perusteet amerikkalaisten äänestyspäätöksille. Koska näillä kahdella on merkittävä rooli väittelyiden lisäksi koko vaalikampanjassa, ovat ne saaneet paljon huomiota niin äänestäjien kuin tutkimuksenkin osalta (Jones 2005, 82). Näiden kahden muuttujan merkitys onkin tunnustettu useassa väittelyitä ja ehdokkaiden kampanjadiskursseja koskevassa tutkimuksessa.

Presidenttiehdokkaiden ehdokasimago nousi tärkeäksi osaksi kampanjointia vaaliväittelyiden televisiointien alettua 1960-luvulla. Imagosta ja äänestäjien muodostamista käsityksistä presidenttiehdokkaiden luonteenpiirteistä on tullut keskeinen vaikuttaja vaalikampanjoissa ainakin kahdesta syystä. Ensimmäiseksi median kasvanut rooli ja jatkuva uutisointi vaalikampanjan eri vaiheissa pitää ehdokkaita henkilökohtaisesti esillä sekä perinteisessä mediassa että sosiaalisen median julkaisuissa ja toiseksi amerikkalaisten kansalaisten aktiivisempi osallistuminen vaaliprosessiin vaatii myös ehdokkaita nousemaan esille enemmän henkilökohtaisella tasolla (Jones 2005, 2). Tämän myötä amerikkalaisten on todettu antavan yhä enemmän painoarvoa sille,

⁷ Kampanjadiskursseja koskevassa englanninkielisessä tutkimuksessa näistä käsitteistä on käytetty termejä image sekä issue tai idea.

minkälaisen henkilön he valitsevat maalleen presidentiksi (Jones 2005, 90). Yhdysvaltain korkeimman poliittisen viran haltijana maan presidentti on arvostettu henkilö, joita on historiallisesti pidetty rehellisenä sekä luotettavana persoonana (Jones 2005, 89). Osaksi osoittaakseen olevansa tämän arvostuksen ja luottamuksen arvoinen, on ehdokkaille tärkeää esiintyä sen mukaisesti ja rakentaa itselleen tähän muottiin sopiva ehdokasimago.

Jones (2005, 92) toteaa lisäksi useiden vaaliväittelyihin ja ehdokkaiden kampanjadiskursseihin keskittyneiden tutkijoiden painottaneen ehdokkaiden henkilökohtaisia ominaisuuksia äänestäjien päätöksenteon kannalta tärkeimpinä kriteereinä. Tämän vuoksi äänestäjät seuraavat ehdokkaita vaalikampanjan eri vaiheissa ja pyrkivät kampanjoinnin perusteella muodostamaan käsityksen ehdokkaasta toisaalta yksityishenkilönä ja toisaalta mahdollisena Yhdysvaltain presidenttinä. Siinä missä Yhdysvaltain presidenttinä ehdokkailla oletetaan olevan tietynlaisia luonteenpiirteitä, voivat henkilöperustaiset piirteet, joita kukin äänestäjä pitää arvossa, vaihdella äänestäjästä toiseen. Lisäksi eri ihmiset voivat tulkita ehdokkaan käyttäytymisen ja sanavalinnat eri tavoin, mikä puolestaan vaikuttaa niihin käsityksiin, joita nämä ehdokkaasta muodostavat. Äänestäjien käsitykseen ehdokkaasta ja tämän imagosta, vaikuttaa esimerkiksi se, millaisia sanavalintoja ehdokas tekee ja kuinka tämä puhuu (Jones 2005, 75).

Tutkimuksessa ei ole kuitenkaan toistaiseksi pystytty määrittämään kattavaa ja yksimielistä listaa niistä ominaisuuksista, jota Yhdysvaltain ihannepresidenttiehdokas edustaisi. Siihen on kuitenkin katsottu erinäisissä tutkimuksissa lukeutuvan rehellisyyden, suoraselkäisyyden ja voimakkuuden kaltaisia ominaisuuksia.⁸ Jo aiemmin edellä mainitut verbaliset hyökkäykset vastaehdokasta kohtaan ovat esimerkki käytöksestä, jolla ehdokas pyrkii tuomaan itsessään esille vahvan johtajan piirteitä (Jones 2005, 101). Johtamiskyky onkin yksi ominaisuuksista, joka on tutkimuksissa nostettu esille äänestäjien mukaan tärkeänä piirteenä menestyksekkäässä presidenttiehdokkaassa.

Kuitenkin yhden merkittävän henkilökohtaisen ominaisuuden voidaan todeta yhdistävän kaikkia Yhdysvaltain tähänastisia presidenttejä – sukupuolen. Esimerkiksi Anderson (2002, 125) toteaa Yhdysvaltain presidentin viran olevan sukupuolittunut kaikkien Yhdysvaltain entisten presidenttien ollessa miehiä. Tämän lisäksi myös Turcotte ja Paul (2015) tunnistavat Yhdysvaltain poliittisten instituutioiden eriarvoisuuden sukupuolten välillä. Tätä sukupuolittumista toistavat Andersonin (2002, 123) mukaan niin Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä kuin toisaalta presidentinvaalikampanjoinnin käytännöt, jotka toimivat naisehdokkaita vastaan.

⁸ Esimerkiksi Benoit ja McHale (2004, 51-52) käyvät tarkemmin läpi tutkimuksia, joissa on perehdytty näihin ihanteellisen presidenttiehdokkaan edustamiin ominaisuuksiin.

Naisten osuus Yhdysvaltain kongressin edustajista oli vuonna 2016 19,6%. Edustajainhuoneessa naisedustajia oli yhteensä 85 ja senaatissa 20 (Center for American Women and Politics 2017). Näiden naispoliitikkojen tekemästä työstä voivat hyötyä tulevaisuudessa myös naispuoliset presidenttiehdokkaat. Toisaalta vuoden 2016 presidenttiehdokas Hillary Clintonilla on itsellään usean kymmenen vuoden mittainen poliittinen ura ja sen mukanaan tuoma kokemus takanaan. Andersonin (2002, 124) mukaan Yhdysvaltain presidentin virka on kuitenkin toiminnoiltaan erilainen kuin muut valtion poliittiset virat, sillä virkaan kuuluu niin lainsäädännöllisiä kuin seremoniallisia tehtäviä. Tämän valtionpäämiehen aseman käsitetään siten vastaavan monarkkia ja toimivan maan ja sen kansalaisten esikuvana. Tähän käsitykseen kuuluu historiallisesti ajateltuna näkemys miespuolisesta presidentistä sekä hänen vaimostaan, Yhdysvaltain ensimmäisestä naisesta (ibid.). Tätä vanhentunutta käsitystä vastaan ehdokkuudellaan nousee esimerkiksi Hillary Clinton. Anderson (2002, 126) kuitenkin huomauttaa, että ”niin kauan kuin Yhdysvaltain presidentin seremoniallinen ja symbolinen rooli yhdistetään perinteiseen maskuliinisuuteen, naisehdokkaat kohtaavat ainutlaatuisia retorisia haasteita ollessaan ehdolle kyseiseen virkaan.”⁹

Bystromin (2004, 437) mukaan tutkimuksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että naispoliitikot yhdistävätkin poliittisessa diskurssissaan sekä maskuliinisia että feminiinisiä retorisia keinoja vakuuttaakseen yleisönsä. Maskuliinisiin keinoihin lukeutuvat muun muassa deduktiivinen päättely sekä virallinen todistusaineisto, kun taas feminiinisiin keinoihin voidaan luokitella esimerkiksi henkilökohtaiset anekdootit. Lisäksi naisehdokkaiden on tunnistettu yhdistävän puheessaan maskuliinisia – talous, turvallisuus ja puolustus – sekä feminiinisiä – koulutus ja terveydenhuolto – teemoja (Anderson 2002, 116). Andersonin mukaan tällä tavoin ehdokkaat näyttäytyvät äänestäjilleen monipuolisempina ja vetoavat siten useisiin eri yhteisöihin. Pidemmällä aikavälillä tällä nähdään olevan vaikutuksensa myös siihen, kuinka ehdokkaita ja heidän ehdokkuuttaan arvioidaan aiempaa monipuolisimmin kriteerein, perinteisten maskuliinisten mittapuiden sijaan.

Tuodakseen esille itsessään näitä erilaisia henkilökohtaisia luonteenpiirteitä sekä Yhdysvaltain presidentiltä odotettavia ominaisuuksia, presidenttiehdokkaat hyödyntävät kampanjadiskursseissaan erilaisia viestinnällisiä strategioita sekä retorisia keinoja. Vaalien voittamisen kannalta ehdokkaille on tärkeää rakentaa itselleen amerikkalaisten äänestäjien arvostamia piirteitä edustava ehdokasimago, joka on samassa linjassa hänen edustamansa poliittisten näkemysten kanssa. Onnistuneen imagon avulla ehdokkaat pyrkivät vakuuttamaan äänestäjäkunnan omasta pätevydestään ja paremmuudestaan presidentin virkaan. Huomionarvoista vuoden 2016 presidentinvaaleissa oli, että kumpikaan

⁹ ”But as long as the ceremonial and symbolic role of the U.S. president is tied up with traditional masculinity, woman candidates will face unique rhetorical challenges when they run for that particular office.”

ehdokkaista ei ollut istuva presidentti. Axelrod (2016) huomauttaakin, että tällaisia vaaleja muokkaa yleensä voimakkaasti väistyvän presidentin persoonallisuus ja tapa johtaa. Hänen mukaansa äänestäjät etsivät tulevassa presidentissä juuri näiden piirteiden vastakohtaa.

Presidenttiehdokkaan imagon perusteella äänestäjät tekevät myös päätöksen siitä, onko ehdokas sanoissaan ja teoissaan luotettava vai ei ja onnistuuko ehdokas esittämään perusteltuja mielipiitä poliittisista näkemyksistään. Jamieson ja Birdsell (1988, 88) toteavatkin seuraavaa:

”Vaikka puhujan uskottavuudella on väistämättä jonkinlainen merkitys siinä, miten arvioimme hänen argumenttejaan, nousevat puhujan luonteenpiirteet ja pätevyys keskeisiksi silloin, kun meidän tulee päättää kenen käsiin uskoa maamme hallinnoiminen.”

”Although the credibility of the speaker inevitably plays some role in our assessment of argument, only when we must simultaneously decide who to entrust with governance and who is making the better case do the broader questions of the character and competence of the speaker become central.”

Tämän vuoksi ehdokkaiden henkilökohtaisia ehdokasimagoja ei voida tarkastella mielekkäästi täysin erillään ehdokkaiden poliittisista kannoista. Esimerkiksi Jonesin (2005, 104) mukaan ehdokkaan täytyy samanaikaisesti esiintyä luotettavana ja esittää perusteltuja poliittisia näkemyksiä, ja mielipiteet täytyy siten yhdistää niihin parhaiten sopivan imagon kanssa. Myös Trentin ja Friedenbergin (2004, 289) mukaan ehdokkaan asiaperustaisilla sekä henkilöperustaisilla seikoilla on tiivis yhteys. Heidän mukaansa yhteys käy ilmi esimerkiksi siinä, kuinka ehdokkaat rakentavat itselleen imagoa samanaikaisesti, kun he reagoivat heille esitettyihin kysymyksiin; ehdokkaat voivat vähätellä tai jopa ohittaa heille esitetyn kysymyksen tai kommentin tai he voivat suhtautua siihen kunnioittavasti ja arvostaen.

Toisaalta vaaliväittelyiden informoidessa äänestäjäkuntaa ehdokkaista sekä käsiteltävistä poliittisista kysymyksistä, nousevat myös asiaperustaiset seikat ja ehdokkaiden näkökannat heidän imagon ohella merkittäviksi perusteiksi presidentin valinnassa (Jones 2005, 86). Henkilöperustaisten seikkojen lisäksi nämä asiaperustaiset seikat vaaliprosessissa ilmenevät Jonesin (2005, 82) mukaan kahdella eri tasolla. Äänestäjille ensimmäinen taso tarkoittaa yleensä yhteneväisiä kantoja kannattamansa puolueen yleisen linjan kanssa. Sen vuoksi ehdokkaan imagon täytyy olla samassa linjassa puolueen edustamisen poliittisten näkökantojen kanssa. Myös virassa olevan presidentin uudelleen valinta ja hänen koettu onnistuminen kautensa aikana ovat vaikuttavia tekijöitä (Jones 2005, 83). Se, mitkä teemat koetaan tärkeiksi vaihtelevat luonnollisesti vaalien välillä yhteiskunnallisen tilanteen ja ajan muuttuessa.

Aikaisemmassa tutkimuksessa (Petrocik, Benoit & Hansen 2003/2004,) on myös todettu, että poliittiset asiakysymykset on mahdollista jakaa pääpuolueiden mukaisesti perinteisiin republikaanisiin sekä demokraattisiin teemoihin. Näin ollen on oletettavaa, että republikaanien presidenttiehdokkaat nostavat esille verojen alentamisen, kansallisen turvallisuuden sekä hallinnon rajoittamiseen liittyviä teemoja. Demokraattipuolueen ehdokkaiden voidaan sen sijaan keskustelemaan väittelyissä terveydenhuollon, vähemmistöjen oikeuksien sekä ympäristön kaltaisista asiakysymyksistä. Tutkimuksessa on kuitenkin myös todettu, että talouden kysymykset ovat esillä kaikissa presidentinvaaliväittelyissä ja -kampanjoissa ehdokkaiden puoluekannasta huolimatta (Jones 2005, 85).

Asiakysymykset ja poliittiset teemat saavat luonnollisesti arvonsa vaaliväittelyissä ja koko presidentinvaalikampanjassa siitä, että amerikkalaiset äänestäjät kokevat ne tärkeinä (Jones 2005, 85). Siten ehdokkailta odotetaan niihin kannanottoa, ja koska ehdokkaat haluavat maksimoida kannatuksensa äänestäjien parissa, tulee heidän huomioida nämä asiat kampanjapuheessaan. Toisaalta, kuten aiemmin nostettiin esille, on presidenttiehdokkailla itsellään myös valtaa määrittää poliittista agenda nostamalla esille puheessaan niitä teemoja, jotka tämä itse kokee tärkeinä ja haluaa laajempaa keskustelua käytävän. Ehdokkaiden tulee silti ottaa huomioon ne äänestäjät, jotka hän puheellaan haluaa puolelleen saada, sillä juuri näiden viestien perusteella äänestäjät muodostavat oman käsityksensä ehdokkaasta ja tekevät lopulta äänestyspäätöksensä (Benoit 2014, 18).

Vaikka vaaliväittelyiden tutkimus on osoittautunut haasteelliseksi niiden ainutkertaisuuden vuoksi, on niitä tarkastelemalla mahdollista tehdä tärkeitä huomioita presidenttiehdokkaiden henkilökohtaisista piirteistä sekä poliittisista mielipiteistä. Tämän lisäksi Jonesin (2005, 24) mukaan vaaliväittelyitä sekä niiden luonnetta analysoimalla saadaan lisätietoa myös laajemmin Yhdysvaltain presidentinvaalien prosesseista. Tämä tutkimus keskittyy tarkastelemaan viimeisimpien, vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalien vaaliväittelyitä funktionaalisen teorian avulla ja tuo mukanaan oman näkökulmansa keskusteluun Hillary Clintonin sekä Donald Trumpin kampanjadiskurssien analysoinnin myötä.

4.2.FUNKTIONAALINEN TEORIA

Tässä tutkimuksessa vaaliväittelyiden analysoimisessa hyödynnetään William L. Benoitin funktionaalista teoriaa. Teoria ymmärtää vaaliväittelyissä esitettävän kampanjadiskurssin olevan funktionaalista – tiettyyn päämäärään toiminnallaan tähtäävää – sillä sen avulla ehdokkaat yrittävät vakuuttaa äänestäjäkunnan kompetensistaan ja sitä kautta saavuttamaan vaaleissa itselleen suotuisimman lopputuloksen. Vaalien voittaminen ja kyseessä olevaan virkaan valituksi tuleminen

on päämäärä, jonka ehdokkaat pyrkivät kampanjoinnillaan saavuttamaan. Tähän he pyrkivät viestien äänestäjäkunnalleen tavalla, jonka he kokevat vakuuttavan nämä parhaiten. Siten poliittinen kampanjadiskurssi on Benoitin (2014, 9) mukaan luonnostaan ja pohjimmiltaan instrumentaalista.

McKinneyn ja Carlinin (2004, 217) huomion mukaan vaaliväittelyiden sanallista sisältöä tarkastelleet tutkijat ovat keskittyneet työssään muun muassa esille nouseviin vaaliteemoihin, ehdokkaiden argumentointiin ja heidän väliseen vuorovaikutukseen sekä kielenkäyttöön. Benoit funktionaalisella teoriallaan sijoittuu nimenomaan tälle teoreettiselle kentälle, jossa vaaliväittelyiden sanallista sisältöä sekä niiden merkityksiä tarkastellaan ja eritellään sen mukaan, millaista funktiota ne edustavat. Teoria hyödyntää tässä myös edellä esiteltyä asiaperustaisiin ja henkilöperustaisiin ilmaisuihin liittyvää keskustelua jaotellessaan väittelijöiden puheenvuoroja näiden kategorioiden mukaisesti.

Funktionaalisen teorian avulla on tarkasteltu laajasti eri väittelyitä amerikkalaisissa presidentinvaalikampanjoissa aina esivaalitasolta yleisvaaleihin saakka, ja sitä on hyödynnetty analysoidessa myös vaaliväittelyitä, joita on järjestetty Yhdysvaltain senaattiin pyrkivien ehdokkaiden välillä (Benoit & Compton 2013; Benoit, Brazeal & Airne 2007). Teoriaa on hyödynnetty tämän lisäksi esimerkiksi presidentinvaalien televisiomainosten ja postimainonnan sisältöjen analysoinnissa (Airne & Benoit 2005; Benoit & Stein 2005). Vaikka teoria on kehitetty nimenomaan amerikkalaisen poliittisen puhekulttuurin tarkasteluun, on sitä sovellettu myös kansainvälisesti. Tutkimuksessa on kuitenkin kiinnitetty huomiota teorian kulttuurisidonnaisuuteen, sillä sen on todettu sopivan parhaiten juuri amerikkalaisten vaaliväittelyiden analysointiin eikä sillä sen vuoksi pystyttyä välttämättä kuvaamaan mielekkäästi poliittisten kulttuureiden vaaliväittelyitä ja niiden diskursseja (Isotalus & Aarnio 2005, 168).

Funktionaalisen teorian perustan muodostavat kuusi perusolettamusta, jotka Benoit (2007, 32-48) määrittelee seuraavasti:

1. Äänestäminen on vertailuun perustuvaa toimintaa;
2. Ehdokkaiden on pyrittävä erottumaan vastaehdokkaistaan;
3. Kampanjadiskurssit mahdollistavat ehdokkaiden erottumisen toisistaan;
4. Ehdokkaat pyrkivät saamaan kannatusta puheenvuoroillaan, jotka jakautuvat ylistyksiin, hyökkäyksiin sekä puolustuksiin;
5. Kampanjadiskurssi voi rakentua joko asia- tai henkilöperustaisille puheenvuoroille;
6. Jotta ehdokas voi voittaa vaalit, on tämän saatava enemmistö annetuista äänistä.

Äänestäminen on vertailuun perustuvaa toimintaa

Ensimmäinen aksioomista kiinnittää huomion vaalien perusluonteeseen ja siihen, että äänestääkseen yhtä ehdokasta, täytyy äänestäjän olla äänestämättä toista. Yhdysvaltain presidentinvaaleissa äänestäjä valitsee tavanomaisesti kahden pääpuolueen ehdokkaan väliltä hänen mielestään tehtävään sopivimman vaihtoehdon. Muodostaakseen kantansa ja tehdäkseen päätöksensä siitä, kumpaa ehdokasta tämä äänestää, on äänestäjän verrattava ehdokkaita toisiinsa (Benoit 2007, 33). Kuten aikaisemmin osoitettiin, tarjoavat vaaliväittelyt tilaisuutena äänestäjille mahdollisuuden verrata ehdolla olevia henkilöitä toisiinsa ja muodostaa siten oman käsityksensä ehdokkaista ja heidän pätevyydestään Yhdysvaltain presidentin virkaan. Kuitenkin perusteet, joilla äänestäjät arvioivat ehdokkaita, voivat vaihdella henkilön mukaan sen perusteella, mitä tämä itse kokee tärkeäksi (ibid.).

Puhuttaessa ehdokkaiden välisestä vertailusta on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että kyseessä on nimenomaan äänestäjien henkilökohtaisesti muodostama käsitys siitä, millaisena he ehdokkaat näkevät. Sen vuoksi äänestäjät vertaavatkin nimenomaan omia käsityksiään ehdokkaista toisiinsa. Kuten Benoit (2014, 10) huomauttaa, on äänestäjien mahdotonta tietää varmaksi, minkälaisiin poliittisiin toimiin ehdokas valituksi tullessaan ryhtyy tai millainen tämä ihmisenä oikeasti politiikan ja vaalikampanjan ulkopuolella on. Äänestäjät muodostavat tämän käsityksen ehdokkaista omien asenteidensa ja arvojensa pohjalta sekä sen ehdokkaista saatavissa olevan tiedon perusteella, jota he pitävät äänestyspäätöksen kannalta merkittävänä (Benoit 2014, 10). Vaaliväittelyiden kaltaiset erilaiset viestinnälliset kanavat tarjoavatkin ehdokkaille mahdollisuuden välittää tällaista informaatiota itsestään äänestäjille.

Ehdokkaiden on pyrittävä erottumaan vastaehdokkaastaan

Välittämänsä informaation ja kampanjadiskurssiensa avulla ehdokkaat pyrkivät myös näyttäytymään vastaehdokkaitaan parempana vaihtoehtona haettuun virkaan (Benoit 2007, 33). Funktionaalisen teorian toisen perusolettamuksen mukaan ehdokkaat pyrkivät kampanjoinnissaan tietoisesti erottumaan toisistaan (Benoit 2007, 34). Sen suhteen vaaliväittelyt tarjoavat puolestaan ehdokkaille mahdollisuuden peilata omia mielipiteitään ja poliittisia näkemyksiään vastaehdokkaan kantoihin. Ennen kaikkea väittelyiden aikana ehdokkaiden on mahdollista haastaa toisensa ja toisaalta tehdä selkeää eroa itsensä ja vastaehdokkaansa välillä.

Ehdokkaiden erottuminen toisistaan on tärkeää myös vaalikampanjoinnin päämäärän, vaalien voittamisen vuoksi. Jotta ehdokkaat tekisivät päätöksen antaa äänensä jommallekummalle ehdokkaalle, täytyy heidän pitää toista parempana. Kuitenkin mikäli ehdokkaat olisivat samaa mieltä

jokaisesta poliittisesta kysymyksestä, haluaisivat saavuttaa tavoitteet samoin keinoin ja edustaisivat lisäksi samanlaista ehdokasimagoa, ei äänestäjillä olisi syytä pitää toista parempana. Toisaalta ehdokkaiden kannalta ei ole mielekästä edustaa sellaisia poliittisia linjauksia, jotka olisivat näille haitaksi, saati korostaa itsessään ehdokkaana epäedullisia puolia, sillä vaaleissa ehdokkaille tärkeintä on voittaminen ja tarpeeksi suuren äänimäärän saaminen (Benoit 2014, 12). Siten ehdokkaiden on vain harvoin kannattavaa esittää voimakkaita, mielipiteitä voimakkaasti jakavia näkemyksiä, sillä vaikka ne voimistaisivat tietyn äänestäjäjoukon kannatusta äänestää kyseinen ehdokas virkaan, voivat ne yhtä lailla karkottaa toisen osan äänestäjistä.

Kampanjadiskurssit mahdollistavat ehdokkaiden erottumisen toisistaan

Jotta äänestäjät voivat verrata ehdokkaita ja heidän näkemyksiään, tulee ehdokkaiden välittää informaatiota itsestään äänestäjilleen. Tämän vuoksi ehdokkaat pyrkivät myös erottumaan toisistaan kampanjadiskurssiensa avulla. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että ehdokkaan edun mukaista on saada samanaikaisesti itsensä näyttäytymään parhaassa mahdollisessa valossa ja vastaehdokas mahdollisimman huonossa valossa (Benoit 2014, 12). Ehdokkaiden väliset vaaliväittelyt antavatkin Benoitin (ibid.) mukaan ehdokkaille korjata ja oikaista välittömästi väärinkäsityksiä tai suoranaisia virheitä.

Kuten aikaisemmissa aksioomissa nostettiin esille, on ehdokkaalle tärkeää erottua toisistaan, jotta äänestäjät pystyvät vertaamaan heitä toisiinsa ja tekemään sen perusteella valinnan äänestyspäätöksestään. Tärkeää on myös se, että ehdokkaat tekevät eroa toisiinsa tavalla, joka on heille suotuisa ja jota äänestäjät arvostavat (Benoit 2007, 36). Funktionaalinen teoria ymmärtää vaaliväittelyt eräänä mahdollisena keinona ehdokkaille välittää äänestäjille tätä kampanjadiskurssien sisältämää informaatiota.

Ehdokkaat pyrkivät saamaan kannatusta puheenvuoroillaan, jotka jakautuvat ylistyksiin, hyökkäyksiin sekä puolustuksiin

Teorian neljännen perusolettamuksen mukaan funktionaalinen teoria jakaa ehdokkaiden diskursiiviset ilmaukset, joilla he pyrkivät vakuuttamaan äänestäjiään omasta paremmuudestaan, kolmeen kategoriaan: hyökkäyksiin (*attacks*), puolustuksiin (*defenses*) sekä ylistyksiin (*acclaims*).

Ylistyksiin lukeutuvat Benoitin (2007, 36) mukaan sellaiset ilmaukset, jotka korostavat ehdokkaan omia vahvuuksia ja etuja sekä aikaisempia saavutuksia. Lisäksi ylistykset liittyvät Benoitin (2014, 28) mukaan aina puhuvaan ehdokkaaseen ja ovat todennäköisesti siten aina positiivisia ilmauksia. Käyttämällä näitä ilmauksia ehdokas korostaa itsessään tavoiteltavia piirteitä, jotka voivat käsitellä

niin politiikan aihealueita kuin ehdokkaan luonteenpiirteitä. Ehdokkaan itsensä lisäksi ehdokas voi ylistysten avulla pyrkiä näyttämään edustamaansa puolueen mahdollisimman houkuttelevalta vaihtoehdolta.

Siinä missä ylistykset ja ehdokkaan itseensä kohdistamat ilmaukset ovat lähes aina positiivisia, on tämän vastaehdokkaaseensa tai vastaehdokkaan puolueeseen kohdistamat ilmaisut usein negatiivisia (Benoit 2014, 29). Hyökkäyksiin Benoit (2014, 13) laskee ilmaukset, joiden kautta ehdokas kritisoi vastaehdokastaan tai pyrkii kiinnittämään yleisön huomion tämän epäonnistumisiin tai puutteisiin. Korostamalla vastaehdokkaan vikoja, pyrkii ehdokas näyttäytymään itse paremmalta äänestäjien silmissä. Ehdokkaat voivat myös kiinnittää äänestäjien huomion joko vastaehdokkaan poliittisiin näkemyksiin tai luonteenpiirteisiin. Lisäksi Benoit (2007, 37) huomauttaa, että vaikka jotkut ehdokkaat ovat olleet haluttomia negatiiviseen kampanjointiin ja loanheittoon, on negatiivinen kampanjointi yleistynyt Yhdysvaltain presidentinvaaleissa tutkimuksen mukaan merkittävästi.

Kolmanneksi kampanjadiskurssissa käytettävien ilmaisujen kategoriaksi Benoit (2007, 39) määrittää puolustukset, joita ehdokkaat käyttävät puolustaakseen omia näkemyksiään vastaehdokkaan hyökkäyksiltä. Puolustuksiin luokiteltavilla ilmauksilla ehdokas voi yrittää estää vastaehdokkaan hyökkäyksen aiheuttamia vahinkoja kannatukselleen. Jotta tietty ilmaisu luokiteltaisiin puolustukseksi, tulee siinä ensiksi tunnistaa puhujaa vastaan hyökkäyksessä osoitettu kritiikki sekä toiseksi yrittää osoittaa se vääräksi (Benoit 2014, 29).

Benoitin (2007, 42) funktionaalinen teoria toteaa lopuksi, etteivät nämä kolme luokittelua ilmene puheessa yhtä useasti, vaan niiden esiintymistaajuudet vaihtelevat keskenään. Teorian mukaan suurin osa vaaliväittelydiskurssin ilmaisuista on luokiteltavissa ylistyksiin, sillä ne lisäävät ehdokkaan pidettävyyttä eikä niihin lukeutuvien ilmaisujen käyttö aiheuta Benoitin mukaan haittapuolia ehdokkaalle ja tämän vaalimenestykselle. Sen sijaan hyökkäyksiä esiintyy funktionaalisen teorian mukaan ylistyksiä vähemmän, sillä ne eivät välttämättä toimi aina ehdokkaan haluamalla tavalla – yleisö voi pitää loanheittoa huonona käytöksenä ja muodostaa sen takia ehdokkaasta itsestään negatiivisen käsityksen. Teorian mukaan ehdokkaat käyttävät hyökkäyksiä kuitenkin puolustuksia enemmän.

Kampanjadiskurssi voi rakentua joko asia- tai henkilöperustaisille puheenvuoroille

Viidentenä funktionaalisen teorian aksioomana Benoit esittää diskurssin jakautuvan kahteen teemaan, asia- ja henkilöperustaisiin ilmaisiin. Itse hän määrittää asiaperustaisten ilmaisujen kertovat, mitä ehdokas aikoo tehdä, ja henkilöperustaisten ilmaisujen puolestaan kuvastavan sitä, kuka ehdokas on. Poliitiikkaan liittyvät asiaperustaiset ilmaukset koskevat Benoitin (2007, 44) mukaan hallinnon

poliittisia toimia joko historiassa, nykyhetkessä tai tulevaisuudessa. Asiaperustaisten ilmaisujen kautta ehdokkaat voivat esimerkiksi nostaa esille yhteiskunnan ongelmia ja haasteita, joihin tulisi puuttua. Toisaalta niiden avulla ehdokkaat voivat kertoa äänestäjilleen, minkälaisia poliittisia tavoitteita heillä tulevaisuuden mahdolliselle presidenttikaudelle on. Luonteeseen liittyvät henkilöperustaiset ilmaukset sen sijaan korostavat ehdokkaan luonteenpiirteitä, ominaisuuksia tai kykyjä.

Tämä jakolinja ei välttämättä tarkoita kuitenkaan sitä, etteikö kahden luokittelun välillä olisi dynaaminen vuorovaikutussuhde. Kuten jo edellä esitettiin, linkittyvät ehdokkaiden imagoon ja heidän poliittisiin kantoihin liittyvät sanalliset ilmaukset yleensä toisiinsa tavalla tai toisella. Esimerkiksi politiikkaan lukeutuvat asiaperustaiset ilmaukset voivat vaikuttaa niihin käsityksiin, joita äänestäjät muodostavat ehdokkaista (ibid.). Toisaalta ehdokkaan edustamista poliittisistä näkemyksistä voi paljastua tietoa myös niiden ilmausten kautta, jotka keskittyvät ehdokkaan luonteeseen. Funktionaalisen teorian mukaan politiikkaan keskittyvät ilmaukset esiintyvät etenkin presidentinvaaleissa ehdokkaiden vaalidiskurssissa luonteeseen keskittyviä ilmauksia useammin (Benoit 2007, 46).

Asia- ja henkilöperustaisten argumenttien käytössä Benoit (2004, 87) on lisäksi todennut, että ne jakautuvat kahden pääpuolueen ehdokkaiden kesellä eri tavoin. Tutkimuksensa mukaan republikaanit käyttävät puheenvuoroissaan enemmän henkilö- kuin asiaperustaisia puheenvuoroja. Sen sijaan demokraattien on todettu käyttävän asiaperustaisia ilmaisuja enemmän.

Sekä henkilö- että asiaperustaiset ilmaukset voidaan Benoitin (2007, 52) teorian mukaan jakaa vielä pienempiin alakategorioihin. Asiaperustaiset politiikkaa koskevat puheenvuorot voivat hänen mukaansa käsitellä menneitä tekoja, tulevaisuuden suunnitelmia tai yleisiä päämääriä. Viittaamalla vaalidiskurssissaan menneisiin tekoihin, ehdokas haluaa yleensä kiinnittää huomion omiin tekoihinsa ja saavutuksiinsa virkamiehenä tai poliittisena edustajana (Benoit 2007, 52). Ehdokas voi näin muistuttaa äänestäjiä aikaisemmin edustamistaan poliittisista linjauksista ja saavutuksistaan politiikan saralla. Mikäli ehdokkaalla ei ole aiempaa poliittista kokemusta, voi presidenttiehdokas vedota aiempiin saavutuksiinsa myös muulla elämän osa-alueella; esimerkiksi vuoden 1992 presidenttiehdokas Ross Perot korosti kampanjassaan saavutuksiaan liikemiehenä (Benoit 2007, 53). Toisaalta tämänkaltaisia ilmauksia voidaan hyödyntää vastaehdokkaan epäonnistumisten korostamiseen. Menneisiin tekoihin keskittyviä ilmauksia voidaan siten käyttää joko ylistyksiä omasta paremmuudestaan tai hyökkäyksiä toista ehdokasta vastaan (Benoit 2007, 53). Toinen asiaperustaisten ilmaisujen kategoria ovat tulevaisuuden suunnitelmat, jotka ovat selkeitä tavoitteita mahdolliselle tulevalle presidenttikaudelle (Benoit 2007, 53). Tämänkaltaisissa ilmaisuissa

korostetaan tarkkoja keinoja saavuttaa asetetut tavoitteet, vastoin kuin kolmannessa kategoriassa, joissa määritellään pikemminkin yleisiä tavoitteita, joihin tullaan pyrkimään. Tällaisia ovat puolestaan esimerkiksi työpaikkojen luominen ja tasa-arvon lisääminen. Yleisiä tavoitteita voidaankin yleensä tunnistaa ehdokkaiden vaalidiskursseissa konkreettisia tulevaisuuden suunnitelmia enemmän. (Benoit 2007, 55).

Benoitin (2007, 54) teoria jaottelee asiaperustaisten ilmaisujen tavalla myös henkilöperustaiset ilmaisut kolmeen alakategoriaan: henkilökohtaisiin piirteisiin, johtamiskykyyn sekä arvoihin ja ihanteisiin. Henkilökohtaisiin piirteisiin lukeutuvat luonteenpiirteet, kuten rehellisyys, rohkeus ja ystävällisyys, ehdokkaan johtamiskykyyn liittyvät ilmaukset keskittyvät ehdokkaan kokemukseen ja arvoihin liittyvät ilmaisut kertovat kategorian nimen mukaisesti ehdokkaan toimintaa ohjaavista arvoista ja periaatteista. Myös kaikkia näitä kolmea ehdokkaan luonnetta korostavaa ilmaisua voidaan käyttää joko itsensä ylistämiseen tai vastaehdokasta vastaan hyökkäykseen. Benoit (2007, 54) on lisäksi tutkimuksessa todennut, että arvoja käytetään ylistämiseen hyökkäämistä enemmän.

Jotta ehdokas voi voittaa vaalit, on tämän saatava enemmistö annetuista äänistä

Viimeinen, kuudes funktionaalisen teorian perusolettamus alleviivaa kampanjoinnin tarkoitusta ehdokkaiden kannatuksen maksimoimiseksi. Kampanjoinnillaan ehdokkaan ei kuitenkaan ole tarvetta kerätä kaikkien äänestäjien ääniä, vaan tälle riittää niiden enemmistö (majority), tai kuten Yhdysvaltain tapauksessa, äänien suhteellinen enemmistö (plurality). Siten ehdokkaan ei tarvitse myöskään vakuuttaa koko äänestäjäkuntaa omasta paremmuudestaan ja pätevyydestään (Benoit 2007, 48). Vaaliteemat ja poliittiset asiakysymykset voivat jakaa äänestäjäkuntaa jyrkästikin eri mielipiteisiin, ja siten myös ehdokkaiden mielipiteet voivat nostaa kannatusta yksien ja laskea toisten äänestäjien parissa. Ehdokkaiden ei kuitenkaan tarvitse saada kaikkia ääniä voittaakseen, vaan suurin osa riittää.

Tämän lisäksi Benoit (2007, 49) huomauttaa, että vain niiden amerikkalaisten, jotka äänestävät, äänillä on merkitystä ehdokkaiden vaalimenestyksen kannalta. Yhdysvaltojen valitsijamiesäänijärjestelmässä tällä esitetyllä näkemyksellä on suurikin merkitys, sillä järjestelmässä valitsijamiesäänit jakautuvat osavaltioiden ja niissä kummankin ehdokkaan saaman kannatuksen mukaan. Voittaakseen presidentinvaalit ehdokkaan tarvitsee saada vähintään 270 valitsijamiesääntä. Nämä äänit jakautuvat osavaltiokohtaisesti sen mukaan, kumman puolueen ehdokas on saanut eniten ääniä kyseisessä osavaltiossa. Osavaltiossa eniten ääniä saanut ehdokas saa siten myös kaikki osavaltion valitsijamiesäänit. Tämän vaalijärjestelmän vuoksi presidenttiehdokkaat kampanjoivat etenkin vaa'ankieliosavaltioissa, joissa kannatus ei ole jakautunut selkeästi demokraattien tai

republikaanien puolelle. Näitä ovat muun muassa Florida, Iowa, Michigan sekä New Hampshire. Siten näiden osavaltioiden äänestäjien vakuuttamisella ja heidän kannatuksensa saamisella voi olla ehdokkaiden vaalimenestyksen kannalta suuri merkitys.

Benoit ei suinkaan ole ainoa, joka hyödyntää poliittisen diskurssin ja vaaliväittelyiden analysoinnissa vastaavaa luokittelua. Hänen mukaansa teoria kuitenkin laajentaa aikaisempaa kampanjadiskurssien analyysiä lisäämällä siihen puolustuksen elementin. Lisäksi funktionaalinen teoria jakaa asia- ja henkilöperustaisten ilmaisujen kategoriat aiempaa pienempiin alaluokkiin, jolloin analyysistä saadaan aiempaa tarkempaa (Benoit 2007, 56). Lisäksi on tärkeää pitää mielessä, että nämä luokittelut perustuvat Benoitin funktionaalisessa teoriassa niiden toiminnalliseen merkitykseen laajemmassa vaalidiskurssissa – jokainen eri kategoria edustaa erilaisia syitä äänestäjille antaa äänensä valitulle ehdokkaalle (Benoit 2007, 40). Teoriaa on kuitenkin kritisoitu muun muassa siitä, ettei siinä tunnisteta ehdokkaiden välistä hyväksyntää ja samanmielisyyttä (Isotalus & Aarnio 2005).

Funktionaalinen teoria siten ymmärtää vaalidiskurssit ehdokkaiden keinona saavuttaa haluamansa päämäärä ja saada äänestyksessä voittoon tarvittava määrä ääniä äänestäjiltään (Benoit 2007, 55). Tähän ehdokkaat pyrkivät käyttämällä ylistäviä, hyökkäviä tai puolustavia ilmauksia, jotka liittyvät joko ehdokkaan luonteeseen tai edustamaan politiikkaan. Nämä kategoriat jakautuvat puolestaan taas pienempiin luokkiin, joita myös tämän tutkimuksen puitteissa hyödynnetään analysoidessa Clintonin ja Trumpin välisiä presidentinvaaliväittelyitä. Ennen kuin siirryn Clintonin ja Trumpin kampanjadiskurssien tarkempaan analyysiin, esittelen lyhyesti sen kontekstin, jossa vuoden 2016 presidentinvaalit käytiin.

5. YHDYSVALTAIN PRESIDENTINVAALIT 2016: KONTEKSTI JA AINEISTO

Tässä kappaleessa esittelen lyhyesti sen poliittisen ja yhteiskunnallisen kontekstin, jossa vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalit käytiin. Lisäksi esittelen tutkimuksessa analysoitavan aineiston, kaikki kolme presidentinvaaliväittelyä, tämän kontekstin puitteissa.

Kuten Jones (2005) huomauttaa teoksensa esisanoissa, ”väittelyiden tutkimukseen kuuluvat haasteet johtuvat siitä, että siihen tietämykseen, jota ehdokkaista, yksittäisistä väittelyistä tai väittelysarjoista saadaan, vaikuttavat ajallinen konteksti, äänestäjien asiakysymysten painotukset sekä toisaalta ehdokkaiden esiintyminen.”¹⁰ Kuten aikaisemminkin on nostettu esille, huomauttaa Jones (2005, 17) lisäksi, että yhteiskunnassa vallitsevien sosiaalisten kysymysten sekä yleisen yhteiskunnallisen ja poliittisen diskurssin kaltaisten seikkojen merkitysten ymmärtäminen vaaliväittelyiden analysoinnissa on keskeistä.

Jotta vaaliväittelyssä esitetyn kampanjadiskurssin tarkasteleminen tutkimuksessa on mielekästä, on sen ymmärrettävä olevan osa laajempaa kampanjaa ja itseään laajempaa kontekstia. Siihen, millaisena presidenttiehdokkaat esittävät oman kampanjadiskurssinsa ja kuinka he yrittävät äänestäjäkuntansa vakuuttaa, vaikuttaa siten osaltaan myös se yhteiskunnallinen tilanne, jota vaaleja käydessä eletään. Esimerkiksi tietyt poliittiset asiakysymykset voivat nousta vallitsevien yhteiskunnallisten ja poliittisten olosuhteiden vuoksi voimakkaammin esille ehdokkaiden diskursseissa eri vaaleissa. Tämän vuoksi myös tämän tutkimuksen kannalta on mielekästä ymmärtää tarkemmin se yhteiskunnallinen ja poliittinen konteksti, jossa Yhdysvaltain presidentinvaalit ja väittelyt syksyllä 2016 käytiin.

Konteksti

Vaikka Yhdysvalloissa annetaankin periaatteiden tasolla suuri arvo vapaudelle ja demokratialle, oman haasteensa maan vaalijärjestelmälle asettavat kuitenkin esimerkiksi äänestäjäksi rekisteröitymisen vaikeus sekä epäluottamus poliitikkoja kohtaan (Tuman 2008, 3). Tällä on ollut vaikutuksensa esimerkiksi äänestysprosenttiin, joka on Yhdysvaltain presidentinvaaleissa ollut muihin länsimaihin verrattuna hyvin alhainen. Äänestysprosentti on vaihdellut viime vuosikymmenien aikana viiden- ja kuudenkymmenen prosentin välillä; vuoden 2014 välivaaleissa

¹⁰ ”Part of the difficulty involved in studying political debates is that the knowledge generated about a given candidate, debate of debate series within a campaign tends to be constrained by the historical context of the issues, concerns of the electorate, and performance of the candidates.”.

äänestysprosentti oli jopa alhaisin yli 70 vuoteen, 36,7 prosenttia (Taylor 2016). Toisaalta tutkimuksessa on huomattu, että kasvanut rekisteröityjen äänestäjien määrä nostaa myös äänestysprosenttia (Silbey, Bogue & Flanigan 1978, 138). Siten kerran äänestäjiksi rekisteröityneiden amerikkalaisten voidaan olettaa ottavan aktiivisesti osaa poliittiseen päätöksentekoon jatkossakin.

Siitä huolimatta, että äänestysprosentti on yleisesti ottaen Yhdysvalloissa alhainen, osoittavat amerikkalaiset eniten kiinnostusta kuitenkin nimenomaan presidentinvaaleihin (Campbell 2008, 3). Lisäksi tutkimuksessa on huomattu amerikkalaisten äänestäjien aktivoituvan etenkin silloin, kun nämä kokevat vaalien lopputuloksen vaikuttavan heidän elämäänsä henkilökohtaisella tasolla (Tuman 2008, 4). Mikäli presidenttiehdokkaat onnistuvat nostamaan vaaliteemoikseen ja kampanjadiskurssissaan esille sellaisia poliittisia kysymyksiä, jotka amerikkalaiset äänestäjät kokevat henkilökohtaisiksi ja siten vaikuttavan heidän elämäänsä Yhdysvaltain kansalaisina, on todennäköistä, että ehdokkaat onnistuvat samalla aktivoimaan äänestäjät vaalipäivänä.

Myös amerikkalaisten äänestäjien tietämyksen vaaleista, ehdokkaista sekä vaaliteemoista on huomattu olevan hyvinkin vaihtelevaa eri äänestäjäryhmien kesken (Hacker 2004, 11). Siinä missä yleensä korkeasti koulutettu osa amerikkalaisista tietää ja tuntee politiikan käytännöt hyvin ja osaa siten peilata myös omia poliittisia mielipiteitään ja äänestyskäyttäytymistään sitä tietoa vasten, voi poliittinen tietämys osalla amerikkalaisista olla vajavaista tai jopa täysin virheellistä. Tämän osalta väittelyt voivat täyttää tehtävänsä informaation välittäjänä ehdokkaiden ja äänestäjäkunnan välillä, ja auttaa sen myötä äänestäjiä muodostamaan käsityksensä ehdokkaista sekä heidän poliittisista kannoistaan. Toisaalta väittelyt voivat siten myös opettaa amerikkalaisia politiikan ajankohtaisista asiakysymyksistä.

Amerikkalaisten äänestäjien jakautuneisuus poliittisen tietämyksen ja kiinnostuneisuuden suhteen kertoo myös syvemmästä kansakunnan polarisoitumisesta. Jacobsonin (2016, 226) mukaan amerikkalainen yhteiskunta on viime vuosikymmenten aikana jakautunut kahden pääpuolueen ja perinteisesti niitä erottavien talouden sääntelyä ja verotusta koskevien teemojen lisäksi myös yhä enemmän esimerkiksi sosiaalisten kysymysten suhteen. Syventynyt polarisaatio ja valtavat näkemuserot ovat johtaneet muun muassa siihen, että republikaanipuolueen kannattajat ja edustajat väheksyvät sitä kaikkea mitä presidentti Obama sai kahdella virkakaudellaan aikaan, aina seksuaalivähemmistöjen oikeuksista ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (Axelrod 2016). Tämän vuoksi myös jokainen republikaanipuolueen esivaalien aikainen presidenttiehdokas totesi kampanjoinnissaan kumoavansa presidentti Obaman poliittiset päätökset (Jacobson 2016, 229). Myös Donald Trumpin on havaittu nojaavan samaan Obama-vastaiseen retoriikkaan omassa kampanjoinnissaan (Axelrod 2016). Siinä missä Trump esittäytyi amerikkalaisille vaihtoehtona

presidentti Obamalle ja tämän politiikalle, nähtiin Clintonin jatkavan kampanjoinnillaan Obaman aloittamaa poliittista linjaa ja kaavailevan samanlaisia päätöksiä esimerkiksi ympäristön ja terveydenhuollon suhteen (Jacobsen 2016, 234).

Toisaalta Trumpin kampanjoinnin on todettu myös nojanneen voimakkaasti populistisiin argumentteihin. Nämä ovat käyneet tarkastelussa ilmi muun muassa siinä, kuinka Trump on painottanut Yhdysvaltain ensisijaisuutta politiikan ja talouden eri osa-alueilla, väheksynyt kansainvälisen yhteistyön merkitystä sekä voimistanut puheellaan pelon ja turvattomuuden tunnetta amerikkalaisissa (Kazin 2016). Lisäksi Oliver ja Rahn (2016, 193) toteavat Trumpin käyttävän kampanjapuheessaan useasti yksinkertaisia, toistavia ilmauksia sekä vastakkainasettelua 'meidän' – esimerkiksi tavallisten amerikkalaisten – ja 'heidän' – poliitikkojen tai muun yhteiskunnallisen eliitin – välillä.

Clintonin puheen on puolestaan todettu tasapainottelevan perinteisesti maskuliinisten ja feminiinisten ominaisuuksien välillä. Lisäksi Gutgold (2009, 7) toteaa Clintonin suhtautuvat puheessaan tiukasti poliittisiin asiakysymyksiin ja helleemmin henkilökohtaisiin teemoihin. Vuoden 2016 presidentinvaalikampanjoinnin osalta on todettu, että siinä missä Trump pyrkii diskurssissaan maalaamaan vallitsevasta tilanteesta mahdollisimman huonon ja turvattoman, on Clinton sanoissaan luottavaisempi ja varmempi sekä nykyhetken että tulevaisuuden suhteen (Sedivy 2016).

Kaiken kaikkiaan molemmat vuoden 2016 Yhdysvaltain presidenttiehdokkaat koettiin voimakkaasti polarisoivina henkilöinä. Jacobson (2002, 240) toteaaakin tarkasteltuaan molempien presidenttiehdokkaiden kampanjointia, että ehdokkaiden strategia presidentinvaalien viimeiselle kierrokselle vaikuttaisi olevan vastapuolen negatiivisten piirteiden korostaminen oman kannatuksensa maksimoimiseksi. Trumpin osalta Clintonin epärehellisyys ja epäluotettavuus korostaminen, ja Clintonin osalta vastaehdokkaansa negatiivisten henkilökohtaisten luonteenpiirteiden esiin tuominen aiempaa painokkaammin.

Siten tilanne juuri ennen syksyllä järjestettyjä vaaliväittelyitä oli kiristynyt kahden hyvin erilaisen, ääripäitä edustavan ehdokkaan välillä. Molemmat ehdokkaat esiintyivät kampanjoissaan, ja myös ennen niitä, yhtäältä voimakkaasti mielipiteitä jakavina ja toisaalta kannatusta keräävinä henkilöinä (Anderson 2002, 190). Kuitenkin ennen ensimmäistä vaaliväittelyä ehdokkaiden välinen kannatus oli hyvin tasainen. Clintonin ja Trumpin väliset erimielisyydet nousivat jo esille aikaisemmin vaalikampanjojen aikana, ja esimerkiksi Clinton ehdotti väittelyiden aikana tapahtuvaa ajantasaista väitteiden oikeellisuuden seurantaan epäillessään Trumpin puheenvuorojen totuudenmukaisuutta.

Trump nosti puolestaan esille ensimmäisen väittelyn puheenjohtajan mahdollisen puolueellisuuden Lester Holtin ollessa demokraattipuolueen kannattaja (McCaskill 2016).

Aineisto

Tutkimuksen aineistona käytetään kolmea Yhdysvaltain presidenttiehdokkaiden välillä syksyllä 2016 käytyä vaaliväittelyä. Valmiiksi litteroituja versioita väittelyistä on runsaasti saatavilla internetissä, ja tämän tutkimuksen tarkoituksiin niistä on valittu yhdysvaltalaisen sanomalehden Washington Postin internet-sivuillaan julkaisemat kirjalliset jäljennökset. Analyysin tukena sekä jäljennöksiä oikeanmukaisuuden varmentamiseksi tutkimuksessa on mahdollista hyödyntää myös väittelyiden videotallenteita, jotka ovat saatavilla muun muassa YLE:n sekä useiden amerikkalaisten uutistoimistojen internet-sivuilla. Aineisto on englanninkielistä ja siitä tämän tutkimuksiin tarkoituksiin tehdyistä käännöksistä vastaa tutkija itse.

Tässä tutkimuksessa käytettävä aineisto koostuu yhteensä kolmesta Hillary Clintonin ja Donald Trumpin välisestä vaaliväittelystä, jotka järjestettiin noin puolitoista kuukautta ennen vaalipäivää syys-lokakuussa 2016. Jokainen väittely kesti ajallisesti 90 minuuttia, joka jakautui väittelyiden erilaisten formaattien vuoksi hieman eri tavoin kussakin väittelystä. Väittelyt käytiin englanniksi ja ne televisioitiin suorana usealla amerikkalaisella televisiokanavalla sekä kansainvälisesti internetin suoratoistopalveluissa. Suomessa vaaliväittelyt välitti suorana YLE.

Seuraavaksi esittelen lyhyesti kunkin väittelytilaisuuden pääpiirteet, jotta analyysi ja myöhemmin siihen liittyvä keskustelu olisi helpompaa hahmottaa. Tämä on olennaista myös sen vuoksi, että tutkimuksessa on todettu esimerkiksi väittelyiden formaatilla sekä puheenjohtajilla olevan vaikutuksensa väittelyn kulkuun (Jones 2005, 76).

Ensimmäinen vuoden 2016 presidentinvaalien vaaliväittely järjestettiin maanantaina 29. syyskuuta Hofstra Universityssä Hempsteadissa, New Yorkin osavaltiossa. Väittelyn puheenjohtajana toimi NBC Nightly News -ohjelman uutisankkuri Lester Holt. Väittely jakautui ajallisesti kuuteen 15 minuutin mittaiseen jaksoon, jossa kussakin käsiteltiin Holtin ennakkoon 19.9.2016 julkaisemia teemoja: Yhdysvaltain suunta, taloudellisen vaurauden saavuttaminen sekä Yhdysvaltojen turvallisuus. Tarkemmin väittelyn puheenjohtajan presidenttiehdokkaille esittämät kysymykset käsittelivät amerikkalaisia työpaikkoja, verotusta, vähemmistöjen asemaa, kyberturvallisuutta, Yhdysvaltain kansallista turvallisuutta sekä ydinasepolitiikkaa. Kunkin vartin mittaisen jakson alussa Holt esitti ehdokkaille kysymyksen, joihin heillä oli annettujen ohjeistuksien mukaan kaksi minuuttia aikaa vastata. Tämän jälkeen ehdokkailla oli aikaa kommentoida toistensa puheenvuoroja ja keskustella avoimesti käsiteltävästä kysymyksestä. Tämä ensimmäinen presidenttiehdokkaiden

välillä käyty väittely herätti ennätyksellisen laajaa kiinnostusta amerikkalaisessa yleisössä, sillä väittelyä katsoi televisiosta keskimäärin 84 miljoonaa katsojaa (Nielsen 2016a). Katsojamäärältään väittely nousi kaikkien aikojen katsotuimmaksi nykyaikaiseksi vaaliväittelyksi.

Toinen väittelytilaisuus järjestettiin sunnuntaina 9. lokakuuta. Tilaisuus pidettiin Washington Universityssä St. Louisissa, Missourin osavaltiossa. Väittelyä johtivat ABC-televisiokanavan Martha Raddatz ja CNN-uutiskanavan uutisankkuri Anderson Cooper. Järjestyksessään toinen väittelytilaisuus erosi formaatiltaan ensimmäisestä, sillä kyseessä oli niin kutsuttu ”town hall format”, jossa puolet ehdokkaille esitetyistä kysymyksistä tulivat suoraan väittelytilaisuudessa mukana olleilta Yhdysvaltain kansalaisilta ja puolet väittelyn puheenjohtajilta. Puheenjohtajien esittämät kysymykset puolestaan pohjautuivat teemoihin, jotka olivat syksyn aikana nousseet esille amerikkalaisten keskuudessa muun muassa sosiaalisessa mediassa. Ehdokkaille esitetyt kysymykset käsittelivät muun muassa terveydenhuoltoa, muslimien asemaa Yhdysvalloissa, pakolaistilannetta, poliitikkojen kaksinaamaisuutta, energiapolitiikkaa sekä verotusta. Lisäksi ehdokkaille esitettiin muutamia kysymyksiä, jotka liittyivät heidän henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa mahdollisena tulevana Yhdysvaltain presidenttinä sekä heidän kykyihinsä johtaa maata. Kunkin kysymyksen jälkeen ehdokkailla oli kaksi minuuttia aikaa vastata esitettyyn kysymykseen. Tämän jälkeen väittelyn puheenjohtajalla oli formaatin mukaisesti mahdollisuus johtaa keskustelua syvemmälle esitettyyn teemaan liittyen.

Muutamia päiviä ennen toista väittelyä suurta kansainvälistäkin kohua aiheutti sanomalehti Washington Postin julkaisema videotallenne vuodelta 2005, jossa Donald Trumpin kuullaan puhuvan naisista erittäin alentavaan sävyyn. Tämä nostettiin esille myös väittelyssä. Myös Hillary Clintonilta kysyttiin väittelyn aikana tämän epäselvistä toimistaan virkasähköpostin käyttäjänä ajalta, jolloin hän toimi Yhdysvaltain ulkoministerinä. Toisen väittelyn katsojaluku oli Nielsenin (2016b) tietojen mukaan noin 66,5 miljoonaa.

Viimeisen väittelyn formaatti noudatti samaa kaavaa ensimmäisen vaaliväittelyn kanssa. Tämä kolmas väittelytilaisuus järjestettiin University of Nevadassa Las Vegasissa, Nevadan osavaltiossa. Väittelyn puheenjohtaja, Fox News Sunday -ohjelman uutisankkuri Chris Wallace julkaisi ennakkoon 12.10.2016 väittelyssä käsiteltävät teemat, joita olivat Yhdysvaltain velka ja sosiaaliset avustukset, maahanmuutto, talous, kysymys korkeimmasta oikeudesta, ulkopoliittiset painopisteet sekä ehdokkaiden kyvykkyys toimia Yhdysvaltain presidenttinä. Väittelytilaisuudessa Wallacen ehdokkaille esittämät kysymykset käsittelivät näitä hänen ennalta päättämäänsä aihealueita. Ensimmäisen vaaliväittelyn tavoin 90 minuuttia jaettiin kuuteen varttiin mittaiseen osioon, joiden alussa Wallace esitti ehdokkaille teemaan liittyvän kysymyksen, ja joihin heillä oli kummallakin

kaksi minuuttia aikaa vastata. Jäljelle jäänyt aika käytettiin puheenjohtajan johtamaan avoimeen keskusteluun. Televisioiden ääressä kolmatta vaaliväittelyä seurasi hieman alle 72 miljoonaa katsojaa (Nielsen 2016c). Väittely keräsi kolmanneksi eniten katsojia kaikista Yhdysvalloissa tähän mennessä käydyistä presidentinvaaliväittelyistä. Nielsenin (2016a, 2016b ja 2016c) tietojen mukaan ihmiset osallistuivat aktiivisesti myös sosiaalisessa mediassa käytyyn keskusteluun kaikkien kolmen vaaliväittelyn aikana.

Kuten edellä huomautettiin, osoittavat tavanomaisesti laiskasti poliittiseen päätöksentekoon osallistuvat amerikkalaiset eniten kiinnostusta nimenomaan maan presidentinvaaleihin. Tämä kiinnostus käy ilmi myös vaaliväittelyiden suurista katsojamääristä, jotka syksyllä 2016 nousivat ennätyslukemiin. Vaikka vuoden 2016 presidentinvaalit herättivät laajaa kiinnostusta niin Yhdysvalloissa kuin kansainvälisestikin, vain noin 55 prosenttia äänioikeutetuista amerikkalaisista antoi äänensä kyseisissä vaaleissa (Wallace 2016). Osana tähän passiivisuuteen voidaan ajatella vaikuttaneen presidenttiehdokkaiden polarisoivien luonteenpiirteiden. Sekä Hillary Clintonin että Donald Trumpin osalta amerikkalaiset jakautuivat voimakkaasti joko heidän kannattajiinsa tai vastustajiinsa. Tämän vastakkainasettelun odotettiin jatkuvan verbaalisesti myös vaaliväittelyissä. Seuraavassa kappaleessa perehdyn ehdokkaiden kampanjadiskursseihin tarkemmin analysoimalla vaaliväittelyiden sanallisen sisällön edellä esitetyn funktionaalisen teorian kategorioiden mukaisesti.

6. ANALYYSI: TOTEUTTAMINEN JA TULOKSET

Tässä kappaleessa kerron ensin, kuinka aineiston analyysi tässä tutkimuksessa toteutetaan. Siirryn sen jälkeen esittelemään tutkimuksen tuloksia ja keskustelemaan niistä suhteessa aikaisempaan teoreettiseen keskusteluun. Tutkimuksen tarkoituksena on vastata kolmeen esitettyyn tutkimuskysymykseen:

1. Minkälaisiksi Hillary Clintonin ja Donald Trumpin kampanjadiskurssit väittelyiden perusteella muodostuvat?
2. Millaisia puheen funktioita Clintonin ja Trumpin vaaliväittelyiden aikaisista puheenvuoroista on mahdollista tunnistaa?
3. Miten Clinton ja Trump hyödyntävät näitä puheen funktioita pyrkiessään vakuuttaa amerikkalaiset äänestäjät?

Vastatakseni näihin kysymyksiin, luokitellaan väittelyiden kirjallisten versioiden sanallinen sisältö aikaisemmin esitellyn Benoitin funktionaalisen teorian mukaan asia- sekä henkilöperustaisten ilmaisujen kategorioihin sekä niiden alaluokkiin: menneisiin tekoihin, tulevaisuuden suunnitelmiin, yleisiin tavoitteisiin, henkilökohtaisiin piirteisiin, ihanteisiin sekä johtamiskykyyn. Lisäksi ilmaisut luokitellaan myös sen mukaan, mitä teorian mukaista funktiota - hyökkäystä, ylistystä tai puolustusta - ne edustavat.

Benoit (2014, 28-29) kertoo itse teoksessaan kampanjadiskurssien sisällöllisen analyysin toteuttamisesta funktionaalisen teorian avulla. Analyysi toteutetaan tässä ilmaisujen teemojen (themes) mukaan. Teemaksi määritellään pienin diskurssin yksikkö, jolla pystytään ilmaisemaan yhtenäinen ajatus. Teemat voivat kuitenkin vaihdella pituudessaan yhden lauseen mittaisista ajatuksista pidempään jopa kappaleen mittaiseen kokonaisuuteen. Analyysin toteuttamiseksi ehdokkaiden ilmaisut luokitellaan niiden teemojen mukaisesti edellä esiteltyihin kategorioihin. Ilmauksissa on Benoitin mukaan tunnistettavissa myös kontekstiyksikkö (context unit), minkä perusteella kyseessä oleva teema on mahdollista päätellä ja joka edeltää tai seuraa ilmaisun teemaa.

Kun teemat on tunnistettu, luokitellaan ne niiden funktion mukaan ylistyksiin, hyökkäyksiin ja puolustuksiin. On kuitenkin pidettävä mielessä, ettei kaikkia ilmaisuja ole mahdollista luokitella näiden funktioiden mukaisesti, sillä ne eivät välttämättä toimi niiden asettamien raamien mukaisesti. Tällaisten ilmaisujen kohdalla Benoit (2014, 28) antaa tutkijalle itselleen vapauden tunnistaa, mikäli ilmaus kuvastaa jotain teorianmukaista kategoriaa tai ei. Siten analyysin ulkopuolelle voidaan jättää siihen kuulumattomat ilmaukset, kuten tervehdykset. Siten analysoinnissa painottuu myös tutkijan

oma subjektiivinen asema, mikä on otettava huomioon niin analysoinnin toteuttamisessa kuin tulosten tulkinnassakin.

Hyödyntäen funktionaalisen teorian tarjoamaa analyysikehikkoa Clintonin ja Trumpin puheenvuorojen sisältämät ilmaukset kategorisoidaan teemojen mukaan kummankin ehdokkaan kohdalta omaan taulukkoonsa. Kummankin ehdokkaan taulukkoon on asetettu riveiksi väittelyn järjestysnumero, yhdestä kolmeen. Taulukon sarakkeiksi on puolestaan määritetty edellä mainitut henkilö- ja asiaperustaisten ilmaisujen sekä ilmaisujen funktioiden kategoriat. Jokainen ilmaisu on merkitty taulukossa omalle rivilleen. Itse ilmaisun lisäksi riville on merkitty sen väittelyn numero, josta ilmaisu on, se alakategoria, johon ilmaisu luokitellaan sekä ilmaisun funktio. Näiden taulukoiden sisältämästä tiedosta on muodostettu Pivot-tili, joka kokoaa tiedon helposti vertailtavaan muotoon sekä selkeyttää saatuja tuloksia. Nämä taulukot, kuvat 1 ja 2, on liitetty tutkimuksen liitteeksi.

Tämäntyyppinen puheenvuorojen luokittelu mahdollistaa ehdokkaiden diskurssien vertaamisen eri väittelyiden välillä sekä väittelyiden sisällön peilaamisen laajempaan vuoden 2016 presidentinvaalien kontekstiin. Tämän lisäksi ehdokkaiden kampanjadiskursseja voidaan verrata toisiinsa. Esitettyjen ilmaisujen tilastollisen tiedon kokoamisen lisäksi kampanjadiskurssien analyysissä hyödynnetään vertailevaa ja kuvailevaa otetta tarkastellessa sitä, minkälaisiksi ehdokkaiden kampanjadiskurssit muodostuvat ja kuinka Clintonin ja Trumpin kampanjadiskurssit eroavat toisistaan.

Luokittelut tehdään manuaalisesti, eikä niissä hyödynnetä Benoitin alkuperäisten tutkimuksien lailla tietokoneohjelmaa. Tällöin ilmaisut ja niiden sisältö pystytään huomioimaan kokonaisuutena ja luokitteluista tulee näin ollen mielekkäämpiä. Lisäksi huomio voidaan kiinnittää ehdokkaiden kampanjadiskurssien yleisempään ja laajempaan tasoon, joten ilmaisujen merkitys kokonaisuudessaan on siinäkin merkittävämpää. Luokittelun aikana otetaan huomioon siten myös se vuoden 2016 presidentinvaalien konteksti, jossa ilmaisuja käytetään. Kuitenkin analyysissä noudatetaan Benoitin esittämiä periaatteita ilmaisujen luokittelusta teemoittain, jotta vertailu aiempiin tutkimustuloksiin on toimivaa. Puheenvuorojen kategorisointi toteutetaan vaaliväittelyiden alkuperäiskielellä englanniksi, ja tässä tutkielmassa käytettävät suomenkieliset käännökset ovat tutkijan itse tekemiä.

Taulukkojen numeerinen sisältö on eritelty tarkemmin erillisessä liitteessä, josta kuitenkin nostetaan keskustelun aikana esille myös sanallisia esimerkkejä. Seuraavaksi esittelen analysoinnin tuloksia keskittäen huomion siihen, millaisia funktionaalisen teorian tunnistamia ilmaisuja ehdokkaat

käyttävät puheessaan ja millaisena ehdokkaiden kampanjadiskurssit näyttäytyvät vaaliväittelyiden aikaisten esiintymisten perusteella.

6.1.DONALD TRUMPIN KAMPANJADISKURSSI

Tarkastellessa Donald Trumpin väittelyiden aikaisia puheenvuoroja ja niiden kautta muodostuvaa kampanjadiskurssia Benoitin kampanjadiskurssien funktionaalisen teorian kautta, voidaan siitä tehdä erinäisiä teorian puitteissa esitettyjä olettamuksia tukevia huomioita. Kuitenkin näiden lisäksi analyysi myös osoittaa, että Benoitin olettamuksista poiketen, Trump näyttää käyttävän tavallista enemmän hyökkäviä ilmauksia puheenvuoroissaan. Kokonaisuutena Trumpin kampanjadiskurssi vetoaa presidentti Obaman hallinnon epäonnistumiseen ja amerikkalaisen yhteiskunnan taloudelliseen sekä sosiaaliseen turvattomuuteen, johon Trump tarjoaa mahdollisena tulevana Yhdysvaltain presidenttinä vaihtoehdon ja sen myötä keinoja poliittisen kurssin muuttamiseksi parempaan päin. Siten myös vaaliväittelyiden puheenvuorojen perusteella Trumpin diskurssista on mahdollista tunnistaa populistisia piirteitä.

Kaikissa kolmessa vaaliväittelyssä Trump vaikuttaa siis käyttävän hyökkäviä puheenvuoroja muita puheen funktioita, ylistyksiä ja puolustuksia, enemmän. Kaikista Trumpin väittelysarjan aikana käyttämistä puheenvuoroista 54 prosenttia on luokiteltavissa hyökkäyksiksi. Lisäksi näistä puheenvuoroista voidaan todeta, että funktionaalisen teorian aikaisempien kampanjadiskurssien tarkastelun ja niiden pohjalta tehtyjen yleisten olettamien mukaisesti Trumpin puheenvuorot käsittelevät asiaperustaisia teemoja henkilöperustaisia seikkoja enemmän. Asiaperustaisia ilmauksia on hänen puheenvuoroistaan noin 60 prosenttia, ja henkilöperustaisia alle 40 prosenttia. Toisaalta tämä tulos on ristiriitainen sen olettamuksen kanssa, jonka mukaan republikaaniehdokkaat käyttäisivät puheessaan henkilöperustaisia ilmaisuja asiaperustaisia enemmän.

Hyökkäykset Trump kohdistaa yhtäältä vastaehdokkaansa Hillary Clintonin aikaisempaan poliittiseen uraan sekä sen aikaisiin päätöksiin ja käyttäytymiseen sekä toisaalta Yhdysvaltain demokraattiseen hallintoon presidentti Barack Obaman kahdeksanvuotisella kaudella. Asiaperustaiset hyökkäykset vaikuttaisivat siten kohdistuvan pääasiassa menneisiin tekoihin ja poliittisiin päätöksiin. Toisaalta Trump hyökkää arvostelevasti myös Hillary Clintonin henkilökohtaisia luonteenpiirteitä ja ominaisuuksia sekä tämän johtamiskykyä vastaan.

Trumpin itseensä kohdistuvat ylistävät puheenvuorot ja sanalliset ilmaukset vaikuttavat tyypillisesti koskevan hänen tulevia poliittisia aikeitaan ja toimiaan. Sen sijaan hänen persoonaansa kohdistuvia

henkilöperustaisia ilmauksia voidaan tunnistaa puheesta suhteessa huomattavasti vähemmän, kuten myös aikaisempiin (poliittisiin) saavutuksiin keskittyviä puheenvuoroja ja viittauksia.

Lopuksi puolustuksiin lukeutuvia puheenvuoroja on Trumpin kampanjadiskurssista tunnistettavissa vain vähän. Tähän kategoriaan lukeutuu noin 7 prosenttia Trumpin käyttämistä puheenvuoroista. Analysoitujen väittelyiden perusteella hänelle tyypillisin tapa puolustautua esitetyiltä hyökkäyksiltä vaikuttaisi olevan ensiksi niiden totuudenmukaisuuden kiistäminen sekä toisaalta puheenvuoron kääntäminen hyökkäykseksi vastapuolta vastaan.

Tyytymättömyys ja hyökkäykset vallitsevia poliittisia olosuhteita vastaan

Kuten aikaisemmin on osoitettu, olettaa Benoitin kampanjadiskurssien funktionaalinen teoria, että ehdokkaiden käyttämistä puheenvuoroista suurin osa sijoittuu ylistyksien kategoriaan. Tätä näkemystä on perusteltu muun muassa sillä, että hyökkäyksillä on todettu olevan negatiivinen vaikutus myös ehdokkaan itsensä kannatukseen. Siitäkin huolimatta, ettei yleisön ole todettu pitävän vaalien yhteydessä yleistyneestä loanheiton kulttuurista, on Yhdysvaltain presidentinvaaleista muodostunut viimeisimpien vaalien aikana yhä likaisempia kamppailuja, joissa tämän kaltaisesta vastaehdokkaan esittämisestä epäedullisessa valossa on tullut osa vaalikulttuuria ja kampanjointia.

Analysoitujen vaaliväittelyiden perusteella Donald Trumpin kampanjadiskurssi vaikuttaakin hyökkäävän voimakkaasti yhtäältä Hillary Clintonia sekä hänen ehdokkuuttaan ja toisaalta presidentti Barack Obaman demokraattista hallintoa vastaan. Jokaisessa vaaliväittelyssä hyökkäyksiin lukeutuvia puheenvuoroja on tunnistettavissa Trumpin puheesta ylistyksiä ja puolustuksia enemmän; yhteensä väittelysarjan aikana Trump käyttää hyökkääviä ilmaisuja 111 kertaa ja ylistäviä ilmaisuja 82 kertaa. Suurin osa hyökkäyksiin kategorisoiduista ilmauksista voidaan lisäksi luokitella koskevan menneitä tekoja ja saavutuksia. Tähän alakategoriaan lukeutuvia puheenvuoroja on lukumääräisesti eniten ensimmäisessä väittelyssä, 28 kappaletta. Yhteensä Trump hyökkää menneitä tekoja kohtaan väittelysarjan aikana 61 kertaa. Seuraavaksi eniten hyökkäyksiä on henkilöperustaisten, henkilökohtaisten piirteiden alakategoriassa, johon luokiteltavia ilmauksia Trump käyttää yhteensä 22 kertaa kolmen väittelyn aikana.

Tarkemmin hyökkäävien puheenvuorojen sisältöjä tarkastelemalla sekä niiden suuren määrän perusteella on mahdollista havaita yhdeksi Donald Trumpin vaalikampanjan, ja sen myötä koko hänen ehdokkuutensa, kantavista teemoista vaihtoehdon tarjoamisen presidentti Obaman kaksikautiselle demokraattiselle hallinnolle. Tämä tyytymättömyyden retoriikka toistuu kaikissa väittelyissä läpi väittelysarjan ja kuvastaa siten myös koko kampanjan perustaa. Tämän

tyytymättömyyden taustalla heijastelee ajatus Yhdysvaltain taloudellisesta mahtavuudesta ja maailmanpoliittisesta johtajuudesta, jonka maa on viime vuosina tehtyjen poliittisten päätösten vuoksi menettänyt:

”Olipa kyseessä Venäjä, olipa kyseessä Kiina, olipa kyseessä mikä tahansa muu valtio, emme tiedä, koska totuus on se, että presidentti Obaman hallinnon aikana me olemme menettäneet vallan niissä asioissa, joissa meillä oli ennen valtaa.”

”Now, whether that was Russia, whether that was China, whether it was another country, we don’t know, because the truth is, under president Obama, we’ve lost control of things we used to have control over.”

Korostaessaan tätä tyytymättömyyttään Yhdysvaltain vallitseviin poliittisiin olosuhteisiin Trump viittaa useaan otteeseen puheenvuoroissaan presidentti Obaman hallinnon toimiin, jotka ovat hänen mukaansa johtaneet muun muassa Yhdysvaltain taloustilanteen heikkenemiseen, yritysten ja töiden siirtymiseen ulkomaille sekä yleiseen turvattomuuteen ja epävakauteen amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Nämä puheenvuorot heijastelevat siten koko republikaanipuolueessa vallalla olevaa tyytymättömyyttä presidentti Obamaan.

Lisäksi Trumpin puheessa korostuu etenkin hänen tyytymättömyytensä Yhdysvaltain neuvottelemiin kansainvälisiin vapaakauppasopimuksiin, terveydenhuollon uudistuksiin, sekä kesällä 2015 neuvoteltuun Iranin ydinohjelasopimukseen. Trumpin mukaan presidentti Obaman hallinnon ajama politiikka on muun muassa saanut aikaan työpaikkojen katoamisen Yhdysvalloista sekä kasvattanut Yhdysvaltain velan määrää:

”Siitä lähtien, kun presidentti Obaman hallinto astui valtaan, hän on ylittänyt sen velan määrän, jota maallamme oli 230 vuoden ajalta. Hän on kaksinkertaistanut sen miltei kahdeksan vuoden aikana; seitsemän ja puolen, ollakseni melko tarkka.”

”The Obama administration, from the time they’ve come in, is over 230 years worth of debt, and he’s topped it. He’s doubled it in a course of almost eight years, seven-and-a-half, to be semi-exact.”

Ulkopoliittisista teemoista Trump nostaa esille etenkin Lähi-Idän politiikan epäonnistumisen ja sen seurauksena terroristijärjestö ISIS:n aktivoitumisen. Yhdysvaltain presidentinvaaleissa ei ulkopoliittisia teemoja ole perinteisesti koettu tärkeänä, vaan kampanjateemat ovat pikemminkin keskittyneet maan sisäpoliittisiin oloihin. Siten myös Trump esittää ISIS:n aiheuttavan turvallisuusuhkan Yhdysvalloille ja sen kansalaisille, sillä siten tämä ulkopoliittinen, maantieteellisesti kaukana tapahtuva tilanne saadaan tuotua lähemmäksi amerikkalaista yhteiskuntaa ja tavallisten amerikkalaisten elämää.

Trumpin kampanjadiskurssi nojaakin voimakkaasti tähän turvattomuuden tunteen kasvattamiseen amerikkalaisten parissa. Siten hänen puheessaan korostuvat nämä erilaiset Yhdysvaltaan sekä sen kansalaisiin kohdistuvat mahdolliset uhkat. Tämän kaltaisina amerikkalaisten elämää ja hyvinvointia uhkaavina ilmiöinä Trump esittää kansainvälisen terrorismin lisäksi muun muassa siitä aiheutuvan pakolaismassojen liikehdinnän ja myös Väli-Amerikasta Yhdysvaltoihin kohdistuvan kasvaneen maahanmuuton:

”(--)) meillä on paljon laittomia muukalaisia. Kun haluamme palauttaa heidät takaisin heidän kotimaahansa, heidän kotimaansa kieltäytyvät ottamasta heitä vastaan. Joissain tapauksissa nämä ihmiset ovat murhaajia, huumeeparoneita ja narkomaaneja. Ja he eivät halua heitä takaisin. Hillary Clinton, ollessaan ulkoministeri, hyväksyi tämän, ettei heitä pakoteta palaamaan kotimaahansa. Antakaa kun kerron teille, minä aion pakottaa heidät palaamaan kotimaahansa. He ovat murhaajia ja hyvin pahoja ihmisiä.”

(--)) we have many criminal illegal aliens. When we want to send them back to their country, their country says we don't want them. In some cases, they're murderers, drug lords, drug problems. And they don't want them. And Hillary Clinton, when she was secretary of state, said that's OK, we can't force it into their country. Let me tell you, I'm going to force them right back to their country. They're murderers and some very bad people.”

Kaiken tämän perusteella Trumpin väittelysarjan aikaisista puheenvuoroista voidaan tulkita kumpuavan tämän käsitys mahtavasta Yhdysvaltain valtiosta, joka huonojen poliittisten päätösten seurauksena on ajautunut huonoon sosiaaliseen ja taloudelliseen tilanteeseen ja menettänyt asemansa maailmanpoliittisena johtajana. Tätä käsitystä Trump pyrkii edistämään myös presidentinvaalikampanjansa iskulauseella ”*Make America Great Again.*”:

”Koko päämääräni oli tehdä Amerikasta uudelleen mahtava. Kun katson, minkälaisia sopimuksia teemme, kun katson mitä tapahtuu kamalien asioiden, kuten Obamacaren, osalta, joka nostaa terveystakuutuksesi ja terveydenhuoltosi kustannukset astronomisiksi, 68 prosentilla, 59 prosentilla, 71 prosentilla, kun katson Iranin ydinohjelmassopimusta ja kuinka huono se on meidän osaltamme, se on yksipuoleinen sopimus, jonka puitteissa me annamme \$510 miljardia terroristiselle valtiolle, todella yhdelle pahimmista terroristisista valtioista, olemme tehneet tuosta kolme vuotta sitten vielä heikosta valtiosta voimakkaan valtion. Kun katson kaikkea tätä, näen sen potentiaalin mitä maallamme on, meillä on niin paljon potentiaalia, olipa kyse kaupankäynnistä, missä meillä menee niin huonosti. Viime vuonna meillä oli lähes \$800 miljardin talousvaje. Toisin sanoen, kauppaa muiden valtioiden kanssa. Meillä oli \$800 miljardin vaje. Sitä on vaikea uskoa. Käsittämätöntä.”

”And my whole concept was to make America great again. When I watch the deals being made, when I watch what's happening with some horrible things like Obamacare, where your health insurance and health care is going up by numbers that are astronomical, 68 percent, 59 percent, 71 percent, when I look at the Iran deal and how bad a deal it is for us, it's a one-sided transaction where we're giving back \$150 billion to a terrorist state, really, the number one terror state, we've made them a strong country from really a weak country just three years ago. When I look at all of the things that I see and all of the

potential that our country has, we have such tremendous potential, whether it's in business and trade, where we're doing so badly. Last year we had almost \$800 billion trade deficit. In other words, trading with other countries. We had an \$800 billion deficit. It's hard to believe. Inconceivable.”

Trumpin nostaessa puheessaan esille ja painottamalla siinä voimakkaasti näitä edellämainittuja epäkohtia Yhdysvaltain poliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa voidaan Trumpin ajatella pyrkivän vetoamaan nimenomaan siihen osaan amerikkalaisista, jotka jo valmiiksi vastustavat presidentti Obamaa sekä demokraattipuolueen ajamaa politiikkaa ja jotka vaativat muutosta vallitseviin olosuhteisiin. Tälle kansanosalle Trump pyrkii näyttäytymään tervetulleena, amerikkalaisia lähellä olevana ja heitä ymmärtävänä vaihtoehtona sekä heidän mahdollisuutensa kääntää Yhdysvaltain poliittinen kurssi toisaalle antamalla äänensä Donald Trumpille näissä presidentinvaaleissa. Näin Trump ei pyrikään maksimoimaan kannatusta kaikkien amerikkalaisten parissa, vaan keskittyy pikemminkin tiettyyn osaan heistä.

Samassa osassa amerikkalaisia vallitsee laajasti epäluulo ja epäluottamus maan pääkaupungissa työskenteleviä poliitikkoja kohtaan. Yhtä lailla Trump haluaa samaistua näihin amerikkalaisiin ja erottautua jo kokeneista poliitikoista näyttäytymällä yleisön silmiin heitä tavallisempaa amerikkalaisena:

”Aloitin tämän kampanjan, koska olin kyllästynyt typeriin asioihin, joita maallemme tapahtui. Tämä on upea valtio. Tämä on upea maa. Olen saanut tutustua kansalaisiimme viimeisen puolentoista vuoden aikana, kun olen toiminut poliitikkona. En voi uskoa, että kutsun itseäni siten, mutta luulenpa, että olen ollut poliitikko.”

”I began this campaign because I was so tired of seeing such foolish things happen to our country. This is a great country. This is a great land. I've gotten to know the people of the country over the last year-and-a-half that I've been doing this as a politician. I cannot believe I'm saying that about myself, but I guess I have been a politician.”

Tähän amerikkalaisessa yhteiskunnassa sekä maan politiikassa vallitsevaan epäonnistumisen tilaan liittyen Trump kritisoi poliitikkoja ihmisjoukkona sekä vallanharjoittajina ja ilmaisee myös siten voimakasta tyytymättömyyttä Yhdysvaltain harjoittamaa politiikkaa kohtaan:

”Tyypillinen poliitikko. Paljon puhetta, vähän tekoja. Kuulostaa hyvältä, mutta ei toimi. Ei tule koskaan tapahtumaan. Maamme kärsii, koska ulkoministeri Clintonin kaltaiset ihmiset ovat tehneet niin typerää päätöksiä työpaikkojemme ja tämänhetkisen tilanteen suhteen.”

”Typical politician. All talk, no action. Sounds good, doesn't work. Never going to happen. Our country is suffering because of people like Secretary Clinton have made such bad decisions in terms of our jobs and in terms of what's going on.”

”Ja se on todella sääli. Ja se on ulkoministeri Clintonin kaltaisten poliitikkojen aiheuttamaa. Meidän maallamme on suuria ongelmia. Olemme velkaantunut valtio. Olemme vakavasti velkaantunut valtio. Ja maamme tarvitsee uusia teitä, uusia tunneleita, uusia siltoja, uusia lentokenttiä, uusia kouluja, uusia sairaaloita. Eikä meillä ole niihin rahaa, sillä sitä on käytetty teidän ideoihinne.”

”And it’s really a shame. And it’s politicians like Secretary Clinton that have caused this problem. Our country has tremendous problems. We’re a debtor nation. We’re a serious debtor nation. And we have a country that needs new roads, new tunnels, new bridges, new airports, new schools, new hospitals. And we don’t have the money, because it’s been squandered on so many of your ideas.”

Kaikki nämä Trumpin esille nostamat teemat, kuten turvattomuus ja taloudellinen epävakaus, sekä anti-elitistinen retoriikka poliitikkoja vastaan heijastelee perinteisesti populistisina pidettyjä näkemyksiä. Nämä ovat samassa linjassa myös Trumpin koko presidentinvaalikampanjan aikaisen diskurssin kanssa.

Hyökkäykset Hillary Clintonia vastaan

Kuten ylläolevista lainauksista voidaan päätellä, kohdistaa Trump hyökkäviä puheenvuorojaan demokraattien ajaman politiikan sekä presidentti Obaman hallinnon lisäksi myös suoraan vastaehdokkaaseensa Hillary Clintoniin. Nämä hyökkäykset koskevat etenkin Clintonin aikaisempaa poliittista uraa Yhdysvaltain senaattorina sekä presidentti Obaman ensimmäisen kauden Yhdysvaltain ulkoministerinä. Tämän lisäksi Trump esittää Clintonin vain jatkumona Obaman harjoittamalle politiikalle:

”Tämä maa ei kestä enää neljää vuotta Barack Obamaa, ja sen saatte äänestämällä häntä [Clintonia].”

”And this country cannot take another four years of Barack Obama, and that’s what you’re getting with her.”

Puheenvuoroissa Trump korostaa lisäksi Clintonin mahdollisuutta vaikuttaa Yhdysvaltain politiikan kulkuun sekä lainsäädäntöön jo hänen ollessaan New Yorkin osavaltion senaattorina, mitä hän ei kuitenkaan Trumpin näkemyksen mukaan tehnyt ja käyttänyt hyödykseen. Siten hän vaikuttaisi pyrkivän esittämään Clintonista kuvaa aikaansaamattomana poliitikkona ja toisaalta tämän myötä kyseenalaistamaan tämän kykyä hoitaa poliittisen johtajan virkaa tulevaisuudessa:

”Ja Hillary, kysynpä sinulta tätä. Sinä olet tehnyt tätä 30 vuotta. Miksi mietit näitä ratkaisuja vasta nyt? Kolmenkymmenen vuoden ajan sinä olet tehnyt tätä ja nyt aloitat miettimään ratkaisuja.”

”And Hillary, I’d just ask you this. You’ve been doing this for 30 years. Why are you just thinking about these solutions right now? For 30 years, you’ve been doing it, and now you’re just starting to think of solutions.”

”Kaikki se, mistä hän puhuu, olisi voitu hoitaa viimeisen kymmenen vuoden aikana, kun hänellä oli paljon poliittista valtaa. Mutta niitä ei hoidettu. Ja jos hän koskaan voittaa tämän kamppailun, niitä ei tulla hoitamaan tulevaisuudessakaan.”

”All of the things that she’s talking about could have been taken care of during the last 10 years, let’s say, while she had great power. But they weren’t taken care of. And if she ever wins this race, they won’t be taken care of.”

”Tiedätkö, olen kuullut Hillaryn valittavan niin monesta eri asiasta vuosien aikana. ’Olisinpa tehnyt näin.’. Mutta hän on tehnyt tätä yli 30 vuotta. Hän ei koskaan muuttunut. Eikä hän tule koskaan muuttumaan. Hän ei tule koskaan muuttumaan.”

”You know, I’ve heard Hillary complaining about so many different things over the years. ’I wish you would have done this.’ But she’s been there for over 30 years she’s been doing this stuff. She never changed. And she never will change. She will never change.”

Toisaalta puheenvuoroissaan Trump nostaa esille myös niitä virheitä, joita hän kokee Clintonin ulkoministerikautenaan tehneen. Näihin virheellisiin poliittisiin toimiin Trump lukee muun muassa Clintonin Lähi-idän politiikan, jonka seurauksena Trump huomauttaa terroristijärjestö ISIS:n aktivoituneen:

”Hän on tehnyt huonoja päätöksiä muissakin asioissa kuin verotuksen suhteen. Hän on tehnyt huonoja päätöksiä Libyan, Syyrian ja Irakin suhteen. Hän ja Obama, pidittepä siitä tai ette, kun he vetäytyivät Irakista, he jättivät jälkeensä tyhjiön, ja siksi ISIS ylipäätään nousi. He aloittivat tuolta pieneltä alueelta, ja nyt he ovat 32 valtiossa, Hillary. Onnittelut. Hyvää työtä.”

”She has made bad judgement not only on taxes. She’s made bad judgements on Libya, on Syria, on Iraq. I mean, her and Obama, whether you like it or not, the way they got out of Iraq, the vacuum they’ve left, that’s why ISIS formed in the first place. They started from that little area, and now they’re in 32 different nations, Hillary. Congratulations. Great job.”

ISIS:n alueellisen vahvistumisen lisäksi Trumpin sanojen mukaan Clinton oli mukana neuvottelemassa Iranin ydinohjelasopimusta, jota hän nimittää ”tyhimmäksi sopimukseksi sopimusten historiassa”.¹¹ Iranin ydinohjelasopimukseen viitaten Trump toteaaakin Clintonin poliittisen kokemuksen olevan huonoa kokemusta:

”Maailma – antakaa kun kerron teille. Antakaa kun kerron teille. Hillarylla on kokemusta, mutta se on huonoa kokemusta. Olemme tehneet niin monta huonoa sopimusta viimeisen

¹¹ ”(--) the dumbest deal perhaps I’ve ever seen in the history of deal-making.”.

– joten hänellä on kokemusta, siitä olen samaa mieltä. Mutta se on todella huonoa kokemusta. Olipa kyse Iranin ydinohjelasopimuksesta, johon olette niin rakastuneita, jonka puitteissa annoimme heille \$150 miljardia takaisin, olipa kyse Iranin ydinohjelasopimuksesta tai mistä tahansa – ette edes voi nimetä hyvää sopimusta. Siitä olen samaa mieltä. Hänellä on kokemusta, mutta se on huonoa kokemusta. Eikä tällä maalla ole varaa enää neljään vuoteen tuollaista kokemusta.”

”The world – let me tell you. Let me tell you. Hillary has experience, but it’s bad experience. We have made so many bad deals during the last – so she’s got experience, that I agree. But it’s bad, bad experience. Whether it’s the Iran deal that you’re so in love with, where we gave them \$150 billion back, whether it’s the Iran deal, whether it’s anything you can – name – you almost can’t name a good deal. I agree. She’s got experience, but it’s bad experience. And this country can’t afford to have another four years of that kind of experience.”

Näiden asiaperustaisten menneitä tekoja koskevien hyökkäyksien lisäksi Trump kritisoi väittelyiden aikana diskurssissaan Clintonin henkilökohtaisia luonteenpiirteitä sekä kykyä toimia mahdollisena tulevana Yhdysvaltain presidenttinä. Trump esimerkiksi kyseenalaistaa Clintonin arviointikyvyn useasti väittelysarjan aikana:

”On kamalaa, mitä hän tekee. Hänellä on huono arviointikyky, ja rehellisesti, se on niin huono, ettei hänen pitäisi koskaan olla Yhdysvaltain presidentti. Sen voin teille kertoa.”

”It’s a horrible thing she’s doing. She’s got a bad judgement, and honestly, so bad that she should never be president of the United States. That I can tell you.”

Lisäksi Trump pyrkii herättämään epäilystä muun muassa Clintonin rehellisyydestä ja luotettavuudesta nostaessaan esille toisen vaaliväittelyn aikana Clintonin ulkoministerikauden aikaisen sähköpostikohun:

”Mutta kun puhut anteeksipyyntöistä, mielestäni sinä olet se, jonka pitäisi pyytää anteeksi, ja sinun pitäisi pyytää anteeksi niitä 33 000 sähköpostista, jotka postitit ja jotka sinä happopesit, ja niistä kahdesta laatikollisesta sähköposteja ja muita asioita viime viikolla, jotka vietiin pois toimistolta ja ovat nyt kadoksissa. (--) Ihmisten elämiä on tuhoutunut viidenneksestä siitä, mitä sinä olet tehnyt. Ja se on häpeällistä. Ja rehellisesti, sinun pitäisi hävetä itseäsi.”

”But when you talk about apology, I think the one that you should really be apologizing for and the thing that you should be apologizing for are the 33 000 e-mails that you deleted, and that you acid washed, and the two boxes of e-mails and other things last week that were taken from an office and are now missing. (--) People have been – their lives have been destroyed for doing one-fifth of what you’ve done. And it’s a disgrace. And honestly, you ought to be ashamed of yourself.”

Trumpin mukaan nämä Clintonin toimet ulkoministerikautenaan ovat jopa niin vakavia, ettei tämän tulisi voida edes olla ehdokkaana Yhdysvaltain presidentiksi:

”Hänen ei pitäisi olla ehdolla. Se on vääristynyttä – hän on syyllinen erittäin vakavaan rikokseen. Hänen ei pitäisi antaa olla ehdolla. (--) hänen ei pitäisi ikinä antaa olla ehdolla presidentiksi sen takia, mitä hän teki sähköposteille, ja monen muun asian vuoksi.”

”She shouldn’t be allowed to run. It’s crooked – she’s – she’s guilty of a very, very serious crime. She should not be allowed to run. (--) she should never have been allowed to run for the presidency based on what she did with e-mails and so many other things.”

Trump hyökkää myös Hillary Clintonin henkilökohtaisia luonteenpiirteitä vastaan todetessaan, ettei tällä ole yhtäältä Yhdysvaltain presidentiltä vaadittavaa kestävyyttä eikä toisaalta myöskään presidentin tehtävään vaadittavaa ulkoista olemusta. Jälkimmäinen lausahdus nousi esille syyskuussa 2016 jo ennen ensimmäistä väittelyä, Donald Trumpin todettua julkisesti, ettei Hillary Clintonilla ole hänen mielestään ”presidenttimäistä ulkoista olemusta”. Tämän ensimmäisen väittelyn puheenjohtaja halusi nostaa väittelyssä esille ja pyysi siten Trumpia tarkentamaan väitettään. Trump vastasi puheenjohtajan esittämään kysymykseen toteamalla uudestaan, ettei Clintonilla ole tehtävään tarvittavia bisneskykyjä, ulkoista olemusta eikä sitkeyttä:

”Ja hän ei sano sitä, sillä hänellä ei ole yrityselämän taitoja. Tarvitsemme sydäntä. Tarvitsemme paljon asioita. Mutta ehdokkaalla täytyy olla joitain perustaitoja. Ja surullista kyllä, hänellä ei ole niitä.”

”And she doesn’t say that, because she’s got no business ability. We need heart. We need a lot of things. But you have to have some basic ability. And sadly, she doesn’t have that.”

”Hänellä ei ole sellaista ulkoista olemusta. Hänellä ei ole kestävyyttä. Sanoin, että hänellä ei ole kestävyyttä. Enkä usko siihen, että hänellä on sitä. Ollakseen tämän maan presidentti, täytyy olla valtavaa kestävyyttä.”

”She doesn’t have the look. She doesn’t have the stamina. I said she doesn’t have the stamina. And I don’t believe she does have the stamina. To be president of this country, you need tremendous stamina.”

Huomattavaa Trumpin puheessa on myös se, kuinka hän yhdistää Hillary Clintonin aviomiehen, presidentti Bill Clintonin, presidenttikaudellaan tekemiä päätöksiä nyt myös Hillary Clintonin edustamaan politiikkaan. Yksi tällaisista päätöksistä on presidentti Clintonin allekirjoittama Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimus Yhdysvaltain, Kanadan ja Meksikon välillä, joka Trumpin mielipiteen mukaan on ”yksi kamalimmista tuotantoteollisuudelle tapahtuneista asioista.”

”Aviomiehesi allekirjoitti NAFTA:n, joka oli yksi kaikkien aikojen huonoimmista asioista, mitä tuotantoteollisuudelle on tapahtunut.”

”Your husband signed NAFTA, which was one of the worst things that ever happened to the manufacturing industry.”

Toisaalta Trump nostaa puheenvuoroissaan esille myös tapahtumia Clintoneiden yksityiselämästä, ja urilta ennen heidän astumistaan mukaan Yhdysvaltain politiikkaan. Nämä hyökkäykset vastaavat osaltaan sitä käsitystä, jonka tutkijat ovat aikaisemmin naispoliitikkojen asemasta Yhdysvalloissa esittäneet. Koska naisehdokkaita korkeisiin poliittisiin virkoihin on maassa ollut tähän mennessä suhteellisen vähän, ovat myös ne mittapuut, joilla heidän ehdokkuuttaan mitataan, toistaiseksi keskeneräiset. Tämän perusteella vaikuttaisikin siis siltä, että yksi tällainen kriteeri, joka edelleen naispoliitikoille asetetaan, on heidän puolisoidensa ja näiden toiminta menneisyydessä. Toisaalta kyse voi olla myös Trumpin omasta henkilökohtaisesta tavasta viestiä, jonka myötä hän on useasti kampanjan aikana puhunut alentavasti muun muassa naisista sekä eri vähemmistöistä.

Hyökkäys on paras puolustus?

Benoit on funktionaalisen teoriansa olettamuksien perusteella todennut, että kampanjadiskurssin funktioista puolustukseksi tunnistettavat ilmaukset esiintyvät puheessa muihin verrattuna lukumäärällisesti vähiten. Tämä olettaus saa vahvistusta myös Donald Trumpin puheenvuoroja analysoidessa, sillä puolustukseksi tunnistettavia puheenvuoroja esiintyy kaiken kaikkiaan kolmessa vaaliväittelyssä vain 14 kertaa.

Vaaliväittelyiden perusteella voidaan kuitenkin Trumpilla todeta olevan ominainen tyyli puolustautuessaan joko Hillary Clintonin tai väittelyn puheenjohtajan esittämiltä kysymyksiltä ja väitteiltä. Tyypillisesti Trump kieltää esitetyn väitteen totuudenmukaisuuden kokonaan. Väitteen oikaiseminen ja sitä kautta oman näkemyksensä vahvistaminen – ominaisuus, joka funktionaalisen teorian mukaan kuuluu olennaisesti puolustaviin puheenvuoroihin – näyttäisi sen sijaan toisinaan jäävän Trumpin ilmaisuista puuttumaan kokonaan. Sen sijaan, että Trump oikaisisi esitetyn väitteen, hän näyttää hyödyntävän viestinnällistä strategiaan, jossa hän kääntää keskustelun aiheen kokonaan toisaalle tai puolestaan hyökkää itse vastaehdokasta kohtaan.

Esimerkiksi ennen toista vaaliväittelyä mediassa julkaistiin nauhoite, jossa Trumpin kuultiin puhuvan naisista erittäin alentavaan ja loukkaavaan sävyyn. Tämä nauhoitteen sisältö nostettiin esille myös toisessa väittelyssä, kun Trumpilta pyydettiin lausuntoa julkaistua nauhoitetta koskien. Trumpin vastaus väittelyn puheenjohtajan Anderson Cooperin esittämään kysymykseen oli ensiksi tapahtuneen kieltäminen ja sen jälkeen sen asianmukainen pahoitteleminen. Tämän jälkeen hän kuitenkin vaihtoi keskustelunaihetta aivan toisaalle, terroristijärjestö ISIS:n aiheuttamaan uhkaan:

”Ei, en sanonut niin. Mielestäni sinä et ymmärtänyt – tämä oli pukuhuonepuhetta. En ole ylpeä siitä. Pyydän anteeksi perheeltäni. Pyydän anteeksi amerikkalaisilta. En todellakaan ole ylpeä siitä. Mutta se oli pukuhuonepuhetta. Tiedättekö, elämme maailmassa, jossa

ISIS teloittaa ihmisiä ja missä – hukuttaa ihmisiä rautahäkeissä, missä soditaan ja jossa tapahtuu kamalia asioita kaikkialla, tämä on kuin keskiajalta.”

”No, I didn’t say that at all. I don’t think you understood what was – this was locker room talk. I’m not proud of it. I apologize to my family. I apologize to American people. Certainly I’m not proud of it. But this is locker room talk. You know, when we have a world where you have ISIS chopping off heads, where you have – and, frankly, drowning people in steel cages, where you have wars and horrible, horrible sights all over, where you have so many bad things happening, this is like medieval times.”

Muun muassa tämän lainauksen perusteella vaikuttaisi siltä, että Trump haluaa kampanjadiskurssissaan keskittyä erittäin voimakkaasti hänen näkemyksensä mukaiseen Yhdysvaltain huonontuneeseen taloudelliseen ja turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen, ja kääntää niiden avulla häneen itseensä ja hänen tekemiinsä virheisiin kohdistuvaa huomiota muualle.

Muutos Yhdysvaltain suuntaan

Suurin osa Trumpin ylistyksiksi luokiteltavista ilmauksista on asiaperustaisia ja käsittelevät joko tulevaisuuden suunnitelmia ja politiikan tekemisen keinoja tai politiikan yleisiä päämääriä. Näissä puheenvuoroissa Trump vaikuttaa nostavansa esille oman kampanjansa teemoja sekä poliittisia asialinjojaan, jotka liittyvät muun muassa Yhdysvaltain sisäiseen turvallisuuteen sekä talouden elvyttämiseen:

”Poistamme voitonjako-osuuksia koskevat säännökset. Alennan verotusta, koska mielestäni se on tärkeää yrityksille, koska yritykset lähtevät – suuret yritykset lähtevät ja pienet, pieniä ei perusteta. Poistamme sääntelyä, mikä kulkee käsi kädessä verokevennyksen kanssa.”

”We’re getting rid of carried interest provisions. I’m lowering taxes actually, because I think it’s so important for corporations, because we have corporations leaving – massive corporations and little ones, little ones can’t form. We’re getting rid of regulations which goes hand in hand with the lowering of the taxes.”

Suurin osa näistä asiaperustaisista ilmauksista on luokiteltavissa yleisiin tavoitteisiin. Tämä tulos on samassa linjassa funktionaalisen teorian oletuksen kanssa, jonka mukaan yleisiä poliittisia tavoitteita on yleensä tunnistettavissa kampanjadiskurssissa tulevaisuuden konkreettisia suunnitelmia enemmän. Esille näissä Trumpin esittämissä suunnitelmissa nousevat muun muassa verokevennykset, työpaikkojen lisääminen ja sitä kautta maan talouden elvyttäminen, sekä kansainvälisten kauppasopimusten uudelleen neuvotteleminen.

”Tuon energiayhtiöt takaisin. Ne pystyvät kilpailemaan. Ne tekevät rahaa. Ne maksavat kansallista velkaamme pois. Ne maksavat pois valtavaa budjettivajettamme, mikä on valtavaa. Tällä hetkellä ajamme energiayhtiöt alas. Meidän täytyy tuoda työntekijämme takaisin.”

”I will bring our energy companies back. They’ll be able to compete. They’ll make money. They’ll pay off our national debt. They’ll pay off our tremendous budget deficits, which are tremendous. But we are putting our energy companies out of business. We have to bring back our workers.”

”Neuvottelen uudelleen NAFTA:n. Ja jos en onnistu neuvottelemaan hyvää sopimusta – sitten lopetamme NAFTA:n ja luomme uusia sopimuksia.”

”I’m going to renegotiate NAFTA. And if I can’t make a great deal – then we’re going to terminate NAFTA and we’re going to create new deals.”

Yhdeksi Trumpin kampanjan merkittävimmäksi vaaliteemaksi nousi kuitenkin muurin rakennuttaminen Yhdysvaltain ja Meksikon väliselle maarajalle. Tätäkin hankettaan Trump perustelee vetoamalla amerikkalaisten turvattomuuden tunteeseen korostamalla, kuinka Yhdysvaltain ja Meksikon välisen rajan kautta maahan saapuu muun muassa paljon huumeita:

”Haluan rakentaa muurin. Tarvitsemme muurin. Ja rajavartiolaitos, maahanmuuttoon ja tulliin erikoistuneet viranomaiset, he kaikki haluavat muurin. Me pysäytämme huumeet. Me suljemme rajan. Yksi ensimmäisistä toimistamme tulee olemaan kaikkien kamalien huumeeparoninen – meillä on tässä maassa joitain todella pahoja ihmisiä, jotka täytyy saada pois. Me saamme heidät pois maastamme; turvaamme rajan.”

”Now, I want to build the wall. We need the wall. And the Border Patrol, ICE, they all want the wall. We stop the drugs. We shore up the border. One of my first acts will be to get all of the drug lords, all of the bad ones – we have some bad, bad people in this country that have to go out. We’re going to get them out; we’re going to secure the border.”

Kuten jo aikaisemmin todettiin, kampanjadiskurssillaan Trump vaikuttaisi pyrkivän vetoamaan erityisesti niihin äänestäjiin, jotka ovat tyytymättömiä vallitseviin poliittisiin, taloudellisiin ja sosioekonomisiin olosuhteisiin amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Näille amerikkalaisille sekä näiden kokemuksen vääryyden puolesta Trump pyrkii tarjoamaan muutosta siihen tilanteeseen, johon presidentti Obaman ja hänen hallintonsa harjoittama politiikka on Yhdysvallat johtanut. Rakenteellisella tasolla tarkasteltuna useat Trumpin puheenvuorot rakentuvatkin seuraten seuraavanlaista kaavaa, jossa hän esittää ensiksi olemassa olevan uhkan ja sen jälkeen sen, kuinka hän aikoo parantaa tilanteen. Lisäksi puheenvuorot rakentuvat verrattain yksinkertaisista lauseista sekä nojaavat toistoon.

”Kerron teille, että minä teen maastamme turvallisen. Tulemme saamaan sellaiset rajat maahamme, joita meillä ei tällä hetkellä ole. Ihmisiä tulee maahamme Lähi-idästä ja muualta. Tulemme tekemään Amerikasta uudelleen turvallisen. Tulemme tekemään Amerikasta jälleen rikkaan, koska mikäli sitä ei tehdä – kuulostaa rankalta sanoa, mutta meidän täytyy kerätä vaurautta valtiollemme.”

”And I will tell you that I’m going to make our country safe. We’re going to have borders in our country, which we don’t have now. People are pouring into our country and they’re coming in from the Middle East and other places. We’re going to make America safe

again. We're going to make America wealthy again, because if you don't do that, it just – it sounds harsh to say, but we have to build up the wealth of our nation.”

Hyökkäyksien tavoin suurin osa Trumpin käyttämistä ylistyksistä on siten asiaperustaisia, tulevia suunnitelmia ja poliittisia tavoitteita kuvaavia ilmaisuja. Sen sijaan vaaliväittelyiden ja niiden kautta muodostuneiden kampanjadiskurssien pohjalta vaikuttaa sille, ettei Trump painota puheessaan suoraan juurikaan häneen henkilökohtaisesti liittyviä seikkoja, kuten arvomaailmaansa tai hänen luonteenpiirteitään. Tällaisia ilmauksia hän käyttää vain muutaman kerran kussakin väittelyssä. Clintoniin verrattuna Trump kuitenkin käyttää henkilökohtaisia luonteenpiirteitään ja ominaisuuksiaan koskevia puheenvuoroja väittelysarjan aikana useammin, yhteensä 13 kertaa.

Trumpin arvot välittyvät amerikkalaiselle yleisölle näiden muutamien, suoraan arvoja ja hänen henkilökohtaisia ominaisuuksiaan kuvaavien ilmaisujen lisäksi siinä, kuinka hän puhuu saavutuksistaan ja toisaalta kyvyistään johtaa poliittisilla suunnitelmillaan Yhdysvallat tulevaisuudessa aikaisempaa paremmaksi maaksi. Yksi tällaisista saavutuksista on hänen yritysmaailmansa rakentaminen ja sen johtaminen:

”Mielestäni onnistuin paljon paremmin. Rakensin valtavan yhtiön, upean yhtiön, maailman suurimpia varantoja, arvoltaan monia, monia miljardeja dollareita. Aloitin miljoonan dollarin lainalla. Olen siitä samaa mieltä. Se oli miljoonan dollarin laina. Mutta rakensin ilmiömäisen yhtiön. Ja jos voisimme johtaa maattamme, kuten minä johdan yhtiötäni, meillä olisi maa, josta olisimme ylpeä. Jopa sinä olisit siitä ylpeä.”

”Well, I think I did a much better job. I built a massive company, a great company, some of the greatest assets anywhere in the world, worth many, many billions of dollars. I started with a \$1 million loan. I agree with that. It's a \$1 million loan. But I built a phenomenal company. And if we could run our country the way I run my company, we would have a country that you would be so proud of. You would even be proud of it.”

Muun muassa näiden yritysmaailmaa koskevien viittausten perusteella Trumpista voidaan ehdokkaana päätellä, että myös hänen tapansa johtaa Yhdysvaltoja presidenttinä tulisi muistuttamaan hänen johtajuuttaan yrityksessä ja noudattamaan siten mahdollisesti samankaltaisia strategioita.

Myös Benoit on huomionnut tämän ilmiön teoriassaan toteamalla, että monet ilmauksista voivat välittää äänestäjille tietoa niin ehdokkaiden poliittisista mielipiteistä kuin heidän persoonastaankin. Tämän vuoksi tarkkarajaisen luokittelujen ohella analyysissä on ymmärrettävä kontekstia ja siinä luotua diskurssia kokonaisuudessaan, ja sitä, mitä tietoa tuo kokonaisuus meille ehdokkaista välittää. Siten myös Donald Trumpin henkilökohtaiset piirteet ja hänen edustamansa arvot nousevat vaalikeskustelussa esille ja välittyvät epäsuorasti muiden ilmaisujen sekä puheenvuorojen kautta, eivätkä ainoastaan suoraan Trumpin omissa henkilöperustaisissa puheenvuoroissa. Toisaalta tämän yksityiskohdan myötä Trumpin puheesta muodostuu vaikutelma siitä, ettei hän kenties koe

tarpeelliseksi perustella tai todistella itsestään amerikkalaisille äänestäjille juurikaan mitään; riittää, että hän toteaa asioiden olevan niin kuin ne ovat. Diskurssista välittyy kuitenkin Trumpin rautainen itseluottamus ja usko siihen, että hänen kykynsä ja näkemyksensä tuovat tarvittavan muutoksen Yhdysvaltain tilanteeseen.

6.2.HILLARY CLINTONIN KAMPANJADISKURSSI

Entisen Yhdysvaltain ulkoministerin ja demokraattiehdokkaan Hillary Clintonin vaaliväittelyiden kautta muodostuva ja niissä välittyvä kampanjadiskurssi vaikuttaa nojaavan tämän konkreettisiin suunnitelmiin sekä poliittisiin linjauksiin mahdollisen tulevan presidenttikautensa osalta. Lisäksi näiden pyrkimysten taustalla vaikuttavat voimakkaat amerikkalaiset arvot nousevat Clintonin puheenvuoroissa esiin useasti. Toisaalta Clintonin puheessa korostuu myös tämän aikaisempi poliittinen ura ja sen myötä karttunut kokemus poliittisesta päätöksenteosta sekä Yhdysvaltain poliittisen järjestelmän prosesseista. Siten puheesta välittyy selvästi Clintonin asiantuntijuus ja poliittinen osaaminen.

Clintoniin itseensä kohdistuvia ylistäviä puheenvuoroja on tunnistettavissa hänen puheestaan hyökkäyksiä enemmän jokaisen väittelyn kohdalla. Ylistyksiin kategorisoituja puheenvuoroja on Clintonin kaikista puheenvuoroista 62 prosenttia, kun hyökkäyksiin lukeutuvia puheenvuoroja voidaan puolestaan tunnistaa kaikista hänen puheenvuoroistaan 32 prosenttia. Vastaehdokas Donald Trumpia vastaan hyökkäävät puheenvuorot koskevat useimmiten Trumpin persoonaa sekä niitä arvoja, joita tämä edustaa. Asiaperustaisista hyökkäävistä puheenvuoroista suurin osa koskee sen sijaan Trumpin aikaisempia toimia niin yritysmaailmassa kuin yksityiselämässä.

Kaiken kaikkiaan Clintonin puheenvuorot jakautuvat suurimmilta osin kuitenkin asiaperustaisiin henkilöperustaisiin sijaan. Kaikista puheenvuoroista asiaperustaisia on 56 prosenttia, kun henkilöperustaisia on 44 prosenttia. Siinä mielessä tulokset tukevat Benoitin olettaa ehdokkaiden käyttämien ilmaisujen asiakeskeisyydestä sekä siitä, että demokraattiehdokkaiden on todettu painottavan puheessaan asiakeskeisiä puheenvuoroja vielä republikaaneja enemmän.

Puolustuksia Clintonin puheenvuoroista voidaan tunnistaa miltei saman verran kuin Trumpin puheenvuoroissa. Niitä Clintonin käyttämistä kaikista puheenvuoroista on kuusi prosenttia. Puolustukset vaikuttaisivat kuitenkin olevan rakenteeltaan erilaisia Trumpin puolustuksiin verrattuna.

Suuri ylistysten määrä sekä arvoperustaiset puheenvuorot muokkaavat kokonaisuudessaan Hillary Clintonin kampanjadiskurssia vastaehdokastaan positiivisemmaksi. Puheessaan hän pyrkii

vetoamaan koko Yhdysvaltoihin ja sen kaikkiin kansalaisiin. Siten diskurssista välittyy myös pyrkimys yhdistää tätä eri osa-alueiltaan syvästikin polarisoitunutta yhteiskuntaa.

Amerikkalaiset arvot kampanjadiskurssin keskiössä

Hillary Clintonin vaaliväittelyiden aikana muodostuneessa kampanjadiskurssissa korostuvat voimakkaasti amerikkalaiset arvot, kuten demokratia sekä vapaus. Näiden yleisten, koko amerikkalaista yhteiskuntaa kuvaavien ja kansakunnan mielenmaisemaa ohjaavien arvojen lisäksi Clintonin puheessa nousevat esille myös ne arvot, joita hän itse pitää merkitykselläänä. Näitä ovat muun muassa tasa-arvo, lasten ja nuorten asema, koulutus sekä taloudellinen hyvinvointi. Kyseiset teemat toistuvatkin jokaisessa väittelyssä, joko Clintonin puhuessa tulevista politiikan suuntalinjoista tai henkilökohtaisista saavutuksistaan.

Yksi teema, jonka voidaan katsoa kuvastavan amerikkalaisuuden ydintä, on kansalaisten oikeus kantaa asetta, jonka perusta löytyy Yhdysvaltain perustuslaista. Tämä teema on ollut esillä Yhdysvaltojen sisäisessä poliittisessä keskustelussa jo vuosia, ja etenkin viimeaikaiset kansallisen terrorismin teot ovat herättäneet keskustelut aiempaa aktiivisemmaksi. Asia nostettiin keskusteluun myös kolmannessa vaaliväittelyssä. Clintonin kommentoimissa kantaansa kansalaisten oikeuteen kantaa asetta, hän tuo samalla esille kunnioituksensa juuri tämänkaltaisia amerikkalaisia perusarvoja kohtaan:

”Ymmärrän ja kunnioitan aseiden kantamisen perinnettä. Sen historia ulottuu maamme perustamiseen saakka. Mutta uskon myös, että sitä täytyy ohjata kohtuullisella sääntelyllä. Vaikka kannatan perustuslain toista lisäystä, en halua, että ne ihmiset, joilla ei ole oikeus aseeseen voivat uhkailla sinua, tappaa sinut tai perheenjäsenesi.”

”I understand and respect the tradition of gun ownership. It goes back to the founding of our country. But I also believe that there can be and must be reasonable regulation. Because I support the Second Amendment doesn't mean that I want people who shouldn't have guns to be able to threaten you, kill you or members of your family.”

Tällaisten poliittisina teemoinakin näyttäytyvien arvojen lisäksi Clintonin puheessa korostuu siis hänen arvostuksensa Yhdysvaltain poliittista järjestelmää sekä myös Yhdysvaltain presidentin instituutiota kohtaan. Puheessaan hän osoittaa suurta kunnioitusta aikaisempia presidenttejä ja heidän työtänsä kohtaan nostamalla esille sen, mitä hän itse pitää oikeanlaisena, tavoiteltavana johtajuutena:

”Kyllä, presidentti Lincoln yritti vakuuttaa joitain ihmisiä yksillä argumenteilla, ja toisia ihmisiä käyttämällä toisia argumentteja. Se oli hienoa – mielestäni se osoitti hienoa presidentillistä johtajuutta.”

”And, yes, President Lincoln was trying to convince some people, he used some argument, convincing other people, he used other arguments. That was a great – I thought a great display of presidential leadership.”

Osoittaessaan tätä syvältä vaikuttavaa kunnioitustaan Yhdysvaltoja sekä sen poliittisia prosesseja kohtaan, Clinton tulee samalla hyökänneeksi vastaehdokastaan kohtaan ja korostaneeksi puolestaan tämän epäisänmaallisuutta. Maassa, jonka kulmakiviä isänmaallisuus sekä vapaa demokratia ovat, voivat tällaiset toteamukset olla merkityksekkäitä:

”Olemme olleet olemassa 240 vuotta. Meillä on ollut vapaat ja reilut vaalit. Olemme hyväksyneet lopputulokset, vaikka emme olisi pitäneet niistä. Ja sitä on odotettava jokaiselta, joka astuu väittelemään yleisvaalien aikana. Kuulkaa, presidentti Obama sanoi eräänä päivänä, että kun kuulet jonkun valittavan ennen kuin peli on ohi, se osoittaa, ettei hänestä ole tehtävään. Ja ollaanpa selviä mitä hän sanoo ja mitä se tarkoittaa. Hän [Trump] puhuu väheksyen demokratiastamme. Ja minä, olen tyrmistynyt, että toisen pääpuolueen ehdokas voi olla tuota mieltä.”

”We’ve been around for 240 years. We’ve had free and fair elections. We’ve accepted the outcomes when we may not have liked them. And that is what must be expected of anyone standing on a debate stage during a general election. You know, President Obama said the other day when you’re whining before the game is even finished, it just shows you’re not up to doing the job. And let’s – you know, let’s be clear about what he is saying and what that means. He is denigrating – he’s talking down our democracy. And I, for one, am appalled that somebody who is the nominee of one of our two major parties would take that kind of position.”

Korostamalla näitä arvoja, joihin hän politiikkansa pohjaa ja joita hän amerikkalaisena haluaa edistää, pyrkii Clinton rakentamaan itsestään kuvaa koko Yhdysvaltain ja kaikkien amerikkalaisten presidenttinä:

”(--)) haluan lähettää viestin – meidän kaikkien tulisi tehdä niin – jokaiselle pojalle ja tytölle, ja totisesti koko maailmalle, että Yhdysvallat on jo mahtava, mutta me olemme mahtavia, koska olemme hyviä, kunnioitamme toisiamme ja teemme yhteistyötä sekä juhlimme monimuotoisuuttamme. Nämä ovat hyvin tärkeitä arvoja minulle, koska tämä on se Amerikka, jonka tunnen ja jota rakastan. Ja voin taata teille tänään, että tämä on se Amerikka, jota palvelen, mikäli olen niin onnekas, että valitsette minut presidentiksenne.”

”(--)) I want to send a message – we all should – to every boy and girl and, indeed, to the entire world that America already is great, but we are great because we are good, and we will respect one another, and we will work with one another, and we will celebrate our diversity. These are very important values to me, because this is the America that I know and love. And I can pledge to you tonight that this is the America that I will serve if I’m so fortunate enough to become your president.”

Siinä missä Donald Trump vaikuttaa pyrkivän puheellaan voimistamaan demokraattien vastaisia näkemyksiä amerikkalaisessa yhteiskunnassa, korostuu Clintonin kampanjadiskurssissa hänen halunsa ja pyrkimyksensä olla koko Yhdysvaltain kansan presidentti, puoluekannasta tai poliittisista

mielipiteistä riippumatta. Kampanjadiskurssissaan Clinton pyrkii siten pikemminkin yhdistämään amerikkalaisia, eikä ajamaan näitä tiukan vastakkainasettelun kautta yhä etäämmälle toisistaan jomonilta osin polarisoituneessa yhteiskunnassa:

”Siksi toivon, että vedämme yhtä köyttä tässä kampanjassa. Luonnollisesti toivon ansaitsevani äänenne ja että tulen valituksi marraskuussa, ja voin luvata teille, että tulen tekemään töitä jokaisen amerikkalaisen kanssa.”

”So that is why I hope that we will come together in this campaign. Obviously, I’m hoping to earn your vote, I’m hoping to be elected in November, and I can promise you, I will work with every American.”

Tästä pyrkimyksestä kertoo osaltaan myös se, että toisin kuin vastaehdokkaansa puheenvuoroissa, Clintonin puheesta ei pystytä tunnistamaan yhtäkään ilmausta, jossa hän hyökkäisi republikaanipuoluetta tai esimerkiksi puolueen entisiä presidenttejä vastaan. Republikaanien näkemysten kyseenalaistamisen sekä niitä vastaan hyökkäämisen sijasta Clintonin puheessa korostuukin hänen kykynsä, sekä toisaalta myös halunsa, tehdä puoluerajat ylittävää yhteistyötä myös mahdollisena tulevana Yhdysvaltain presidenttinä:

”Presidenttinä tulen tekemään puoluerajat ylittävää yhteistyötä, sillä saadakseen asioita tehdyksi Washingtonissa, täytyy tulla toimeen ihmisten kanssa.”

”And as a president, I will take that work, that bipartisan work, that finding common ground, because you have to be able to get along with people to get things done in Washington.”

Kampanjadiskurssinsa kautta Clinton pyrkii siten vaikuttamaan yleisönsä silmissä vilpittömälle ja kenties hyväsydämisellekin todetessaan haluavansa olla koko Yhdysvaltain ja kaikkien sen kansalaisten presidentti:

”Haluan olla kaikkien amerikkalaisten presidentti, huolimatta poliittisista näkemyksistänne, huolimatta siitä, mistä olette kotoisin, miltä näytätte tai mihin uskotte. Haluan parantaa maamme ja tuoda sen yhteen, koska mielestäni se on paras tapa meille tehdä se tulevaisuus, jonka lapsemme ja lapsenlapsemme ansaitsevat.”

”I want to be the president for all Americans, regardless of your political beliefs, where you come from, what you look like, you religion. I want us to heal our country and bring it together because that’s, I think, the best way for us to get the future that our children and grandchildren deserve.”

” (--) teen kaikkeni, jotta tavoittaisin teidät kaikki. Demokraatit, republikaanit, sitoutumattomat, kaikki maamme kansalaiset. Vaikka ette äänestäisi minua, haluan silti olla presidenttinne. Haluan olla paras presidentti mitä voin, jokaiselle amerikkalaiselle.”

”(--) I will do everything I can to reach out to everybody. Democrats, Republicans, independents, people across our country. If you don’t vote for me, I still want to be your president. I want to be the best president I can be for every American.”

Clintonin puheenvuorojen ja niissä esille nostettujen arvojen sekä mielipiteiden kautta välittyy siten voimakkaasti hänen tahtonsa tehdä Yhdysvalloista tasa-arvoisempi ja sitä kautta myös oikeudenmukaisempi valtio asua ja elää. Puheessaan hän vetoaakin myös Yhdysvaltain kansalaisiin, jotta nämä valitsisivat oikean tulevan suunnan sille maalle, jossa elävät:

”Mielestäni on kaikkien meidän vastuulla näyttää, keitä me olemme ja minkälainen isänmaamme on, mitä oletamme seuraavalta presidentiltämme, kuinka haluamme yhdistää maamme, jossa emme halua ihmisten asettuvan toisiaan vastaan, missä sen sijaan juhlimme monimuotoisuuttamme, jossa kannustamme toisiamme, ja siten teemme maastamme entistä paremman. Amerikka on mahtava, koska Amerikka on hyvä. Ja on meidän vastuulla tehdä siitä totta, nyt ja tulevaisuudessa, erityisesti lapsillemme ja lapsenlapsillemme.”

”I think it’s up to all of us to demonstrate who we are and who our country is, and to stand up and be very clear about what we expect from our next president, how we want to bring our country together, where we don’t want to have the kind of pitting of people one against another, where instead we celebrate our diversity, we lift people up, and we make our country even greater. America is great, because America is good. And it really is up to all of us to make that true, now and in the future, and particularly for our children and grandchildren.”

Näiden edellä mainittujen amerikkalaisten arvojen lisäksi Clintonin henkilökohtaisemmasta arvomaailmasta kertovat muun muassa hänen useat puheenvuorot, joissa tämä nostaa esille Yhdysvaltain sisäisen taloudellisen epätasa-arvoisuuden. Vaikka nämä puheenvuorot voidaan yhtä lailla luokitella asiaperustaisiksi, kuvastavat ne silti erittäin hyvin myös Clintonin arvomaailmaa ja sen perustaa, jonka mukaan kaikkien amerikkalaisten tulisi kantaa osansa maan hyvinvoinnista ja palveluiden takaamisesta heidän tulotasostaan riippumatta. Tällä puheenvuorolla hän viittaa suunnittelemiinsa suurituloisten amerikkalaisten verojen korotukseen:

”Varmistamme, ettei kukaan, ei mikään yritys eikä kukaan yksilö pääse livistämään ilman, että hän maksaa osuutensa maamme tukemiseksi.”

”And we’re going to make sure that nobody, no corporation, and no individual can get away without paying his fair share to support our country.”

Samoin Clintonin arvomaailmaa heijastelee myös hänen kannanottonsa Yhdysvaltain energiapolitiikkaan liittyen:

”Joten minulla on kattava energiapoliittinen suunnitelma, mutta se todella sisältää ilmastonmuutosta vastaan taistelemisen, koska mielestäni se on vakava ongelma.”

”So I have a comprehensive energy policy, but it really does include fighting climate change, because I think that is a serious problem.”

Clinton painottaa puheessaan amerikkalaisen keskiluokan tärkeää asemaa yhteiskunnassa, ja nostaa kaksi edellä mainittua teemaa, talouden ja työllisyyden elvyttämisen sekä energiapolitiikan, esille myös seuraavassa esimerkissä:

”Mielestäni silloin, kun keskiluokka kukoistaa, Amerikka kukoistaa. Joten suunnitelmani perustuu kasvavalle taloudelle, joka antaa keskiluokkaisille perheille paljon enemmän mahdollisuuksia. Haluan, että luomme eniten työpaikkoja sitten toisen maailmansodan, työpaikkoja infrastruktuurissa ja kehittyneessä tuotannossa. Mielestäni voimme kilpailla korkean palkkatason maiden kanssa, ja mielestäni meidän tulee tehdä niin. Uusia työpaikkoja ja puhdasta energiaa, ei ainoastaan taistellaksemme ilmastonmuutosta vastaan, mikä mielestäni on vakava ongelma, mutta myös luodaksemme uusia mahdollisuuksia ja uusia toimialoja.”

”Well, I think when the middle class thrives, America thrives. And so my plan is based on growing economy, giving middle-class families many more opportunities. I want us to have the biggest jobs program since World War II, jobs in infrastructure and advanced manufacturing. I think we can compete with high-wage countries, and I believe we should. Now jobs and clean energy, not only to fight climate change, which is a serious problem, but to create new opportunities and new businesses.”

Kuten Trumpin kampanjadiskurssin kohdalla jo todettiin, on puheenvuorojen kategorisoinnissa otettava huomioon, että samat ilmaisut voivat välittää äänestäjille tietoa sekä ehdokkaan asia- että henkilöperustaisista ominaisuuksista. Myös yllä esille nostettujen ilmauksien osalta tämä pitää paikkansa, sillä vaikka ne käsittelevätkin ensisijaisesti Hillary Clintonin presidenttikauden poliittisia tavoitteita, kuvastavat ne silti myös hänen arvomaailmaansa ja niitä asioita, joita hän kokee tärkeänä. Toisaalta politiikassa on aina olennaisesti kyse myös arvovalinnoista, joten on ymmärrettävää, että ne kytkeytyvät ja heijastuvat toisissaan myös puheen tasolla. Siten myöskään henkilö- ja asiaperustaisia ilmauksia ei voida mielekkäästi pitää toisistaan erillään.

Kuitenkin kaikki henkilöperustaiseen kategoriaan luokitellut puheenvuorot koskevat useimmiten kaikissa kolmessa väittelyssä juuri näitä Clintonin tärkeäksi kokemia arvoja eivätkä niinkään henkilökohtaisia luonteenpiirteitä. Johtajuuteen ja johtamiskykyihinsä viittaavia puheenvuoroja Clinton käyttää yhteensä väittelyiden aikana seitsemän kertaa. Tämä seikka, henkilökohtaisten ilmauksien puute, voi osaltaan vaikuttaa siihen, miksi amerikkalaiset ovat kokeneet Clintonin viileänä ja hieman etäisenäkin ehdokkaana.

Vahva poliittinen kokemus ja ammattitaito

Clintonin kampanjadiskurssi rakentuu arvojen lisäksi voimakkaasti myös hänen aikaisemmalle kokemukselleen Yhdysvaltain senaattorina sekä presidentti Barack Obaman ensimmäisen

presidenttikauden ulkoministerinä. Näiden kokemuksiensa kautta Clinton korostaa yhtäältä asiaperustaisia menneitä saavutuksiaan sekä toisaalta edellä mainittuja henkilöperustaisia johtamiskykyjään.

Kuitenkin, kuten seuraavasta esimerkistä voi huomata, voi tässäkin kategoriassa monen ilmauksen osalta luokittelu yhteen tarkkarajaiseen puheen funktioon olla vaikeaa. Seuraava esimerkki kertookin yhtäältä Clintonin arvomaailmasta, naisten oikeudesta päättää omasta kehostaan, ja siitä, kuinka hän aikoo edustaa näitä arvoja myös tulevaisuudessa politiikassa. Toisaalta samassa puheenvuorossa hän kertoo myös kokemuksistaan virkaan valittuna Yhdysvaltain poliittisena edustajana:

”Tiedättekö, minulla on ollut suuri kunnia matkustaa ympäri maailmaa maamme puolesta. Olen vierailut maissa, joissa maan hallitus joko pakottaa naiset tekemään abortin, kuten Kiinassa oli tapana, tai pakottivat naiset lisääntymään, kuten Romaniassa tehtiin ennen. Ja voin kertoa teille: hallituksella ei ole mitään oikeutta puuttua niihin päätöksiin, joita naiset tekevät perheensä kanssa oman uskontonsa ja lääkäreiden suositusten mukaan. Ja minä tulen taistelemaan sen oikeuden puolesta.”

”You know, I’ve had the great honor of traveling across the world on behalf of our country. I’ve been to countries where governments either forced women to have abortion, like they used to do in China, or forced women to bear children, like they used to do in Romania. And I can tell you: The government has no business in the decisions that women make with their families in accordance with their faith, with medical advice. And I will stand up for that right.”

Naisten oikeudet ja niiden puolustaminen toistuvatkin Clintonin diskurssissa useaan otteeseen. Esimerkiksi järjestyksessään toisen vaaliväittelyn aikana Clinton käy läpi kokemustaan ja saavutuksiaan Yhdysvaltain ulkoministerinä, joihin Clinton lukee yhtäältä naisten aseman parantamisen ja toisaalta Venäjän kanssa neuvotellun ydinaseita koskevan sopimuksen. Seuraavassa esimerkissä voidaankin havaita, miten Clinton yhdistää diskurssissaan sekä perinteisesti Yhdysvalloissa feminiinisiksi ja maskuliinisiksi miellettyjä teemoja:

”Ollessani ulkoministeri, kiersin maailmaa puhumassa maamme puolesta, mutta myös puhumassa naisten oikeuksien puolesta varmistaakseni, että naisilla olisi mahdollisuudet parempaan elämään, sekä neuvottelin sopimuksen ydinaseiden määrän vähentämisestä Venäjän kanssa.”

”When I was secretary of state, I went around the world advocating for our country, but also advocating for women’s rights, to make sure that women had a decent chance to have a better life and negotiated a treaty with Russia to lower nuclear weapons.”

Puheessaan Clinton viittaa myös terroristijärjestö al-Qaidan entisen johtajan Osama Bin Ladenin kiinniottamiseen hänen ulkoministerikauden aikanaan, mikä puolestaan tuo esille Clintonin puolustus- ja turvallisuuspoliittista osaamista. Feminiinisemmän arvopuheen rinnalla tämänkaltaiset kommentit tuovat esille juuri edellä mainittuja maskuliinisempina pidettyjä ominaisuuksia.

Lisäksi puheessaan Clinton nostaa esille esimerkiksi niitä asioita, joita hän ajoi eteenpäin ollessaan New Yorkin osavaltion senaattorina, ja millä tavoin hän osallistui poliittisen päätöksenteon prosesseihin. Näin Clinton pyrkii osoittamaan aikaansaavuuttaan ja tehokkuuttaan – sitä, että hän on aktiivinen ja tekevä poliitikko, joka työskentelee Yhdysvaltain ja sen kansalaisten parempien olojen puolesta:

”Neljäsadassa asetuksessa on nimeni siltä ajalta, kun toimin Yhdysvaltain senaattorina kahdeksan vuotta.”

”Four hundred pieces of legislation have my name on it as a sponsor or cosponsor when I was a senator for eight years.”

Osaltaan pitkän poliittisen uransa takia Clinton nostaa puheessaan esille tulevaisuuden poliittisten tavoitteiden ja linjauksien lisäksi myös tarkempia suunnitelmia niiden tavoittamiseksi. Hän viittaakin useaan otteeseen näihin konkreettisiin suunnitelmiin, mikä voi saada hänen puheensa kuulostamaan poliitikkomaiselta.

Näiden välityksellä amerikkalaiselle yleisölle muodostuu näkemys Clintonin poliittisen kokemuksen lisäksi myös hänen arvomaailmastaan sekä hänen edustamista arvoista. Puheenvuorot, jossa näitä tehdään äänestäjille tietäväksi voivatkin tarjota yhtymäpintaa ehdokkaan ja yleisön välille, mikäli ehdokkaan esille nostamat arvot ovat sellaisia, jotka kuulijakin jakaa.

Toisaalta edellä mainittujen esimerkkien kautta voidaan todeta paikkaansa pitäväksi aikaisemmin Andersonin (2002) esittämä näkemys siitä, kuinka naispoliitikot pyrkivät usein puheessaan yhdistämään sekä perinteisesti maskuliinisina että feminiinisinä pidettyjä teemoja ja asiakysymyksiä. Maskuliinisina teemoina voidaan pitää turvallisuus- ja talouskysymyksiä, kun taas koulutukseen ja terveydenhuoltoon liittyvät teemat ymmärretään perinteisesti feminiinisinä. Nämä molemmat hyvin stereotyyppiset kategoriat nousevat kuitenkin esille Clintonin puheessa väittelyiden aikana. Siten myös tämä huomio tukee näkemystä siitä, että Clinton pyrkii kampanjadiskurssinsa avulla vakuuttaa äänestäjiä eri yhteisöistä myös oman puolueensa rajojen ulkopuolelta.

Donald Trumpin poliittisten kykyjen ja arvomaailman kyseenalaistaminen

Funktionaalisen teorian olettamien mukaisesti suurin osa Clintonin puheenvuoroista lukeutuu ylistyksiin. Osaltaan tämän vuoksi hänen kampanjadiskurssistaan muodostuu analysoitujen väittelyiden perusteella vastaehdokastaan myönteisempi. Yhteensä hyökkäyksiä hänen puheestaan on tunnistettavissa väittelyiden aikana 67 kappaletta; hyökkäyksiä on jokaisen väittelyn aikana lukumäärällisesti ylistyksiä vähemmän. Asiaperustaiset hyökkäykset Clinton kohdistaa Trumpin

menneisiin tekoihin muun muassa yritysjohtajana sekä tämän aikaisempiin poliittisiin kannanottoihin.

Henkilöperustaisissa puheenvuoroissa Clinton sen sijaan hyökkää Trumpin henkilökohtaisia luonteenpiirteitä sekä tämän edustamia arvoja vastaan. Clinton nostaa esille muun muassa Trumpin julkistamattomat verotiedot, joista vuoden 2016 presidentinvaalien alla oli epäselvyyttä. Muun muassa tämän kautta hän pyrkii korostamaan Trumpin epärehellisiä luonteenpiirteitä sekä toisaalta tämän epäisänmaallisuutta toteamalla, kuinka hän mahdollisesti jättämällä liittovaltiolle kuuluvia tuloveroja maksamatta ei ole osallistunut Yhdysvaltain yhteiskunnan kehittämiseen ja esimerkiksi veteraanien kuntouttamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen:

”Tai ehkä hän [Trump] ei halua amerikkalaisten, teidän kaikkien, jotka katsotte tänään, tietävän, ettei hän ole maksanut yhtään liittovaltion veroja, koska ainoat vuodet, jolloin kukaan on tarkastanut niitä, olivat ne pari vuotta, jolloin osavaltion viranomaiset tarkastivat ne, kun hän yritti saada kasinolisenssin, ja viranomaiset osoittivat, ettei hän ollut maksanut lainkaan liittovaltion veroja. Joten jos hän ei maksanut mitään, se tarkoittaa, ettei armeija ole saanut mitään, etteivät veteraanit ole saaneet mitään, etteivät koulut ja terveydenhuolto ole saaneet mitään.”

”Or maybe he doesn’t want the American people, all of you watching tonight, to know that he’s paid nothing in federal taxes, because the only years that anybody’s ever seen were a couple of years when he had to turn them over to state authorities when he was trying to get a casino license, and they showed he didn’t pay any federal income tax. So if he’s paid zero, that means zero for troops, zero for vets, zero for schools and health.”

Donald Trumpin osalta ainoa suuri kohu ei kuitenkaan ollut verotietojen epäselvyys. Ennen toista vaaliväittelyä Trumpin aiemmin lausumia naisia halventavia väitteitä julkaistiin mediassa ja ne aiheuttivat suurta kohua laajasti eri viestimissä. Tähän tartuttiin myös järjestyksessään toisessa vaaliväittelyssä, mikä tarjosi myös Clintonille mahdollisuuden osoittaa vastaehdokkaansa luonteesta sekä arvomaailmasta tälle mahdollisesti haitallisia huomioita:

”Olemme nähneet hänen loukkaavan naisia. Olemme nähneet hänen arvostelevan naisia heidän ulkonäkönsä mukaan yhdestä kymmeneen. Olemme nähneet hänen nolaavan naisia televisiossa ja Twitterissä. Ensimmäisen väittelyn jälkeen näimme, miten hän panetteli lähes viikon ajan entistä Miss Universumia henkilökohtaisilla loukkauksilla. Joten tämä se, kuka Donald Trump on. Eivätkä ainoastaan nämä puheet ja tämä video herätä epäilystä hänen sopivuudestaan Yhdysvaltain presidentiksi, sillä hän on ottanut kohteekseen myös maahanmuuttajan, afroamerikkalaiset, latinot, vammautuneet, sotavangit sekä muslimit.”

”We have seen him insult women. We’ve seen him rate women on their appearance, ranking them from one to ten. We’ve seen him embarrass women on TV and on Twitter. We saw him after the first debate spend nearly a week denigrating a former Miss Universe in the harshest, most personal terms. So yes, this is who Donald Trump is. But it’s not only women, and it’s not only this video that raises questions about his fitness to be our

president, because he has also targeted immigrants, African-Americans, Latinos, people with disabilities, POWs, Muslims, and so many others.”

Trumpia vastaan hyökkäävissä puheenvuoroissa Clinton nostaa esille lisäksi vastaehdokkaansa epäsovittavuutta Yhdysvaltain presidentin virkaan korostamalla tämän epäluotettavuutta. Trumpin toimet joutuivat kyseenalaistetuksi, kun epäilykset Venäjän yrityksistä vaikuttaa Yhdysvaltain presidentinvaalien lopputulokseen levisivät tiedotusvälineissä.

”Siksi olin niin järkyttynyt – olin järkyttynyt, kun Donald kutsui Putinin julkisesti hakkeroimaan amerikkalaisia. Sitä ei voida hyväksyä. Se on yksi syy, miksi 50 kansallista turvallisuusviranomaisista, jotka työskentelivät republikaanihallinnossa, ovat sanoneet, ettei Donald ole sopiva henkilö armeijan ylipäälliköksi. Tuollaiset lausunnot huolettavat ihmisiä, jotka ymmärtävät kohtaamiamme uhkia.”

”And that is why I was so shocked – I was so shocked when Donald publicly invited Putin to hack into Americans. That is just unacceptable. It’s one of the reasons why 50 national security officials who served in Republican administration – in administration – have said that Donald is unfit to be the commander-in-chief. It’s comments like that that really worry people who understand the threats we face.”

Näin Clinton nostaa myös esille myös republikaanipuolueen sisällä vallalla olleen epäilyksen Donald Trumpin kyvyistä johtaa maata, sillä kuten aikaisemmin todettiin, puolueen kannattajien keskuudessa Trumpin kannatus ei ollut kampanjan aikana yhtenäistä, saati voimakasta.

”Tiedättekö, olin eri mieltä aikaisempien republikaanipuolueen presidenttiehdokkaiden kanssa politiikasta, menettelytavoista, periaatteista, mutta en koskaan kyseenalaistanut heidän kykyään palvella maattamme. Donald Trump on erilainen. Sanoin kesäkuussa, ettei hän ole sopiva presidentiksi eikä armeijan ylipäälliköksi. Ja moni republikaani ja sitoutumaton on ollut asiassa kanssani samaa mieltä.”

”You know, with prior Republican nominees for presidents, I disagreed with them on politics, policies, principles, but I never questioned their fitness to serve. Donald Trump is different. I said starting back in June that he was not fit to be president and commander-in-chief. And many Republicans and independents have said the same thing.”

Näiden lisäksi Trumpia vastaan hyökkäävissä puheenvuoroissa Clinton myös useasti kyseenalaistaa Trumpin omien väitteiden oikeanmukaisuuden ja toteakin tämän elävän osittain omassa maailmassaan:

”Donald, tiedän, että elät omassa maailmassasi, mutta sanomasi ei pidä paikkaansa.”

”Well, Donald, I know you live in your own reality, but that is not the facts.”

Clinton kehottaakin useaan otteeseen väittelyiden katsojia vierailemaan Clintonin omilla presidentinvaalikampanjan internet-sivuilla, jossa hänen mukaansa hänen kampanjahenkilökunta tarkistaa Trumpin väitteiden totuudenmukaisuutta.

Tämänkaltaisilla ilmauksilla Clinton pyrkinee tuomaan esille Trumpin tietämättömyyden ja poliittisen kokemattomuuden lisäksi omaa kokemustaan ja osaamistaan politiikan areenalla. Siten Clinton pyrkii vahvistamaan omaa asemaansa ja kannatustaan näyttäytymällä paremmalle, vakaammalle ja osaavammalle vaihtoehdolle Yhdysvaltain presidentiksi.

6.3.AINEISTON ANALYYSIN YHTEENVETO

Tässä kappaleessa olen esittänyt ensin funktionaalisen analyysin toteuttamien sekä sen jälkeen tarkastelun tuloksia ja keskustellut Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaaliehdokkaiden, Donald Trumpin ja Hillary Clintonin välisten vaaliväittelyiden kautta ehdokkaiden muodostamista kampanjadiskursseista ja niiden sisällöistä.

Vaaliväittelyiden kirjallisia jäljennöksiä analysoimalla saatiin selville, että Donald Trump käytti kampanjadiskurssissaan väittelyiden aikana useita hyökkäviä puheenvuoroja, jotka hän kohdisti yhtäältä vastaehdokkaaseensa Hillary Clintoniin ja toisaalta presidentti Barack Obaman demokraattiseen hallintoon. Puheessa painottui Trumpin ehdokkuuden tarjoama muutos Yhdysvalloissa vallitseviin olosuhteisiin, jotka Trump esitti puheessaan turvattomina ja epävakaina useilta eri yhteiskunnan osa-alueilta tarkasteltuna. Itseen ja omaa ehdokkuuttaan positiivisessa valossa esittelevissä, ylistyksiin lukeutuvissa puheenvuoroissa Trump nosti esille lähinnä suunnitelmiaan ja tavoitteitaan mahdolliselle tulevalle presidenttikaudelleen. Näiden kautta Trump pyrkii tarjoamaan amerikkalaisille turvaa ja muutosta sekä palauttamaan Yhdysvallat siihen johtavaan asemaan, joka sille hänen mukaansa maailmassa kuuluu. Trumpin puheenvuoroissa on läpi väittelyiden havaittavissa populistisia piirteitä, joiden avulla Trump pyrki näyttäytymään tavallisten amerikkalaisten kaltaisena, eliitin vastaisena ehdokkaana. Aikaisemmista oletuksista poiketen suurin osa Trumpin puheenvuoroista oli luokiteltavissa asiaperustaisiin puheenvuoroihin.

Hillary Clinton näyttäytyi ja esiintyi kolmen vaaliväittelyn aikana Trumpiin verrattuna odotetusti hyvin erilaisena presidenttiehdokkaana. Clintonin kampanjadiskurssissa painottui voimakkaasti hänen poliittinen osaamisensa ja aikaisempi kokemuksensa Yhdysvaltain virkamiehenä ja demokraattisin vaalein valittuna poliittisena edustajana. Diskurssissaan Clinton näyttäisi siten nojaavan näihin aikaisempiin saavutuksiinsa ja kokemuksiinsa. Analysoitujen vaaliväittelyiden perusteella Clintonin kampanjadiskurssista muotoutui hyvin arvoperustaista ja amerikkalaisia yhteiskunnan kulmakiviä korostavaa. Lisäksi Clinton peräänkuuluttaa puheessaan useasti myös puoluerajat ylittävää yhteistyötä. Puheessa toistuivat myös sekä perinteisesti maskuliinisina ymmärretyt teemat, kuten talous- ja puolustuspolitiikka että feminiinisempinä koetut teemat kuten koulutus ja terveydenhuolto. Myös esimerkiksi edellä mainittujen arvoperustaisien puheenvuorojen

voidaan katsoa kuuluvan perinteisesti feminiinisiin teemoihin. Funktionaalisen teorian olettamien mukaisesti kuitenkin suurin osa Hillary Clintonin puheenvuoroista oli luokiteltavissa asiaperustaiseen kategoriaan. Väittelyiden perusteella Clinton pyrkii siten muodostamaan itsestään ehdokkaana asiantuntevan ja osaavan käsityksen, joka omien sanojensa mukaan edustaisi tulevana presidenttinä koko Amerikkaa. Kampanjadiskurssinsa kautta Clinton näyttäisikin pyrkivän vetoamaan kaikkiin amerikkalaisiin äänestäjiin, myös oman puolueensa ulkopuolelta.

Suurin osa analyysin tuloksista oli siten yhdenmukaista funktionaalisen teorian olettamien kanssa. Huomattavaa ehdokkaiden puheenvuoroissa oli se, ettei vaaliväittelyiden aikana kumpikaan ehdokas käyttänyt argumentoinnissaan uskontoon viittaavia ilmaisuja, sillä perinteisesti uskonnollisuudella on ollut merkittävä asema amerikkalaisessa yhteiskunnassa ja sen myötä myös Yhdysvaltain presidentinvaaleissa. Suurin poikkeama väittelyiden sisältöjen tarkastelussa oli kuitenkin molempien ehdokkaiden toisiaan kehuvat puheenvuorot. Järjestyksessään toisen väittelyn lopuksi yleisön edustaja esitti molemmille ehdokkaille kysymyksen, jossa hän tiedusteli pystyvätkö ehdokkaat nimeämään mitään positiivista vastaehdokkaassaan. Clinton toteaakin vastatessaan tähän kysymykseen Trumpista seuraavaa:

”Minä kunnioitan hänen lapsiaan. Hänen lapsensa ovat äärimmäisen osaavia ja omistautuneita, ja mielestäni se kertoo paljon Donaldista. Olen eri mieltä lähes kaikesta muusta mitä hän sanoo tai tekee, mutta sitä kunnioitan. Ja minulle se on äitinä ja isoäitinä erittäin tärkeää.”

”Look, I respect his children. His children are incredibly able and devoted, and I think that says a lot about Donald. I don’t agree with nearly anything else he says or does, but I do respect that. And I think that is something that as a mother and grandmother in very important to me.”

Vaikka tässä puheenvuorossa vastaus muodostuukin kertomaan enemmän Clintonista henkilönä kuin Trumpista, osoittaa se silti hienoisen poikkeuksen Benoitin funktionaalisen teorian luokitteluihin, kun ehdokas kehuu vastaehdokastaan. Yhtä lailla Trump kehuu vastaehdokastaan vastatessaan samaan kysymykseen:

”Sanon tämän Hillarystä. Hän ei luovuta. Hän ei anna periksi. Kunnioitan sitä. Kerron sen niin kuin asia on. Hän on taistelija. En ole hänen kanssaan samaa mieltä niistä asioista, joiden puolesta hän taistelee. Olen eri mieltä monessa tapauksessa hänen arviointikyvystään. Mutta hän taistelee kovasti, eikä hän anna periksi, eikä hän luovuta. Mielestäni tämä on erittäin hyvä ominaisuus.”

”I will say this about Hillary. She doesn’t quit. She doesn’t give up. I respect that. I tell it like it is. She’s a fighter. I disagree with much of what she’s fighting for. I do disagree with her judgement in many cases. But she does fight hard, and she doesn’t quit, and she doesn’t give up. And I consider that to be a very good trait.”

Nämä ehdokkaiden toista ylistävät kommentit olivatkin jotain, mitä funktionaalissa teoriassa ei ole otettu huomioon. Silti niiden merkitys voi olla suurikin, sillä kuten näiden vuoden 2016 presidentinvaaliväittelyiden pohjalta voidaan todeta, on toisistaan hyvin erilaisten, miltei ääripäiden ehdokkaiden mahdollista löytää hetkellisesti yhteinen positiivinen sävel. Kampanjaturssien analysoinnissa hyödynnettävien teorioiden tulevassa kehittämisessä tulisikin ottaa huomioon myös näiden kaltaiset diskursiiviset ilmaukset, sillä tämänhetkinen funktionaalinen teoria ei pysty niihin vastaamaan eikä ottamaan huomioon kategorisoinnissaan.

7. YHTEENVETO

Tässä tutkimuksessa olen tarkastellut William L. Benoitin funktionaalisen teorian käsitteiden sekä kategorioiden avulla Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaaliehdokkaiden vaaliväittelyiden aikana puheellaan muodostamia kampanjadiskursseja sekä niiden sisältöjä. Tutkimuksessa analysoitiin kaikki kolme Hillary Clintonin ja Donald Trumpin välistä vaaliväittelyä, jotka järjestettiin vaalien viimeisellä kierroksella syksyllä 2016. Hyödyntämällä funktionaalisen teorian tarjoamaa jaottelua Trumpin ja Clintonin puheenvuorot luokiteltiin sen mukaan, millaista puheen funktiota – ylistystä, hyökkäystä tai puolustusta – ne edustivat. Tämän lisäksi kategorisoinnissa otettiin huomioon presidenttiehdokkaiden puheenvuorojen asia- ja henkilöperustaisuus.

Kaiken kaikkiaan näitä väittelyitä analysoimalla on saatu tässä tutkimuksessa tuotua esille tuoreita näkökulmia niihin puheen keinoihin, joilla vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaaliehdokkaat pyrkivät vaikuttamaan äänestäjiinsä ja siten oman kannatuksensa maksimointiin. Tarkastelun avulla saatiin poimittua huomioita niin presidenttiehdokkaiden poliittisista mielipiteistä kuin heidän henkilökohtaisista ehdokasimagoistaan. Kokonaan uuden ulottuvuuden funktionaaliseen teoriaan tämä tutkimus toi sisällyttäessään ensimmäistä kertaa analyysiin mukaan naispuolisen presidenttiehdokkaan puheenvuorot.

Suurimmilta osin ehdokkaiden kampanjadiskurssit noudattelivat Benoitin funktionaalisen teorian olettamuksia. Esimerkiksi Donald Trumpin käyttämä suuri hyökkäävien puheenvuorojen määrä oli odotettu tulos. Vaikka Clintonin ja Trumpin kampanjadiskurssit muodostuivat odotetusti lopulta hyvin erilaisiksi, pystyttiin molemmilta ehdokkailta kuitenkin tunnistamaan samankaltaisia keinoja oman kannatuksensa maksimoimiseksi. Tällaisia olivat esimerkiksi vastaehdokkaan henkilökohtaisia piirteitä kritisoivat ja kyvyttömyyttä Yhdysvaltain presidentiksi epäilevät puheenvuorot. Siten ennakkoon esitetty oletama ehdokkaiden negatiivisesta kampanjadiskurssista toteutui myös analysoitujen vaaliväittelyiden kohdalla, sillä maksimoidakseen omaa kannatustaan, molemmat ehdokkaat hyökkäsivät usein toista ehdokasta vastaan. Lisäksi ehdokkaat nostivat vastaehdokkaastaan esille sellaisia piirteitä ja ominaisuuksia, joiden avulla he pyrkivät osoittamaan toisen kyvyttömyyden tai epäsovpuuden Yhdysvaltain presidentiksi.

Kuitenkin molempien presidenttiehdokkaiden puheesta voitiin tunnistaa myös ehdokkaiden tarve ja halu parantaa sitä taloudellista, sosiaalista ja poliittista tilannetta, joka Yhdysvalloissa vuoden 2016 presidentinvaaleja käydessä vallitsi. Molemmat vuoden 2016 presidentinvaaliehdokkaat vaikuttaisivat väittelyiden perusteella pyrkivän omalla tavallaan argumentoinnissaan vetoamaan yhtäältä amerikkalaisten äänestäjien tunteisiin ja toisaalta ymmärrykseen ympäröivästä

yhteiskunnasta. Kuitenkin siinä missä Trumpin kampanjadiskurssi perustui turvattomuuden tunteelle ja yhteiskunnan epävakaudelle, muodostui Clintonin kampanjadiskurssista myönteisempi ja luottavaisempi. Tutkimuksen tulosten perusteella voidaankin poliitikoilla todeta olevan mahdollisuus ja sen myötä vastuu oman puheensa ja siitä muodostuvan diskurssin pohjalta ympäröivän todellisuuden luomisessa. Äänestäjienkin tulisi huomioida tämä seikka punnitessaan äänestyspäätöksiään ja verratessaan ehdokkaita toisiinsa. Diskursiivisia käytänteitä ei siten voida mielekkäästi erottaa niitä ympäröivästä yhteiskunnasta ja kontekstista. Puheen keinoin on mahdollista muokata ja vaikuttaa siihen, kuinka asioista, ihmisistä ja ilmiöistä ajatellaan, myös politiikan alueen ulkopuolella.

LÄHDELUETTELO

PRIMÄÄRIINEISTO

Blake, Aaron (2016a), *The First Trump-Clinton Presidential Debate Transcript, annotated*.

Saatavissa: https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/09/26/the-first-trump-clinton-presidential-debate-transcript-annotated/?utm_term=.7c9ef24614b7.

Blake, Aaron (2016b), *Everything That Was Said at the Second Donald Trump vs. Hillary Clinton debate, Highlighted*. Saatavissa: https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/10/09/everything-that-was-said-at-the-second-donald-trump-vs-hillary-clinton-debate-highlighted/?utm_term=.59eaa801768d.

Blake, Aaron (2016c), *The Final Trump-Clinton Debate Transcript, Annotated*. Saatavissa: https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/10/19/the-final-trump-clinton-debate-transcript-annotated/?utm_term=.5d4e5877845b.

SEKUNDÄÄRIINEISTO

Airne, David & Benoit, William L. (2005), "Political Television Advertising in Campaign 2000", *Communication Quarterly* 53 (4): 473-492.

Anderson, Karrin Vasby (2002), "From Spouses to Candidates: Hillary Rodham Clinton, Elizabeth Dole and the Gendered Office of U.S. President", *Rhetoric & Public Affairs* 5 (1): 105-132.

Aristoteles (2012), *Retoriikka*. Helsinki: Gaudeamus.

Axelrod, David (2016), *The Obama Theory of Trump*. Saatavissa: https://www.nytimes.com/2016/01/25/opinion/campaign-stops/the-obama-theory-of-trump.html?_r=0.

Benoit, William L. (2004), "Political Party Affiliation and Presidential Campaign Discourse", *Communication Quarterly* 52 (2): 81-97.

Benoit, William L. (2007), *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang Publishing.

Benoit, William L. (2014), *Political Election Debates. Informing Voters About Policy and Character*. United Kingdom: Lexington Books.

Benoit, William L., LeAnn M. Brazeal & David Airne (2007), "A Functional Analysis of Televised U.S. Senate and Gubernatorial Campaign Debates", *Argumentation and Advocacy* 44 (2): 75-89.

Benoit, William L. & Jordan L. Compton (2013), "A Functional Analysis of 2012 Presidential Primary TV Spots", *American Behavioral Scientist* 58 (4): 497-509.

Benoit, William L., Glenn J. Hansen & Rebecca M. Verser (2003), "A meta-analysis of the effects of viewing U.S. presidential debates", *Communication Monographs* 70 (4), 335-350.

- Benoit, William L. & John P. McHale (2004), "Presidential Candidates' Personal Qualities: Computer Content Analysis. Teoksessa Hacker, Kenneth L. (toim.) *Presidential Candidate Images*, 49-63. Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.
- Benoit, William L. & Kevin A. Stein (2005), "A Functional Analysis of Presidential Direct Mail Advertising", *Communication Studies* 56 (3): 203-225.
- Benoit, William L. & William T. Wells (1996), *Candidates in Conflict: Persuasive Attack and Defense in the 1992 Presidential Debates*. Tuscaloosa: University of Alabama Press.
- Bystrom, Dianne G. (2004), "Women as Political Communication Sources and Audiences." Teoksessa Kaid, Lynda Lee (toim.) *Handbook of Political Communication*, 435-459. Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Campbell, James E. (2008), *The American Campaign. U.S. Presidential Campaigns and the National Vote*. 2. painos. United States: Texas A&M University Press.
- Carlin, Diane B., Eric Morris & Shawna Smith (2001), "The Influence of Format and Questions on Candidate's Strategic Argument Choices in the 2000 Presidential Debates", *The American Behavioral Scientist* 44 (12): 2169-2218.
- Center for American Woman and Politics (2017), Women in the U.S. Congress 2016. Saatavissa: <http://www.cawp.rutgers.edu/women-us-congress-2016>. Luettu 20.5.2017.
- Clifton, Jonathan & Dorien Van De Mierop (2010), "'Doing' Ethos – A Discursive Approach to the Strategic Deployment and Negotiation of Identities in Meetings", *Journal of Pragmatics* 42: 2449-2461.
- Coleman Stephen (2000), "Meaningful Political Debate in the Age of Soundbite". Teoksessa Coleman, Stephen (toim.), *Televised Election Debates. International Perspectives*, 1-24. Great Britain: Macmillan Press.
- Davidson, Roger H., Walter J. Olescek, Frances E. Lee & Eric Schickler (2014), *Congress and Its Members*. 14. painos. United States: Sage.
- Davies, Gareth & Julian E. Zelizer (2015) (toim.), *America at the Ballot Box*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Enli, Gunn (2017), "Twitter as Arena for the Authentic Outsider: Exploring the Social Media Campaigns of Trump and Clinton in the 2016 US Presidential Election. *European Journal of Communication* 32 (1): 50-61.
- Freelon, Deen & David Karpf (2015), "Of Big Birds and Bayonets: Hybrid Twitter Interactivity in the 2012 Presidential Debates. *Information, Communication and Society* 18 (4): 390-406.
- Green, R. Kay (2016), *The Game Changer: Social Media and the 2016 Presidential Election*. Saatavissa: http://www.huffingtonpost.com/r-kay-green/the-game-changer-social-m_b_8568432.html. Luettu 22.5.2017.
- Gutgold, Nichola D. (2009), *Almost Madam President: Why Hillary Clinton "Won" in 2008*. Lanham, MD: Lexington Books.

- Hacker, Kenneth L. (2004), "Introduction: The Continued Importance of the Candidate Image Construct". Teoksessa Hacker, Kenneth L. (toim.), *Presidential Candidate Images*, 1-19. Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.
- Hellweg, Susan A. (2004), "Campaigns and Candidate Images in American Presidential Elections". Teoksessa Hacker, Kenneth L. (toim.), *Presidential Candidate Images*, 21-47. Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.
- Isotalus, Pekka & Eeva Aarnio (2005), "Medioidun vaalikeskustelun malli", *Puhe ja kieli* 25 (3): 155-170.
- Jacobson, Gary C. (2016), "Polarization, Gridlock and Presidential Campaign Politics in 2016", *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 667 (1): 226-246.
- Jamieson, Kathleen Hall & Christopher Adasiewicz (2000), "What Can Voters Learn from Election Debates?". Teoksessa Coleman, Stephen (toim.), *Televised Election Debates. International Perspectives*, 25-42. Great Britain: Macmillan Press.
- Jamieson, Kathleen, H. & David S. Birdsell (1988), *Presidential Debates: The Challenge of Creating an Informed Electorate*. New York: Oxford University Press.
- Johnstone, Barbara (2002), *Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell.
- Jones, Kevin T. (2005), *The Role of Televised Debates In the U.S. Presidential Election Process (1960-2004)*. United States: University Press of the South.
- Kazin, Michael (2016), "Trump and American Populism", *Foreign Affairs* 95 (6): 17-24.
- Kraus, Sidney (1963) (toim.), *The Great Debates. Kennedy vs. Nixon 1960*. Bloomington: Indiana University Press.
- Lasswell, Harold D. (1938), *Propaganda Technique in the World War*. New York: Peter Smith.
- McCaskill, Nolan D. (2016), *Clinton Vs. Trump: The Debate Before the Debate*. Saatavissa: <http://www.politico.com/story/2016/09/clinton-trump-fight-2016-pre-debate-228669>. Luettu 20.5.2017.
- McKinney, Mitchell S. & Diana B. Carlin (2004), "Political Campaign Debates". Teoksessa Kaid, Lynda Lee (toim.), *Handbook of Political Communication*, 203-234. Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- McKinney, Mitchell S. & Benjamin R. Warner (2013), "Do Presidential Campaigns Matter? Examining a Decade of Campaign Debate Effects", *Argumentation and Advocacy* 49: 238-258.
- Nielsen (2016a), *First Presidential Debate of 2016 Draws 84 Million Viewers*. Saatavissa: <http://www.nielsen.com/us/en/insights/news/2016/first-presidential-debate-of-2016-draws-84-million-viewers.html>. Luettu 12.3.2017.
- Nielsen (2016b), *Second Presidential Debate of 2016 Draws 66,5 Million Viewers*. Saatavissa: <http://www.nielsen.com/us/en/insights/news/2016/second-presidential-debate-of-2016-draws-66-5-million-viewers.html>. Luettu 17.3.2017.
- Nielsen (2016c), *Third Presidential Debate of 2016 Draws 71,6 Million Viewers*. Saatavissa: <http://www.nielsen.com/us/en/insights/news/2016/third-presidential-debate-of-2016-draws-71-6-million-viewers.html>. Luettu 17.3.2017.

Oliver, J. Eric & Wendy M. Rahn (2016), "Rise of the Trumpenvolk: Populism in the 2016 Election", *The ANNALS of the American Academy of Politican and Social Science* 667 (1): 189-206.

Petrocik, John R., William L. Benoit & Glenn J. Hansen (2003/2004), "Issue Ownership and Presidential Campaigning, 1952-2000", *Political Science Quarterly* 118 (4): 599-626.

Rogers, Everett M. (2004), "Theoretical Diversity in Political Communication". Teoksessa Kaid, Lynda Lee (toim.), *Handbook of Political Communication*, 3-16. Mahwah: Lawrence Erlbaum.

Sedivy, Julie (2016), *How Their Rhetoric Could Doom Trump and Clinton*. Saatavissa: <http://www.politico.com/magazine/story/2016/09/trump-clinton-rhetoric-reality-214233>. Luettu 20.5.2017.

Silbey, Joel H., Allan G. Bogue & William H. Flanigan (1978), *The History of American Electoral Behavior*. Princeton: Princeton University Press.

Taylor, Adam (2016), *American Voter Turnout Is Still Lower Than Most Other Wealthy Nations*. Saatavissa: https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/11/10/even-in-a-historic-election-americans-dont-vote-as-much-as-those-from-other-nations/?utm_term=.a6e56df7ae51. Luettu 26.2.2017.

Trammell, Kaye D. (2006), "Blog Offensive: An Exploratory Analysis of Attacks Published on Campaign Blog Posts From A Political Public Relations Perspective", *Public Relations Review* 32 (4): 402-406.

Trent, Judith S. & Robert V. Friedenberg (2004), *Political Campaign Communication, Principles and Practices*. Fifth Edition. United Kingdom: Rowman & Littlefield Publishers.

Tuman, Joseph S. (2008), *Political Communication in American Campaigns*. United States: Sage Publications.

Turcotte, Jason & R. Kirby Goidel (2014), "Political Knowledge and Exposure to the 2012 US Presidential Debates: Does Debate Format Matter?", *Political Science & Politics* 47 (2): 449-453.

Turcotte, Jason & Newly Paul (2015), "A Case of More is Less: The Role of Gender in U.S. Presidential Debates", *Political Research Quarterly* 68 (4): 773-784.

Wallace, Gregory (2016), *Voter Turnout at 20-year low in 2016*. Saatavissa: <http://edition.cnn.com/2016/11/11/politics/popular-vote-turnout-2016/>. Luettu 20.5.2017.

Wicks, Robert H., Amy Bradley, Gregory Blackburn & Tiffany Fields (2011), "Tracking the Blogs: An Evaluation of Attacks, Acclaims, and Rebuttals Presented on Political Blogs During the 2008 Presidential Election", *American Behavioral Scientist* 55 (6): 651-666.

LIITE: ANALYYSITAUUKOT

Summa / Määrä Sarakeotsikot		Hyökkäys						Puolustus				Ylistys						Ylistys Summa		Kaikki yhteensä
Riviotsikot	Future plans	General goals	Leadership	Past deeds	Personal	Values/Ideals	Hyökkäys Summa	Future plans	Past deeds	Values/Ideals	(tyhjä)	Puolustus Summa	Future plans	General goals	Leadership	Past deeds	Personal	Values/Ideals	Ylistys Summa	Kaikki yhteensä
1	4		2	4	11	4	25	4	3		2	9	17	10	2	3	1	6	39	73
2	2		3	2	3	3	13	1	1			2	9	4	3	6		17	39	54
3	2	2	2	6	10	7	29		1	1		2	12	17	2	6		14	51	82
Kaikki yhteensä	8	2	7	12	24	14	67	5	5	1	2	13	38	31	7	15	1	37	129	209

Kuva 1: Clintonin puheenvuorot

Summa / Määrä Sarakeotsikot		Hyökkäys						Puolustus				Ylistys						Ylistys Summa		Kaikki yhteensä		
Riviotsikot	Future plans	General goals	Leadership	Past deeds	Personal qualities	Values/Ideals	Hyökkäys Summa	General goals	Leadership	Past deeds	Personal qualities	Values/Ideals	(tyhjä)	Puolustus Summa	Future plans	General goals	Leadership	Past deeds	Personal qualities	Values/Ideals	Ylistys Summa	Kaikki yhteensä
1	3	3	2	28	7	1	44		1				5	7	8	13	3	3	7	3	37	88
2	2	1	3	18	9	2	35			1		1		3	8	7	3		5	4	27	65
3	2	3	3	15	6	3	32	1				2	1	4	2	7	2	1	1	5	18	54
Kaikki yhteensä	7	7	8	61	22	6	111	1	1	1	3	3	5	14	18	27	8	4	13	12	82	207

Kuva 2: Trumpin puheenvuorot